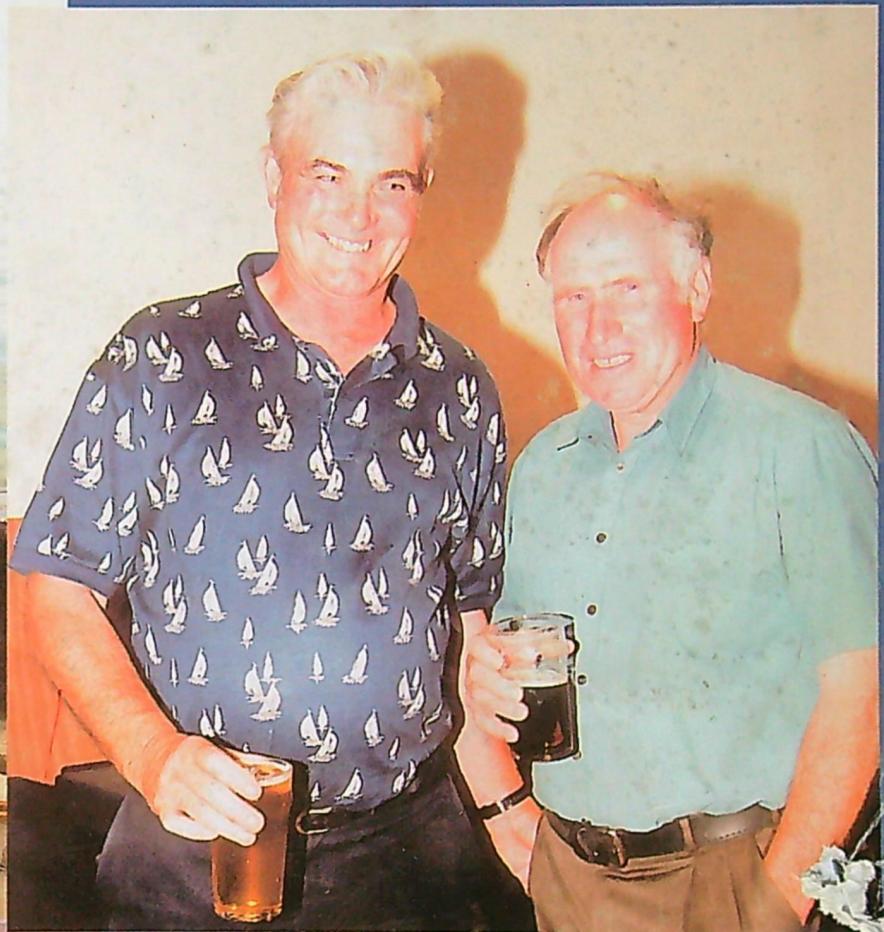
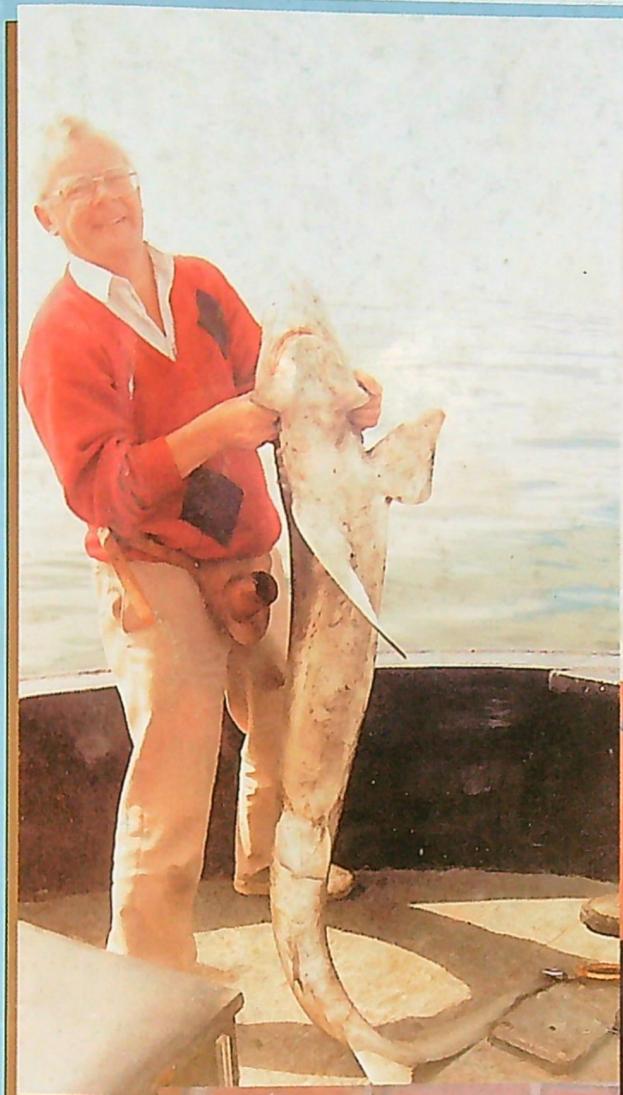

Iorras Aithneach 99

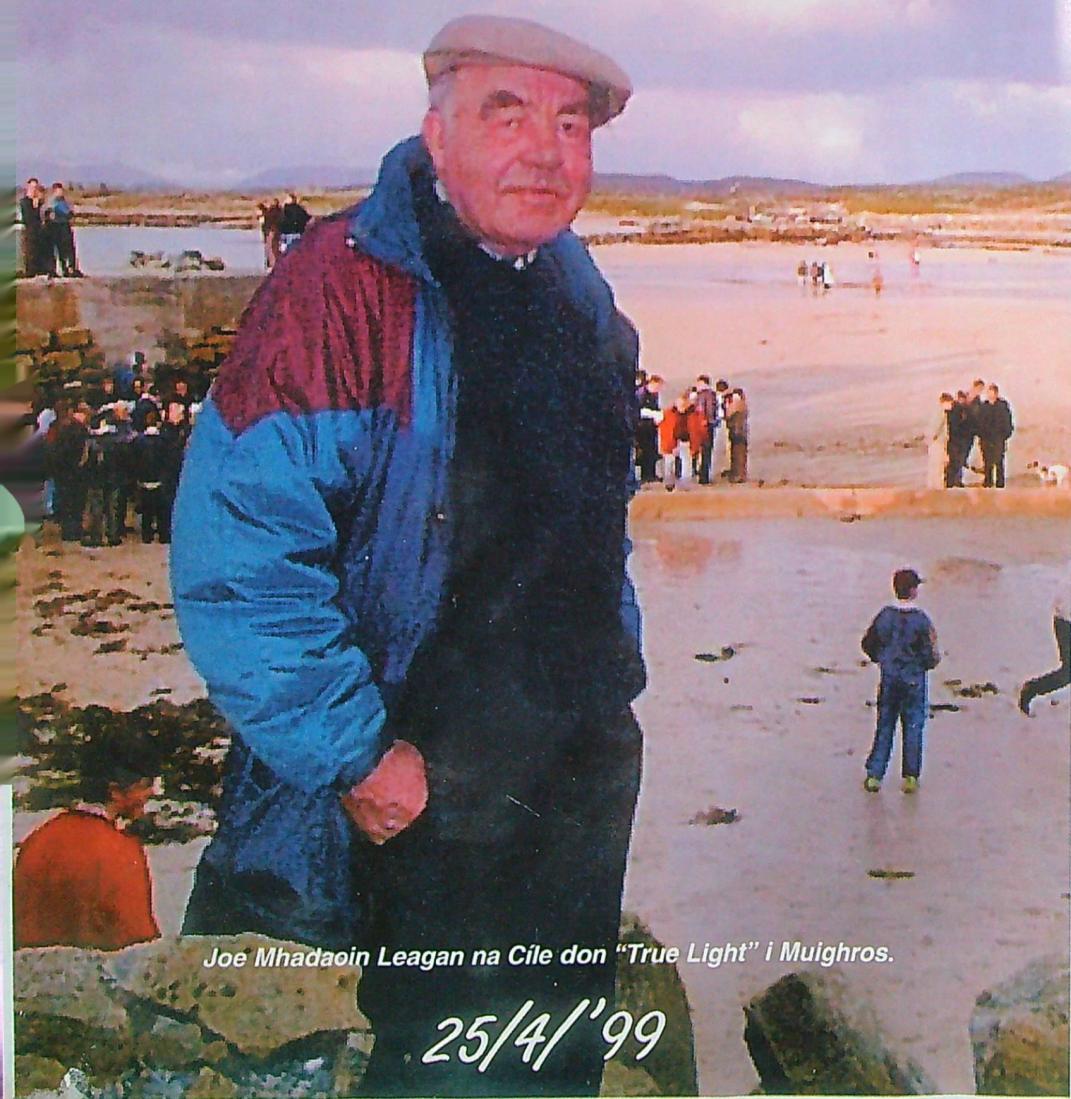
Cuntas ar cheantar Chill Chiaráin agus Charna

Mí na Nollag 1999

Luach £2.50

*Joe Madden at the blessing of the "Tralight" ke
- Moyrus*

Joe Mhadaoin Leagan na Cile don "True Light" i Muighros.

25/4/99

EAGARFHOCAL

Dúirt muid in Eagarfhocal na bliana anuaidh gur dóigh go dtiocfadh cuid mhór den obair fhobhartha atá á déanamh agaínn faoi bhláth i 1999.

Tá sin lárlithe.

Is leor chüig nó sé de cheanna samplaí le léargas a thabhairt ar seo:

- Cheadaigh an Rialtas forbairt agus leathnú an-mhór ar scéim uisce an cheantair i 1999.
- Tá an obair tosnaithe ar an Ionad Fiontraíochta ar an Eastát Tionscail i gCarna.
- Tá scéalá againn faoi fhobairt mhór atá beartaithe d'Ionad Oideachais agus Cultúir na hOllscoile i gCarna.
- Beifear ag tosnú an obair thógála ar an Teach Altranais nua i gCarna, san Earrach seo chugainn.
- Tá an obair tosnaithe ar ocht gcinn eile de thíthe cónaithe ar Eastát na Comhairle Contae i gCarna.
- Tá an obair á criochnú ar an mbóthar idir Cill Chiaráin agus an Aird Mhóir.

Déanfaidh an obair seo uilig leas don phobal, ar bhealaí go leor.

Tá buntáistí sóisialta, cultúrtha agus eacnamafochta i gceist. D'fhéadfadh thart ar leathchéad post a bheith bunaithe ar an bhforbairt seo uilig. Ach leathnóidh na buntáistí a bhaineann leis an obair seo ar fud an phobail, ar bhealaí eile, freisin.

Sin deire sásúil lenár gcuind oibre sna Naochайдí. Ach níl muid sásta.

'Speáineann na cuntas atá coinnithe againn ar an bpobal in Irisí "Iorras Aithneach", le leathscór bliain an méid seo:

- Níl aon mhéadú, ar fiú trácht air, ar an bhfostaíocht fós;
- Níl meascán postanna sách maith sa gceantar – bíonn ar fhórmhór na ndaoine a bhfuil cáiliúchtaí oideachais acu imeacht as an áit;
- Tá lion na ndaoine óga ag laghdú;
- Tá na bun-sheirbhísí, ar nós bóithre, easnamhach i gcónaí;
- Tá an ceantar an-ghann ar áiseanna caitheamh aimsire agus sóisialta – ní fiú agus go bhfuil an Stát sásta tacú le stádas 'Bratach Gorm' do thrá amháin sa gceantar.

Ní féidir bonn ceart a chur faoi fhobairt pobail chun's bheas an méid sin as cor. Tá orainn gníomhú go láidir.

Bliain agus ráithe ó shin, d'fhoilsigh muid Plean Fostaíochta don cheantar. Dúirt muid go bhféadfaí os cionn 170 post nua a chur ar fáil sa gceantar, as seo go ceann deich mbliana. Tá muid lán-dháiríre faoi sin.

Ach teastaíonn cúnamh láidir ó Údarás na Gaeltachta agus ó Áiseachtaí Stáit.

Teastaíonn gníomhaíocht láidir anseo sa bpobal freisin. Dá uireasa sin, bheadh muid buailte uilig.

An dtiocfaidh fás agus feabhas ar an bpobal i dtús an Chéid seo chugainn?

Tá sruth láidir le sárú fós, ach tugann an dul chun cinn atá déanta, ar bhealach an-phraictíúil, i 1999, údar dóchais dúinn uilig.

AN CLÚDACH

Ar chlé, in uachtar:

Róibeárd Ó hÉalaí, amach ó chósta Mhuigh Inse agus staic breá de liamhán aige.

Ar dheis, in uachtar:

Pádraig Sheán Cheoinfn as Leitir Ard (ar chlé) agus Josie Sheáin Jeaic as Carna ag ócáid na mBádóirí le linn imeacht na Féile, "An Seol Mór", san Earrach seo caite.

In foichtar:

Ag ócáid don Fheisire Páirliminte, Marty Walsh i mBoston sa bhFómhar. Ó chlé – Pat Walsh, Susan Uí Chatháin agus an Feisire Páirliminte, Marty Walsh.

Iorras Aithneach '99 – foireann an Irisleabhair

FÓGRAÍOCHT

Áine Máire Ní Fhlátharta.

COMHAIREAMH AN DAONRA

Bairbre Uí Neachtain, Mícheál Breathnach (An Aird Mhóir), Ciaraín Ó Maoláin, Tomás Ó hIarnáin, Máire Ní Uaithnín, Ann Marie Ní Cheannabháin, Maitíos Ó Coirbín, Máire Áine Uí Mhaoilchiaráin, Máire Uí Chuinneáin, Alison Ní Chadhain agus Susan Uí Chatháin.

STAITISTICÍ

Susan Uí Chatháin.

BAILL DEN CHOISTE

Máire Uí Chuinneáin, Máire Áine Uí Mhaoilchiaráin, Susan Uí Chatháin, Róibeárd Ó hEili, Rosario Ní Shúilleabhadh, Seosamh Ó Cuagáin.

OBAIR OIFIGE AGUS RIARACHÁIN

Áine Máire Ní Fhlátharta.

CLÓBHUALADH

Máire Treasa Ní Chéidigh.

LEAGAN AMACH NA HÍRISE

Sarah Ní Chonghaile, Clódóirí Lurgan.

LÉAMH NA BPROFAÍ

Marion Ní Shúilleabhadh (Raidió na Gaeltachta).

EAGARTHÓIR

Máirtín Ó Catháin.

OBAIR NA BLIANA

Dhá sprioc ollmhóra bainte amach

FORBAIRT AR AN SCÉIM UISCE

Tá obair mhór le déanamh ar Scéim Uisce Charna agus Chill Chiaráin.

Tá ceangal le déanamh idir Loch an Ór agus Loch an larainn, rud a tháighfaidh go mbeidh i bhfad níos mó uisce sa bhfoinse.

Déanfar pé ar bith obair dheisiúcháin atá ag teastáil ar an Scéim atá ann faoi láthair.

Tabharfar an soláthar i gcaitheamh an bhealaigh amach chomh fada le ceantair Thaom Beola ar an gCaiseal.

Tá caoi le cur ar bhóithre arís thíos na hoibre.

Cosnóidh an obair uilig £7m. nó £8m.

Tá comhlucht comhairleoireachta ceaptha anois leis na pleananna a réiteach. Beifear ag dul sa tóir ar Chonraitheoirí ina dhiaidh sin.

Tá lucht na Comhairle Contae a'cheaptha go mbeidh sé mhí eile orthu sul a mbeidh siad réitíthe le dhul sa tóir ar chonraitheoirí.

Tá muid ag iarráidh go dtosnódh an obair chomh sa mbláin 2,000, ach dūirt lucht na Comhairle Contae go bhféadfad sé a bheith teannta amach sa mbláin 2,001 sul a dtosnófaí an obair.

Is mór an chúis áthais dúinn sa bhFóram go bhfuil cás na séime uisce buaigthe. Bhí feachtas an-láidir ar siúl againn le fada agus bhí muid ag snámh in aghaidh an easa.

Ach thug an tAire Stáit, Roibeárd Ó Maoildhia údar dóchais dúinn bliain hám seo, nuair a dūirt sé linn i gCarna go raibh sé ag obair go tréan ar an scéal seo.

D'fhogair an tAire Stáit Ó Maoildhia agus an tAire Rialtais, Nollaig Ó Diomasaigh sa mBealtaine seo caite go raibh an obair ceadaithe ag an Rialtas.

Beidh an scéim seo ar an gceann is í ní in iarthar Chonamara uilig, ach a mbeidh sí criochnaithe.

Ionad Oideachais agus Cultúir na hOllscoile

Ceapadh Riarthóir lán-aimseartha ar Ionad Cultúir agus Oideachais na hOllscoile i gCarna i rith na bliana - sin é Séamus Ó Coincheannainn as an Spidéal. Cuireann an ceapachán seo bonn láidir faoi obair Ollscoil na hÉireann sa geantair.

Tá an comhlucht seirbhisi ríomhaireachta, Líonta Teo., bunaithe san Ionad anois freisin.

Bhí baint againn leis an iarracht go mbunófai an tIonad seo i gCarna agus creideann muid go gcuirfidh sé go mór le cur chun cinn an cheantair amach anseo.

Tá áthas orainn a chloisteáil anois go bhfuil Pleán ullmhaithe san Ollscoil, faoi anáil Pheadair Mhic an Iomaire, do mhéadú agus d'fhobairt an Ionad.

Tá muid an-bhuioch don Ollscoil faoin gceangal atá acu linn agus tá muid ag iarráidh go dtabharfaí tacaiocht láidir do Phleán na hOllscoile.

Dúirt an tAire Stáit, Éamon Ó Guív ag cruinniú a bhí againn leis i gCarna níos túise in mbláin go raibh scisean i bhfáhabh forbairt ról na hOllscoile sa nGaelacht. Tá an-mhuinín againn go dtacóidh an Roinn Ealaíona, Oidhreachta, Gaeltacha agus Oileán leis an bhforbairt bhereise ar an Ionad Oideachais agus Cultúir i gCarna.

Ionad Fiontraíochta

Thosaigh an obair ar shuíomh an Ionad Fiontraíochta ar an Eastát Tionscail i gCarna i mí Mheán Fómhair seo caite.

Bhí an-áthas orainn gur thosaigh mar tá scaitheamh maith de bhlianta caite againn ag iarráidh go dtóigfaí an tIonad seo. Go deimhin, is muid a d'ullmhaigh an bhun-phleán don Ionad.

Bhí muid ag súil go dtosnódh an obair i 1998.

Is fearr go deireannach ná go bráich agus tá siúl againn go dtiocfaidh an tIonad faoi bhláth, de réir a chéile.

An Bóthar idir an Aird Mhór agus Cill Chiaráin

Tá cath mór troidthe againn faoin mbóthar seo, ach tá an chosúlacht ar an

scéal anois go bhfuil muid gar do cheann scribe.

Níor tugadh aon airgead as deontais mhóra na hEorpa agus na Roinne Comhshaoil don phiosa seo bóthair i 1999. Sin rud a chuir iontas orainn mar go raibh obair dheisiúcháin le criochnú ansin.

Ach d'fhogair an tAire Stáit, Éamon Ó Cuív i mí Mheán Fómhair go raibh £120,000 as ciste na Roinne sin aige féin le caitheamh idir Cill Chiaráin agus an Aird Mhóri.

Tuigtear dúinn anois ...agus muid ag dul i gcló....go mbeidh £50,000 as ciste na Comhairle Contae le caitheamh idir Cill Chiaráin agus Carna, go luath sa mbláin 2,000.

Tithe Comhairle Contae

Tosaíodh an obair ar ocht gcinn eile de thithe ar Eastát na Comhairle Contae sa bhFómhar seo caite. Beidh cheithre cinn déag de thithe uilig ansin, ach a geroifchnófar na ceanna is deireannaigh seo.

Tá fadhb na titheachta an-dona ar fud na tíre anois agus tá na praghasanna atá ar thithe an-ard. Is mór is fiú go bhfuil roinnt tithe mar seo dá gcur ar fáil sa bpobal - do mhuintir an phobail.

TEACH ALTRANAIS

Grúpa atá sa bhFóram do Phobal lorrais Aithneach a bhual faoin iarrachta seo, an chéad lá ariamh, agus tá an obair anann's tugtha go ceann scribe anois.

Beidh an Teach Altranais seo ar cheann de na háiseanna is tábhachaigh a cuireadh ar fáil sa bpobal le fada an lá.

Tá dul chun cinn suntasach déanta ar an tionscnáimh seo anois. Tá láthair an Tigh Altranais ar chúl Theach an Phobail.

Sé an scéal is deireannaigh ná go mbeifear sa tóir ar thairiscintí ó chonraitheoirí tógála, lá ar bith feasta. Táthar ag súil go dtosnóidh an obair thógála in Earrach na bliana seo chugainn.

Bhí baint mhór againn le aistriú na talúna sin go dtí an Chomhairle Contae, ar ch'aon taobh de bhóthar an tSagairt. Is mór is fiú gur dearnadh an obair sin. Tá chuireachas ar an scéal anois go mbeidh an obair sin ina bunchloch do chuid den fhobairt shóisialta is tábhacthaigh dár thárla sa bpobal, le fada an lá.

Tionscail na Riomhaireachta - oiliúint agus obair

Tá muid ag iarráidh go mbunófai Aonad ar leith do thionscail a bheadh bunaithe ar an riomhaireacht agus ar thionscail an eolais, gar don Ionad Oideachais agus Cultúir i gCarna.

Tá cás láidir curtha faoi bhráid Údarás na Gaeltachta ach níor ghlaic siad leis ...fós.

Tá an-oiliúint á cur ar dhaoinne san Ionad Oideachais agus Cultúir, ach creideann muid go dtéastaíonn céim eile anois - sin obair agus postanna bunaithe ar an oiliúint sin.

Bhí cruinntíthe againn le Ruán Ó Bric, Príomh Fheidhmeannach an Údarás agus le feidhmeannaithe eile.

Bhí an méid seo de bhuntáiste ag baint leis na cruinntíthe seo - glacadh leis an moladh a bhí againn go mbunófai Grúpa Oibre a phléifeadh oiliúint agus postanna in obair riomhaireachta sa gceantar.

Beidh ionadaithe as Údarás na Gaeltachta, Ollscoil na hÉireann, Gaillimh agus grúpái pobail sa nGrúpa Oibre seo.

Tá muid ag súil go mbeidh déanátharadh ar obair an Ghrúpa Oibre seo.

Bóthar R.340 agus bóithre eile

Ba mhór an t-údaráis diomá é nár caiteadh aon phingin as cistí na hEorpa agus na Roinne Comhshaoil ar an R.340 i mbliana. Fágadh drochbhail ar an bpíosa idir an Aird Mhóir agus Cill Chiaráin nó gur ceadaidh an tairgead as ciste na Roinne Ealaíona, Oidhreachta, Gaeltachta agus Oileán.

Táthar ag troid go láidir le súil agus go mbeidh suim láidir airgid ar fáil le haghaidh an bhóthair seo sa mbliain 2,000.

Caithfear coinneáil leis an obair fhobhartha ar an R340 as Scrib go Cill Chiaráin ... go Carna agus amach chomh fada leis an Sraith Salach.

Cuireadh caoi mhaithe ar Bhóthar na Scrathóig i mbliana, ach is díol suntais é nár caiteadh aon airgead ar bhóthar

Ghlinnsge.

Bhí sé i gceist go leanfaí leis an obair dheisiúcháin chomh fada le croisbhóthar Ghlinnsge, ach níor thárla sin. Tuigtear go bhfuil rún ag an gComhairle caoi a chur ar an bpíosa sin an bhliain seo chugainn.

Reilíg Mhuighrois

Níl muid sásta, théis ár gcuid iarrachtaí i rith na bliana, nach bhfuil an obair á déanamh ar an gcuid nua de reilíg Mhuighrois.

Tá píosa talúna ceannaithe ag an gComhairle Contae ar an taobh thiar den reilíg atá ann faoi láthair.

Dúradh linn níos lúaithe sa mbliain go raibh an Chomhairle Contae ag iarráidh bealach nua a fháil isteach chuig an ngarraí atá ceannaithe acu.

Tá scríofa againn chuig Comhairleoirí Contae Chonamara agus chuig Bainistíochta na Comhairle Contae arist. Tá muid ag iarráidh go gcuirfi airgead go leath taobh leis an obair a dhéanamh ar an gcuid nua den reilíg sa mbliain 2,000.

Céibheanna

Thug an tAire Stáit, Éamon Ó Cuív le fios dúinn ag cruinntíthe a bhí againn leis i rith na bliana, go mbeadh fáil ar thart ar mhiliún punt le forbairt a dhéanamh ar chéibheanna sa bparóiste. Ar ndóigh, bheadh coinniollacha áirithe i gceist agus chaithfí rialacha na Roinne Ealaíona, Oidhreachta, Gaeltachta agus Oileán a chomhlionadh.

Táthar sásta leath mhiliún punt a chaitheamh ar Chéibh Chill Chiaráin.

Dúirt an tAire Stáit freisin go rabhas síste leath mhiliún punt a chaitheamh ar Chéibh mhaith ar an bpíosa cósta idir Carna agus an Caisleán. "Céibh straitéiseach" a bheadh inti seo, de réir téarmaocht na Roinne.

Ach chaitheadh daonra a bhaineann leas as Céibheanna a bheith ar aonfhocal faoin gCéibh a theastóidh uathu sa gceantar.

Scéimeanna Séarachais

Tá caint i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe ar scéimeanna séarachais do shráidbhaithe in iarthar Chonamara ...ach níl aon phleán leagtha amach agus níl aon sprioc-dháta tuigtha.

Scriobh muid chuig Comhairle Chontae na Gaillimhe le gairid ag iarráidh orthu Pleananna a leagan

amach do scéimeanna séarachais do shráidbhaithe Charna agus Chill Chiaráin. Feictear dùinn gur cheart don Chomhairle Contae a bheith ag leagan síos sprioc-dháta le haghaidh na hoibre seo anois.

Sreangan teileafóin faoi thalamh

Tá iarrtha againn ar Eircom féachaint leis na sreangan teileafóin a chur faoi thalamh ach a mbeidh leathnú á dhéanamh ar an Scéim Uisce.

Tuigtear dùinn go bhfuil Eircom gaibhthe chun cainte le lucht na Comhairle Contae faoi seo.

Theastóidh roint mhaith airgid leis an obair seo a dhéanamh agus níl fhios an mbeidh ceanncheatharú Eircom sásta an tairgead sin a chur ar fáil.

Tá muid ag coinneáil síul ar an scéal.

Cruinnithe agus Toscaireachtaí

Bhí Séamus Breathnach agus Áine Úi Phoghlá as Coiste Pobail Charna agus muid féin in éineacht ag cruinnithe le Údarás na Gaeltachta i rith na bliana.

Phléigh muid tionscail na riomhaireachta agus ábhair eile leis an Údarás ag a cruinnithe sin.

Tá teangmháil againn seasta le Séamus Breathnach, Cathaoirleach an Choiste Pobail, faoi fhobairt Ionad Cultúir agus Oideachais na hOllscoile ...agus nithe eile.

Eastát Tionscail

Údarás na Gaeltachta i gCarna

Tá iarrtha againn ar Údarás na Gaeltachta léargas a thabhairt ar na spriocanna atá acu d'fhobairt an Eastát Thionsclafoch atá acu i gCarna.

De réir na réamh-phleananna atá ag Údarás na Gaeltachta, tá roinnt monarchan agus ionaid eile leis an t-áit atá ag Eastát.

Ach ní cosúil go bhfuil aon sprioc-dháta leagtha síos leis an bhforbairt seo.

Stair an Phobail

Coiste na Staire atá i mbun na hoibre seo. An Fóram do Phobal Iorras Aithneach a bhunaigh an Coiste sin. Tá an obair ag dul ar aghaidh, ach is obair chasta í agus beidh sé scattheamh eile suil a mbeidh fáil ar an saothar staire seo.

Tá sé i gceist anois go gcriochnófar an bhun-obair faoi mhí iúil seo chugainn.

AN FÓRAM DO PHOBAL IORRAS AITHNEACH, 1999

Seo iad na baill agus na rúnaithe a thug seirbhís don Fhóram i 1999.

COISTE NA gCATHAOIRLEACH

Seosamh Ó Cuaig

Máire Ní Uaithnín

Tomás Ó Niadh

Máirtín Ó Catháin

Ciarán Ó Maoláin

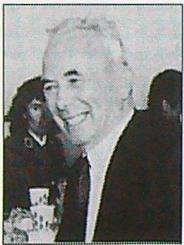
AN COISTE

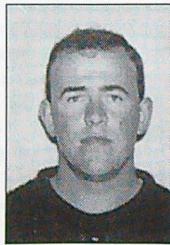
Máire Úi Chuinneáin

An Dochtúr
Micheál Ó Cathasaigh

An Ceannfort
Maitíos Mac Donnchadha

Micheál Breathnach

Susan Úi Chatháin

Máire Úi Mhaolchiaráin

Roibeárd P. Ó hÉili

Ann Marie Ó Flatharta

Máire Úi Loideáin

Bairbre Úi Mhaoilchiarán

Gearóid Ó Cosgordha

Alison Ní Chadhain

Micheál Ó Maoláin

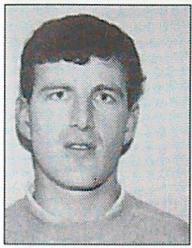
Coilín Ó Cualáin

Máire Áine Ni Neachtain

Macdara Ó Cuairg

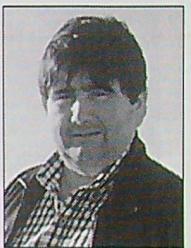
Tomás Ó hlarnaín

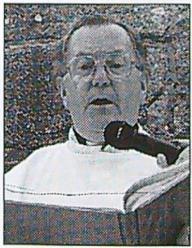
Eibhlín Ní Maoláin

Máire Ó Bholguidhir

Seosamh Ó Cuírrín

An tAth. Audley

Rosario Ní Shúilleabhaín

BANC NA hÉIREANN

(*Bank of Ireland*)

An Clochán

Fón (An Clochán) 095 21111: Facs (095) 21453

Seirbhísí an Bhanc Taistil

- Cuntasí Taisce •
- Infheistiú Téarmúil •
- Cuntasí "Golden Years" •
- Iasachtaí Pearsanta agus Gnó/Ligean ar Léas •
  - Taisce i gCumann Tógála an ICS •
- Cuntasí dóibh siúd nach gcónaíonn sa tír •
  - Malartú Airgid Eachtrannaigh •
  - Cártai "Access agus Visa" •
- Pleanáil Árachas Saoil: Seirbhís saor in aisce le fáil •
  - Árachas Baile •
- Chomh maith le Réimse Leathan de Sheirbhísí Eile •

DÉ MÁIRT

Doire Iorrás	...	...	...	...	...	10.25 r.n. - 10.35 r.n.
Tigh Clarke	...	...	...	...	...	10.45 r.n. - 11.10 r.n.
O'Máille's	...	...	...	...	...	11.15 r.n. - 12.00 r.n.
Crosbhóthar Ros Muc	...	...	...	...	...	12.05 r.n. - 12.30 r.n.
Earraí Cniotáilte	...	...	...	...	...	1.30 i.n. - 1.40 i.n.
Tí an Mháille	...	...	...	...	...	1.45 i.n. - 1.50 i.n.
Loch Con Aortha	...	...	...	...	...	2.00 i.n. - 2.20 i.n.
Coill Sáile	...	...	...	...	...	2.25 i.n. - 2.35 i.n.
An mhonarcha	...	...	...	...	...	2.40 i.n. - 3.00 i.n.

DÉ CÉADAON

Arramara	...	...	...	...	...	10.35 r.n. - 11.05 r.n.
Tigh Coyne	...	...	...	...	...	11.05 r.n. - 11.50 r.n.
Tí Keane	...	...	...	...	...	11.50 r.n. - 12.00 r.n.
An Aird Mhóir	...	...	...	...	...	12.05 r.n. - 12.15 i.n.
Tí Leavy	...	...	...	...	...	12.20 i.n. - 12.30 i.n.
Caladh Fhidhinse	...	...	...	...	...	1.45 i.n. - 2.00 i.n.
Roisín na Mainíoch	...	...	...	...	...	2.05 i.n. - 2.15 i.n.
Carrolls	...	...	...	...	...	2.20 i.n. - 3.00 i.n.

DÉ ÁRDAOIN

Carna	...	...	...	...	...	10.30 r.n. - 12.30 i.n.
	...	...	...	...	...	1.30 i.n. - 3.00 i.n.

DÉ hAOINE

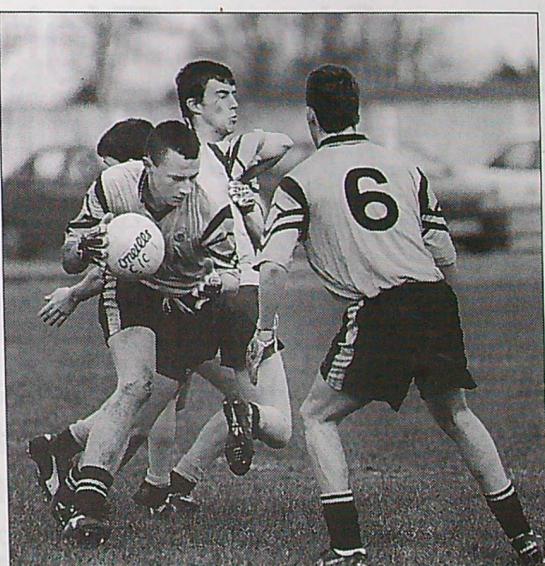
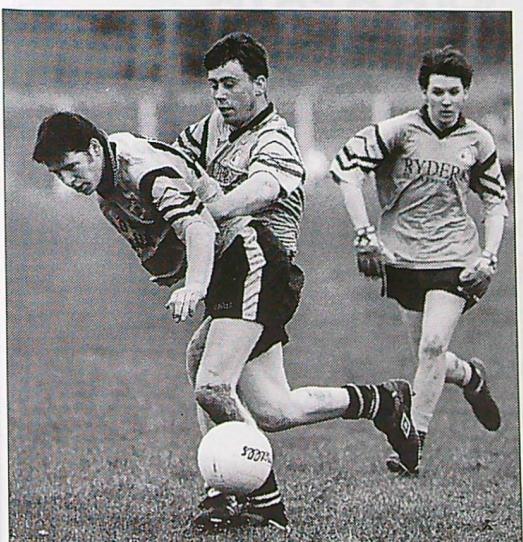
An Sraith Salach	...	...	...	...	...	10.00 r.n. - 10.20 i.n.
An Caiseal	...	...	...	...	...	10.30 r.n. - 10.45 i.n.
Tí Bhoulger	...	...	...	...	...	10.50 r.n. - 11.25 i.n.
Taom Beola.	...	...	...	...	...	11.35 i.n. - 11.50 i.n.
IDA Cloch na Rón	...	...	...	...	...	12.00 i.n. - 12.30 i.n.
Cloch na Rón	...	...	...	...	...	1.30 i.n. - 3.00 i.n.

SPÓIRT AGUS PEIL

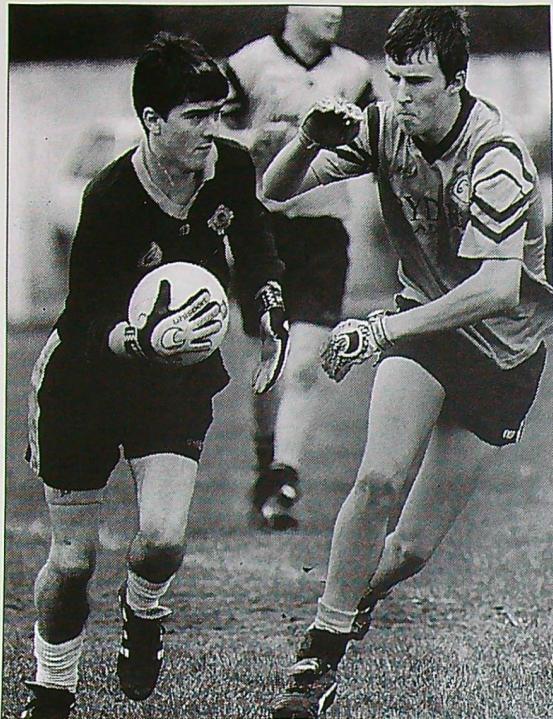
Foireann faoi-21 Chláráin Chaisil a d'inir in aghaidh Áth Cinn i gchúiche ceannais an chontae i nGrád 'B' ar an bhFáirche san Earrach seo caite. An líne tosigh, ó chlé – Séamus Ó Siúilleabhláin, Seán Ó Cualáin, Seán Ó Cathasaigh, Rónán Ó Dubhla, Séamus Ó Catháin, Val Ó Féiniadh agus T.J. Ó Conaire.

An líne ciuil: Seán Ó Flátharta, Rónán Ó Cualáin, Conor Ó Cadhain, Pól Ó Féiniadh, Marcus Mac Fhlannchadha, Beartla Ó Cathasaigh, Séamus Ó Clochartaigh agus John Ó Fátharta.

Rónán Ó Cualáin (Carna/Caiseal) chun tosaigh anseo ar imreoirí Áth Cinn.

Pól Ó Féiniadh ag tabhairt na liathróide amach do Chláráin Caiseal. Seán Ó Flátharta (uimhir a 6) in aice láthair.

Rónán Ó Dubhda, cíul baire Charna/an Chaisil, ag teacht amach leis an liathróid.

Duais eile ag Stiofán

An luthchleasáí, Stiofán Ó Cualáin as Duibhthir, a bhuaigh an dara háit i Leath Mharathon na Ceathrún Rua. Tá duaiseanna go leor buaigthe ag Stiofán. Bhuaigh sé an chéad áit ar an gCeathrú Rua cúpla bliain ó shin.

Siopa Tígh Mhóráin

FRANK MORAN

Cárna, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Fón: 087.6752645

Nuachtáin • Gual
Bricíní Móna • Calor Kosangas

Seolann muid beannachtaí na Nollaig chuig an bpobal uile.

Foireann Charna/an Chaisil a d'imir i gcluiche ceannais Sraithe an Iarthair in aghaidh Bhearna, díreach roimh an Nollaig anuraidh. Bhuaigh Bearna an cluiche.

Ar gcúl, ó chlé – Micheál Ó Clochartaigh, Beartla Ó Cathasaigh, Séamus Ó Clochartaigh, Marcus Mac Philinnchadha, Seán Ó Cathasaigh, Rónán Ó Dubhláda, Seán Mac an Iomaire, Pádraig Ó Caodhna.

Chun tosaigh, ó chlé – Val Ó Féinneadhá, Pádraig Ó Coirbin, Conor Ó Cadhain, Seán Ó Flátharta, Tomás Ó Briain, Séan Ó Cualáin agus Edward Ó Cuinneáin.

Beannachtaí na Nollag dár gcuistiméaraí agus don phobal uile ó:

J.P. Mylotte

CÁRNA

Siopa Grósaera & Crua Earraí
Calor Kosangas & Rehab Lotteries
Adhlacóir

Fón: (095) 32256

NIAMH NÍ CHUAIG

Reatháí cumasach as Cill Chiaráin

Le Gairmscoil na bPiarsach, i bhFómhar 1998, a thosaigh Niamh Ní Chuaig as Áill na Brún, Cill Chiaráin ag rith i dtosach. Bhí sí san iomaiocht i gCraobh na hÉireann. Rásáí Trastíre do Mheánscoileanna sa Roinn Idirmheánach. Tháinig sí sa 16ú áit as 148.

Tá sí ag traenáil le Galway City Harriers anois agus go leor rásai buaichte aici –

- Comórtas ar an trac i 1999.
  - Cailíthe do Chraobh Chomórtais na hÉireann – comórtas na gColáistí agus na gClubanna B.L.O.E.
  - 6ú háit sna rásáí ceannais 800m.
  - Roghnaithe ar fhoireann Chonnachta agus Réigiún an larthair (faoi -17) do Chluichí Tailtean agus Sheantrabh (Santry).
  - Streets of Galway – 8K – 3ú háit faoi 19 i rása na mban.
  - Rásáiocht Trastíre B.L.O.E.
- Faoi 15 – Craobh Chonnachta – (buaite aici) – Tá Craobh na hÉireann ar siúl i mBaile Bhriota i nGaillimh, an mhí seo.
- Faoi 16 – Craobh Chonnachta (buaite aici) – Fuair sí an 12ú háit i

Niamh Ní Chuaig as Áill na Brún, Cill Chiaráin san iomaiocht i gCraobh na hÉireann – Rásáí Trastíre do Mheánscoileanna sa Roinn Idirmheánach. Tháinig sí sa 16ú háit as 148.

Niamh Ní Chuaig, an cailín is goire den cheamara, ag buachaint Craobh Trastíre na Gaillimhe faoi-16 i bhFómhar na bliana seo.

- gCraobh na hÉireann i gCarraig na bhFear i gCorcaigh an mhí seo caite.
- Bhí sí páirteach i Rás Bóthair chúig mhíle i mBaile Locha Riach i mí

Dheire Fómhair –rás a raibh Sonia O'Sullivan páirteach ann. Ní raibh aon chomórtas oifigiúil ann, ach chríochnaigh Niamh an cursa i 33 nóniméad.

Comharchumann Sliogéisc Chonamara Teo.

Cill Chiaráin, Co. na Gaillimhe.
Teil: 095-33489. Facs: 095-33489

Forbairt Sliogéisc sna cuanta idir
Ceann Ghláim agus Inis Leacain

Dr. Micheál Ó Cathasaigh

Cárna

IONAD SLÁINTE CHÁRNA:	9.00 a.m. - 1.00 p.m.	Dé Máirt, Dé Céadaoin, Déardaoin, Dé hAoine
IONAD SLÁINTE CHILL CHIARÁIN:	9.00 a.m. - 1.00 p.m. 2.00 p.m. - 5.00 p.m.	Dé Luain Déardaoin
IONAD SLÁINTE AN CHAISIL:	3.00 p.m. - 4.00 p.m.	Dé Céadaoin

*Glacfaidh sé le daoine de réir socruithe roimh ré
ón 3-6 a chlog i gCárna ar an Luan, an Mháirt, an Chéadaoin agus ar an Aoine*

Uimhreacha Teileafóin

Ionad Sláinte CháRNA/Baile: (095) 32281/32243/32304/32305

Cill Chiaráin: (095) 33429

An Caiseal: (095) 31161

SEIRBHÍSÍ

Comhairle Leighis • Cuairteanna baile • Géar-thástáil ar an gcroí • Scamhóga • Fuil •
Mion-obráidí • Pleanáil Chlainne • Tástáil "Allergy" • Seirbhís cógaisí leighis •
Instealladh do ghasúir agus do dhaoine a bheadh ag taisteal agus seirbhísí eile.

CONNEMARA WASTE

c/o Walsh Waste, Parkmore, Baile an Bhriota, Gaillimh
Teileafón : 091-773016

Dúnfaidh an oifig sin againne Déardaoin, 23 Nollaig, 1999
agus osclöidh sí arís ar an Luan, an 3ú Eanáir, 2000.

Socruithe do bhailiúchán bruscair faoi Nollaig agus na chéad laethanta d'Eanáir:

AOINE 24 NOLLAIG 1999 : Ní bheidh bailiúchán ann.

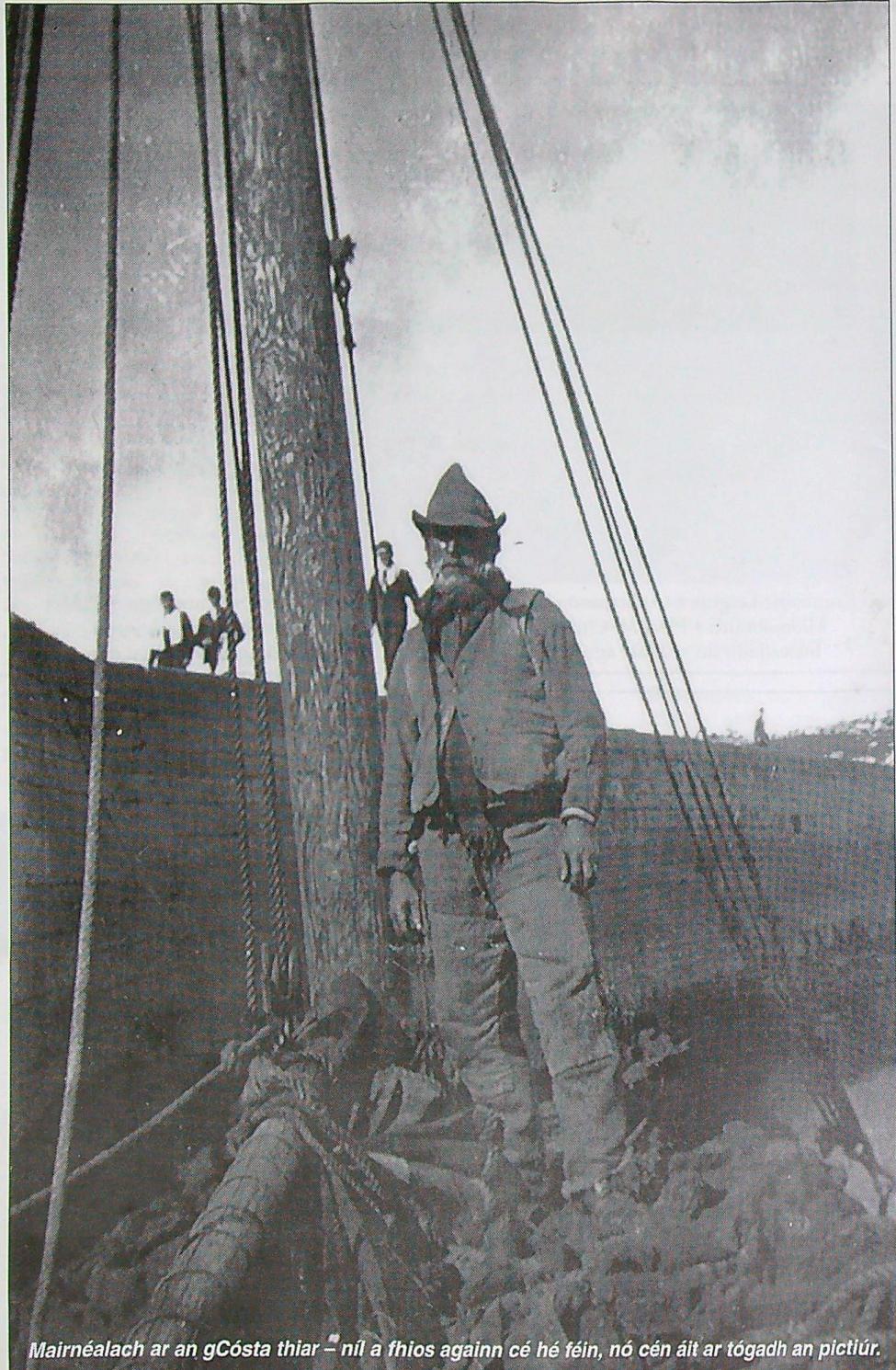
Baileoidh muid bruscar ar an Luan, 27ú Nollaig, 1999.

AOINE 31Ú NOLLAIG 1999 : Ní bheidh bailiúchán ann.

Baileoidh muid bruscar ar an Luan, 3ú Eanáir, 2000.

Baileofar bruscar, mar is gnáth, Dé Luain, Dé Máirt, Dé Céadaoin agus Déardaoin.

*Beannachtaí na Nollag ar na custaiméaraí uilig atá againn
agus go mba fearr a bheas sibh uilig bliain ó inniu.*

Mairnéalach ar an gCósta thiar – níl a fhios againn cé hé féin, nó cén áit ar tógadh an pictiúr.

Daonra an Phobail

Tóghadh an cuntas seo ar dhaonra an phobail i dtús Mhf na Nollag, 1999. Tá na bailte liostáilte anseo díreach mar a bhí siad le roinnt blianta anuas i bhfoilseacháin eile.

Doire Iorrais	65
Coill Sáile	96
Loch Con Aortha	103
Cill Chiaráin (An Sráidbháile)	162
Áill na Brún	69
Bántrach Ard	45
An Aird Mhór	176
Caladh bhFuínse	93
Roisín na Mainioch	115
MUIGHINIS	
Cartúr	37
Feithearnach	61
An Meall Rua	40
Roisín a'Chalaidh	4
An Crumpán	52

CARNA

Ón gClochar go dtí an tÓstán	130
Leitir Deisciirt	40
An Coillín	42
An Aird Thoir	50
An Aird Thiar	58
An Más	31
An Leathmhás	5
Duibhthir	65
Muighros (agus chomh fada leis an scoil)	74
Leitir Ard, Damhros agus chomh fada le	
Scoil Mhuighrois	101
Glinisce	71
Caladh an Chnoic	7
Gabhla	47

Daonra iomlán an pharóiste	1838
(sin 34 níos lú ná anuraidh)	

Nóta faoin daonra: 1818 an daonra a bhí sa bparóiste nuair a thóg muid an chéad chomhairesamh 9 mbliana ó shoin.

An Seol Mór

Teach
Tábhairne

Ceol
&
Craic

Cárna, Conamara, Co. na Gaillimhe. Fón: (095) 32246

Seolann muid beannachtaí na Nollaig chuig an bpobal uilig.

I nGairdín Dé.

Na daoine a fuair bás agus a cuireadh sa bpobal ó 1/12/1998 - 1/12/1999.

Dáta	Ainm	Seoladh
10/1/1998	Seosamh Ó Ceannabháin	An Aird Thoir.
2/12/1998	Nora Dundass	Coill Sáile
24/12/1998	Máire Ní Cheannabháin	An Aird Mhóir
30/12/1998	Mac Dara Breathnach	An Aird Thiar
02/01/1999	Mairéad Uí Mhaolchiaráin	Caladh Fhídhinse
19/01/1999	Seosamh Mac an Ríogh	An Aird Thiar
22/01/1999	Val Ó hUathnán	Roisín na Mainíoch
25/01/1999	Bairbre Uí Loideáin	An Meall Rua
02/02/1999	Colm Ó Ceannabháin	An Aird Thoir
26/02/1999	Áine Ní Chongaile	An Aird Thiar
03/03/1999	Mícheál Ó Flátharta	An Aird Mhóir
06/03/1999	Seosamh Ó Caola	An Aird Thiar
21/03/1999	Máire Ní Ghuaírm	Roisín na Mainíoch
27/04/1999	Bríd Treasa Ní Laoi	Cill Chiaráin
06/05/1999	Máirtín Ó Flátharta	An Aird Mhóir
07/05/1999	Pádraig Ó Cualáin	Caladh Fhídhinse
09/05/1999	Peggy Uí Loideáin	An Aird Mhóir
13/05/1999	Seán Ó Uaithnín	Muighinis
04/06/1999	Bríd Brassey	Muighinis
09/06/1999	Mairéad Uí Fhlátharta	Coill Sáile
21/06/1999	Mícheál Ó Dubháin	Roisín na Mainíoch
21/06/1999	Bairbre Uí Fhlátharta	Doire Iorrais
25/06/1999	Pádraig Ó Maoilchiaráin	Caladh Fhídhinse
01/07/1999	Seosamh Ó Cualáin	Dubhthir
22/08/1999	Bridie Uí Chuírrín	Cill Chiaráin
29/08/1999	Máirtín Mac Conaola	Coill Sáile
30/08/1999	Ella Uí Chadhain	Glinnsce
17/09/1999	Stiofán Ó Coirbín	Dubhthir
22/09/1999	Ciarán Mac Giolla Phádraig	Caladh Fhídhinse
25/09/1999	Tomás Ó Suilleabhadháin	Doire Iorrais
09/10/1999	Áine Bean Uí Fhéinidh	Roisín na Mainíoch
10/10/1999	Seosamh Ó Cathasaigh	Cill Chiaráin
14/10/1999	Bríd Uí Loideáin	Dubhthir
15/10/1999	Helen Uí Eochagáin	Muighros
17/10/1999	Máirtín Breathnach	Caladh Fhídhinse
23/11/1999	Mícheál Mac Donnchadha	An Aird Thoir
08/10/1999	Séamus Ó Cuírrín	Cill Chiaráin
11/10/1999	Máire Ní Fhlátharta	Bántrach Ard

Sonas Oraibh

- 17/7/1999 Niall Doohy (Uachtar Ard) agus Kathleen Ní Mhaolchiaráin (Caladh Fhídhinse).
- 14/8/1999 Richard McNamara (Uachtar Ard) agus Catherine Madden (Cill Chiaráin).
- 06/8/1999 Gilbert de Búrca (Dubhthir) agus Eimear Nic Chárthaigh (Co. Laois).
- 07/8/1999 Gearóid Ó hÉilí (Carna) agus Siobhán Haverty (Clonbeirne).
- 21/8/1999 Conchita Ní Choirbín (Leath Más) agus Aodhdán Ó Ruanaigh.
- 28/8/1999 Colm Cloherty (Muighinis) agus Sarah Seoighe (Glinnsce).
- 18/9/1999 Caoimhín Ó Ceallaigh (An Cheathrú Rua) agus Caitríona Ní Cheannabháin (Muighros).
- 23/10/1999 Caitríona Ní Choirbín (Carna) agus Antoine Sheridan (Dún na nGall).
- 21/11/1999 Seosamh de Búrca (Dubhthir) agus Bairbre Ní Uaithnín (Más).

Líon na ndaltaí i mbunscoileanna an cheantair

Carna	54.
Cill Chiaráin	59.
Muighinis	26.
An Aird Thiar	35.
An Aird Mhóir	66.
Muighros	13.
Scoil Phobail Charna	194.

GASÚIR A BAISTEADH SA BPOBAL IDIR 1/8/1998 - 31/7/1999

23/09/1998	Aoife Louise Ní Ghaora	An Meall Rua
18/10/1998	Seosamh Pádraig Ó Ceannabháin	An Aird Thiar
03/11/1998	Johanna Louise Browne	Carna
10/11/1998	Niamh Ní Bhriain	Cill Chiaráin
13/11/1998	Richard Kiikichi Ó Guairim	An Aird Thiar
14/11/1998	Daniel Thomas Mc Andrew	Muighinis
23/11/1998	Declan Máirtín Ó Ceannabháin	An Aird Thoir
27/11/1998	Allen Ó Gaora	Muighinis
18/12/1998	Séamus Mac an Rí	Muighros
16/01/1999	Mac Dara Marcus Ó Flátharta	Bántrach Ard
26/01/1999	Liam Seán Mac Donncha	Cill Chiaráin
26/02/1999	Paul Michael Mc Donagh	An Aird Mhóir
18/03/1999	Caoimhín Gearóid Ó Súilleabhaín	Loch Con Aortha
02/04/1999	Bríd Éilís Breathnach	An Aird Mhóir
15/04/1999	Riana April Mc Tavish	Carna
28/05/1999	Gráinne Máire Ní Eidhin	Aill na Brún
01/06/1999	Síle Ní Ghriofa	Muighinis
08/06/1999	Kathleen Mary Breathnach	An Aird Mhóir
17/06/1999	Laine Betty Ann Ní Mhaoláin	An Aird Mhóir
21/06/1999	Máirtín Seosamh Ó Clochartaigh	Roisín na Mainiúch

Cúltaca

Cárna, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Fón: + 353 95 32013

Facs: + 353 95 32015

Ríomhphost: cultaca@iol.ie

CLÁR EORPACH DE CHUID

Á CHOMH-MHAOINIÚ AG

AG CUIR RÉIMSE LEATHAN SCILEANNA EALAÍONA,
TURASÓIREACHTA, RÍOMHAIREACHTA AGUS GNÓ AR FÁIL
DO GHRÚPA DAOINE FÁSTA Ó IARTHAR CHONAMARA.

AN AIMSIR

Tólgadh an cuntas seo in Ionad Ollscoil na Gaillimhe i gCarna.

Chaith sé 1112.5 mm báistí sna haon mhí dhéag ó thús na bliana go dtí an lá deireannach de mhí na Samhna. San tréimhse céanna anuraidh, chaith sé 1098 mm. Aisteach go leor, chaith sé 1146 mm báistí sa tréimhse sin i 1995, bliain a dtáinig píosaí móra aimsir bhreá. Tharla sé go dtáinig sé ina ghlearadh uilige roinnt laethanta an Samhraidh sin

agus bhí mí an Eanáir an-dona ach an bhliain sin. Tá súil againn go n-ísleoidh na figiúirí seo an chéad bhliain eile! Ciarán Ó Maoláin a fhaigheann na cuntaisí seo ar an aimsir i stáisiún taighde atmasfeír na hOllscoile i gCeann Mása.

An Bháisteach

Eanáir	174.1 millimetres	lúil	68.0 mm.
Feabhra	77.5 mm.	Lúnasa	105.1 mm.
Márta	67.5 mm.	Meán Fómhair	209.9 mm
Aibreán	92.3 mm.	Deireadh Fómhair	49.2 mm.
Bealtaine	46.1 mm.	Samhain	162.6 mm.
Meitheamh	60.2 mm.	Iomlán	1112.5 mm

An lá ab fhuaire:	
10 Eanáir	- 3.4°
An lá ba teocha:	
11 lúil	24.0°C
An lá ba fliche:	
27/28 Samhain	42.7 mm

FOINSÍ OIBRE SA bPOBAL

Ionad

Lán-Aim.

Páirt-Aim.

I.S.P.G., Cill Chiaráin	14	0
Gaelic Seafoods	50	10
Transmara Teoranta	15	0
Éisc Uí Fhlátharta	4	3
Arramara Teoranta	17	1
A.C.M. Teoranta	14	0
Saotharlann Mara UCG i Muighinis	9	3
Carna Lighting	6	0
Cill Chiaráin Éisc	36	30
Nivectron	12	13
Comharchumann Chonamara Thiar	6	0
An Comharchumann Sliogéise	2	1
(Bíonn thart ar 180 iascaire amuigh ar shéasur na n-oístrí agus 70 - 80 ar shéasur na muiríní).		
Taighde Mara Teoranta	3	0
Áiseanna Mara Teoranta	0	8
Scéim Chúltaca	2	16
Ionad na hOllscoile, Carna	5	1

SEIRBHÍSÍ POIBLÍ.

Múinteoirí	38	4
Seirbhísí Leighis agus Sóisialta	6	1
Oibrithe Comhairle Contae	6	0
Oifigigh Poist agus Fir an Phosta	5	0
Gardai	2	0

SEIRBHÍSÍ EILE.

Siopaí tithe ósta/óstáin	34	18
Obair thógála/réiteach suíomhanna		
tithe, srl	30	24
(Tá go leor den dream páirt-aim., ag obair formhór na bliana uilige).		
Seirbhísí oifige	4	0

CINEÁLACHA EILE OIBRE.

Féinhostaithe agus obair eile (tiománaí bus, srl)	Thart ar 30
Ag dul chuig postanna taobh amuigh den phobal ag obair chuité lá.....Eircorm, srl.	Thart ar 32

(Tá sé deacair a bheith cruinn go hiomlán leis na figiúirí seo mar go n-athraíonn siad anois agus arísí).

DEBS NA BLIANA SEO

Seo pictiúir a tógadh ag ócáid Debs na Scoile Pobail i gCarna i mbliana. Bhí an ócáid ar siúl in Óstán na Páirce sa Spidéal i mí Iúil.

Pictiúr thius
Ó chlé – Marian Ní Phallúin agus Anna Marie Ní Chathasaigh.

Pictiúr ar barr (clé)
Ó chlé – Marian Ní Phallúin, Carol Ní Chualáin, Laura Ní Chlochartaigh, Nóirín Bhreatnach, Áine Ní Cheoinín agus Anna Marie Ní Chathasaigh.

Pictiúr ar chlé
Ó chlé – Anna Marie Ní Chathasaigh, Sarah Ní Mhaoláin, Beartla Ó Cathasaigh, Marian Ní Phallúin, Bairbre Nic Con Riogh.

Ó chlé – Pól Ó Féinneadhá, Carol Ní Chualáin, Anna Marie Ní Chathasaigh, Seán Pól Ó Féinneadhá agus Noirín Bhreathmach. (An Grúpa ag an mbord).

Áras Mháirtín Úi Chadhain

CÚRSAÍ GAEILGE 1999/2000

Daoine Fásta, Mic Léinn Tríú Leibhéal, Eachtrannaigh,
Cúrsaí Deireadh Seachtaine, Sainchúrsaí do Chomluchaí

Ranganna Oíche Gaeilge do Dhaoinne Fásta: – ó Bheárna go Cáarna

Cúnamh agus tacaíocht don chlann gan Gaeilge ar mian leo Gaeilge a fhoghlaim

Ranganna Oíche Ríomhairescaí trí Ghaeilge

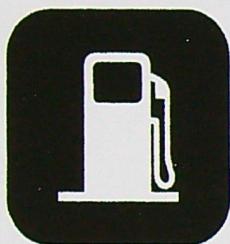
Seirbhís Rúnaíochta trí Ghaeilge don phobal

An Cheathrú Rua, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Fón: (091) 595101/595038 Facs: (091) 595041 Riomhphost: arasuichadhain@einet.ie

O' Óibhda, Tóigáláí

Carna, Conamara
Fón/fax : 095-32247

Cártaí
Mháirín

Siopa Óowd, Statoil

Ionad Forbartha Gnó

san Iarthar agus san Iar-Thuaisceart

Ag tacú le
Fiontraíocht Áitiúil

Westbic, Teach Hardiman, 5 An Fhaiche Mhór, Gaillimh
Fón: 091-567974 Facs: 091-567980 Int: +353 email: bicgwy@iol.ie
Oifig: Maigh Eo • Ros Comáin • Dún na nGall • Tuaim

Ionad Oideachais agus Cultúir na hOllscoile

Ollscoil na hÉireann, Gaillimh

Ruisín na Mainíoch, Carna

Tá Ionad Oideachais agus Cultúir na hOllscoile i Ruisín na Mainíoch, Carna oscailte ó Mhí na Samhna 1997, tráth ar críochnaíodh an obair athchóirithe ar an bhfoirgneamh (An tSean-Cheardscoil) – obair a chinn Ollscoil na hÉireann Gaillimh a dhéanamh le tacaíocht ón Roinn Ealaíon, Oidhreachta, Gaeltachta agus Oileán. Ionad atá á fhorbairt óna bhfuil raon leathan gníomhaíochtaí forbartha á reachtál i leith bhuanú agus shealbhú theanga agus chultúr na Gaeilge i measc phobal an cheantair agus i measc phobal na Gaeilge i gcoitinne.

Is ar an mbunús sin a thógann an raon leathan cúrsaí oiliúna agus forbartha mar aon leis na seirbhísí tacaíochta eile atá á gcur chun cinn san Ionad go dtí seo. Freastalaíonn soláthar an Ionaid ar spriocghrápaí ar a n-áirítear an óige, mic léinn dara leibhéal, mic léinn tríu leibhéal, múinteoirí, lucht gnó,

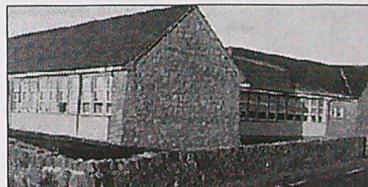
rannpháirtithe cúrsaí oideachais aosach, coistí pobail agus ar pobal na Gaeilge i gcoitinne. Táthar ag leagan béime faoi leith tríd na forbairtí seo ar bhealaí leis an nGaeilge a chur chun cinn trí mheáin nuálaíche na Teicneolaíochta Faisnéise.

Teil. 095 32834 Ríomhphost: oid@oegcarna.com

Ollscoil na hÉireann, Gaillimh
National University of Ireland, Galway

An Ionad Oideachais agus Cultúir
Ollscoil na hÉireann, Gaillimh   Roisín na Mainíoch, Carna

Táthar ag obair ar chaomhnú agus ar chur chun cinn na Gaeilge mar acmhainn luachmhar do phobal na Gaeltachta agus do phobal na Gaeilge trí sholáthar oiliúna agus forbartha i réimsí ar a n-áirítear:

- Oideachas agus Oiliúint trí Ghaeilge
- Teicneolaíocht na Faisnéise - Ríomhairesacht
- Cultúr agus Oidhreachta
- Forbairt Phobail
- Muireolaíocht, Luibheolaíocht agus Míoleolaíocht

Fón: 095 - 32834/35   Facs: 095 - 32836
Ríomhphost: faisneis@oegcarna.com

LÍONTA TEO.

Is cuideachta de chuid Ollscoil na hÉireann Gaillimh é Líonta Teo. atá dírithe ar chur chun cinn agus ar bhuanú na Gaeilge trí mheán nuálacha Theicneolaíocht na Faisnéise. Beidh soláthar oiliúna i leith fhoghlaím na Gaeilge i bhfoirm cláir féinteagaisc, cláir theagascóir-dhírithe mar aon le cláir threoracha i leith úsáid na Gaeilge trí mheán an Idirlín agus trí mheán teicneolaíochta eile ag Líonta Teo.

Rannpháirtithe den Chúrsa Dioplóma sa Ghaeilge agus Scileanna Ríomhaireachta 1998

Ar chúl: Pádraig Ó Giobúin, Séamus Ó Coincheannain - Riarthóir an Ionaid, Máire Uí larnáin, Bairbre Uí Fhéinneadh, Máire Uí Ghuaireim, Máire Uí Chuinneáin, Siobhán Ní Mhaolchiaráin agus Emer Uí Riogáin.

Chun tosaigh: Alma Uí Fhlannchadh, Bríd Uí Ghuaireim, Nóna Uí Chuaig, Gearóidín Uí Chlochartaigh, Nóna Uí Shúilleabhláin, Úna Uí Ollaláin, Máirín Uí Chathasaigh, Máire Uí Chatháin, Máire Áine Uí Choirbin, Peadar Mac an Iomaire - Stiúrthóir na Gaeilge Labhartha in Ollscoil na hÉireann, Gaillimh.

Teastaíonn ó Ollscoil na hÉireann, Gaillimh an deis úrnua atá forbairt mheán Theicneolaíocht na Faisnéise ag cruthú i leith na Gaeilge a chothú mar theanga bheo bhríomhar i sochaí oibre agus sóisialta na Mílaoise nua - díríonn soláthar Líonta Teo. sna réimse seo a leanas ar chothú na físe sin.

Oiliúint i nGaeilge trí mheán an Idirlín

- Foinsí treoracha in úsáid na Gaeilge i dtimpeallachtai Theicneolaíochta na Faisnéise

- Bogearra/pacáistí eile i leith fhoghlaím na Gaeilge
  - Siamsaíocht/Caitheamh Aimsire agus an Ghaeilge
- Táthar go láidir den tuairim go gcothóidh an soláthar seo faoi choimirce Ollscoil na hÉireann, Gaillimh i gCarna timpeallacht óna n-eascróidh deiseanna fostaochta eile i réimse na Teicneolaíochta Faisnéise sa limistéar.

Na daoine óga as an gceantar a d'fheastal ar Champa Samhraidh an Ionaid 1999

Ar cuil: Áine Ní Mhainnín, Bernadette Ní Shúilleabhair, Jennifer Nic An Iomaire, Rose Ní Fhéimeadh, Aisling Ní Chualáin, Aisling Ní Choirbín, Hannah Gleave, Colm Ó Cualáin, Maggie Ní Mhaolchiaráin, Pól Ó Súilleabhair

Chun tosaigh: Marcus Ó Súilleabhair, Peadar Ó Súilleabhair, Bairbre Ní Neachtain, Micheál Ó Giobúin, Máire Ní Ghiobúin.

Na Rannpháirtithe a d'fheastal ar an gCúrsa Scileanna Riarracháin agus Idirlín – 1998-99

Ar cuil: Christina Ní Chualáin, Marie Ní Fhlaithearta, Cathy Ní Chuairt, Mairéad Nic An Iomaire, Bairbre Ní Ghriofa, Johanne Ní Mháille, Caitlin Ní Loideáin, Bearla Ó Congháile

Chun tosaigh: Karen Ní Mhdaoir, Sarah Ann Ní Mhaoláin, Louise Ní Luanaigh, Róisín Ní Ghaora, Rosario Ní Shúilleabhair, Cathy Uí Mhaolchiaráin, Pádraig Ó Coirbin - Ofigeach Slándála an Ionaid, Peadar Mac an Iomaire - Stiúrthóir na Gaeilge Labhartha in Ollscoil na hÉireann, Gaillimh, Áine Uí laráin agus Siobhán Ní Mhaolchiaráin - Teagascóiri

Cumas Teo., Páirtíocht Chonamara & Árann

IONAD FIONTAIR, ROS MUC, CO. NA GAILLIMHE.

- FÓN: (091) 574353 •
- FACS: (091) 574047 •

Tá tacaíocht agus cúnamh á thabhairt ag Cumas faoi choimirce an Chláir Forbartha Áitiúil do dhaoine faoi mhíbhuntáiste tré dheiseanna forbartha a sholáthar agus a fhorbairt dóibh i gcomhar le heagraíochtaí eile.

- ★ CABHAIR DO DHALTAÍ LE SCRÚDAITHE
iris speisialta mfosúla chun cabhrú le daltaí iarbunscoile.
  - Dréimire (Ardteist)
  - Staighre (Teastas Sóis.)
  - Céim (Idirbhliain + Ardteist)
- ★ MAHOGANY GASPIPE
iris spésiúil, spreagúil do dhéagóirí gach ráithe.
- ★ SLÓGADH GAEL-LINN 2000
féile ceoil & drámaíochta faoi chruth nua, do dhaoine óga ar fud na tíre - clár ar fáilanois.
- ★ CD'S GAEL-LINN
scothcheol ár ndúchais ar fáil ar dhlúthdhioscaí ar fud na tíre agus thar lear.
- ★ CAIRDE GAEL-LINN
bealach gur féidir leatsa cabhrú le hobair Gael-Linn ar son na teanga.
- ★ DÍOSPÓIREACHTAÍ IARBHUNSCOILE
scothchainteoirí deisbhéalacha – argóintí fiachmhara – tuairimíocht láidir – raidhse ábhar:

Gael Linn

Eolas ó:

Gael-Linn, 26 Cearnóg Mhuirfean, B.A.C. 2. Tel: 01-6767283 Facs: 01-6767030
Ríomhphost: gaellinn@eircom.ie

Iorrás Aithneach sa Mhílaois Nua

le Peadar Mac an Iomaire

Ba sa leabhar le Seán Mac Giollarnáth dár teideal "Loinnir Mac Leabhair" a chuala mise i dtosach an t-ainm "Iorrás Aithneach". Bhí leabharlann agaínn i Scoil Sailearna agus mholfadh an tArdmháistir, Pádraig Ó Ciardha dúinn na leabhair seo a thabhairt abhaile agus spreagfadh sé muid lena léamh. I gcaibideal 2 den leabhar sin, cuimhníم ar an méid seo... "Nuair a cuireadh na taoisigh dá gcois agus nuair a bánaíodh na seaneaglaisí, nuair a cuireadh na scoláirí le fán, tháinig milleadh faoin láinn. D'fhan na filí fáin agus tháinig na seanchaithe agus na scéalaithe i leaba na scoláirí. Bhí gean ag an bpobal ar na filí, ar Mhac Suibhne, ar Cholm de Bhailís, ar an gClochartach agus ar an dream a chuaigh rompu nach bhfuil fios a n-ainm aonais againn".

Tá an scéalaiocht agus an searchas mar dhlúth agus mar inneach ag Iorrás Aithneach mar atá tuigthe go maith ag lucht bailithe béaloidis. An dream a mhair sa bpobal seo ó thíos ré na Críostaíochta i leith, ba dhaoine iad a gcaithfeadh misneach a bheith acu agus a bheith in ann cur suas leis an anró a bhain le slí bheatha a bhaint amach sa taobh seo tire. Chloigh siad go dlúth lena ndúchas agus bhí a saol mar shampla do cheannródaíthe na saoirse sa tír seo ó thíos an chéid i leith. B'iontach an cúnamh a thug Róinn na Gaeltachta le cuidiú le daoine feabhas a chur ar chúrsaí titheocha agus rinne Bord na gCeantar Cung agus Gael-Linn a ndícheall forbairt a dhéanamh ar thionscail dúchasacha sa taobh seo tire. Bhí lancaisí áirithe ar Údarás na Gaeltachta teacht anoir chomh fada le hIorrás Aithneach leis an gcineál céanna forbartha a dhéanamh ann agus a rinne siad i gceantar Chois Pharraige nó ar an Screabán i nGaoth Dobhair.

Sa lá atá inniu ann, tá caint an láidir ar chuidiú le ceantair atá buailte ag an imirce agus a bhfuil deacrachtáile acu. Tá cuid againn a chreidíonn go bhfuil an t-oideachas agus an oiliúint is féidir a thabhairt do dhaoine óga sa lá atá inniu ann mar

eochair d'fhorbairt na gceantar ina bhfuil cóinéar orthu iontu. Ní aon rún é go mbíonn dul chun cinn oideachasúil na ngasúr i gceantair iargúlta ina chuíis amannta le tuilleadh imirce ón gceantar sin. Seo an áit gur féidir le húdarás forbartha mar Udarás na Gaeltachta cuidiú le húdarás oideachasúil mar Ollscoil na hÉireann, Gaillimh chomh fada agus a bhaineann le hoideachas, oiliúint agus obair a chur ar fáil do dhaoine ina bpobal fein.

Tá léirithe ó leabhair Sheáin Mhic Ghíollarnáth, ó leabhair Shéamus Mhic Con lomaire agus ó go leor den searchas ar Iorrás Aithneach atá bailithe i gcartlann Bhéaloideas Éireann i mBaile Átha Cliath, gur acmhainn luachmhar an Ghaeilge agus gur ceangal í lenár muintir i gcroí phobal Iorrás Aithneach.

Tá tuairisc ó Phádraig Mac Con lomaire ar leathanach 81 den leabhar "Oideachas in IarChonnacht" le Bríd Bn. Uí Mhurchadha ar a thréimhse i Scoil Náisiúnta Charna c. 1877. Déanann sé cur síos ar an gcaoi a raibh brú orthu sa scoil agus ag baile mar ghasúir gan Gaeilge a labhairt nó dá labhródh go mba dóibh ba mheasa. Níl aon bhata scoir le feiceáil sa Ghaeltacht inniu, ach mar a bhfuil fein, tá sé ann agus tá brú ó áiteanna

éagsúla ar phobal an cheantair seo cúl a thabhairt leis an nGaeilge. Cuireann daoine taobh amuigh den Ghaeltacht milleán ar mhuintir na Gaeltachta faoi a bheith ag tabhairt cúl leis an nGaeilge ag deireadh na fíchíú haoise. Is daoine iad seo go minic ar thug siad fein nó a muintir rompu cúl leis an nGaeilge, b'fhéidir leathchéad, céad nó dhá chéad bliain ó shin agus a bhfuil aiféala orthu aonais gur thug.

B'fhiú dúinn breathnú ar an nGaeilge mar acmhainn luachmhar náisiúnta agus nádúrtha agus iarracht a dhéanamh í a cheangal le cursaí oideachais agus oiliúna - oideachas agus oiliúint a thabharfadhbh i bhfad níos mó eolais dúinn ar theicneolaíocht na fainseise, ar scileanna eile na cumarsáide agus a thabharfadhbh deisí díuinn ár gceantar a chur ar fáil ar an idirlón mar ionad luachmhar saoire don diaspora Éireannach tar lear le gur bhreá leo teacht agus saoire a chaitheamh i measc phobal a labhraíonn an teanga a bhí ag a muintir sular fhág siad an tir seo na blianta fada ó shin. D'fhágfadh cur chuige den chineál seo forbairt oideachais agus oiliúna ar siúl in Iorrás Aithneach a bheadh ina shmpla do phobail eile sa Ghaeltacht. D'fhágfadh sé elas ar theicneolaíocht na fainseise ag daoine óga agus ag daoine nach bhfuil chomh hóg sa phobal agus d'fhágfadh sé an deis ag an údarás forbartha, Údarás na Gaeltachta sa chás s'againe, tionscaileadh a mhealladh a mbeadh an teacht isteach uathu níos tarbhí ná mar atá ó chuid mhór de na tionscaileadh atá á madadh chun na Gaeltachta faoi láthair.

D'fhéadfai, trí chúrsaí oideachais agus oiliúna agus le cabhair ó Údarás na Gaeltachta, daoine a mbeadh a gúrsáil léinn críochnaíthe acu a chur ar thaithí oibre chuiig mórchomhlachtaí ríomhairescaí agus amach anseo, deis a bheith acu siúd le tacaíocht na gcomhlachtaí sin, teacht abhaile agus craobhacháda den tionscail a bhunú ina gceantair fein agus fostaiocht mhaith a chur ar fáil dá muintir fein faoi bhainistíocht láinGhaeilge.

Tá comhlachtaí campais á mbunú in ollscoileanna agus tá sin déanta in Ollscoil na hÉireann i nGaillimh. Bheadh fáilte roimh Údarás na Gaeltachta dul i gcompháirtíocht le hOllscoil na hÉireann, Gaillimh le cúnamh a thabhairt do chomhlacht den chineál sin taobh le hAonad Oideachais agus Cultúir na hOllscoile i gCarna. Thabharfadh comhlachtaí campais den chineál seo cúnamh do dhaoine a bhfuil na cursáil oideachais déanta acu, taithí oibre a fháil sula mbunóidis a ngnó féin nó sula ngabhfaidís i bhfostáiocht ag comhlachtaí a bheadh ag lorg daoine a mbeadh taithí oibre faigthe acu.

Le go n-éireóidh le forbairt an oideachais agus na hoiliúna i gcomhar le forbairt na fostáiochta agus le laghdú na difhostaíochta agus na heisimirce, go háirithe eisimirce daoine ardoilte, tá sé riachtanach go dtuigfidh na húdaráis oideachais agus na húdaráis phorbartha a chéile, go mbeidh siad in ann comhoibriú le chéile agus go seachnófar aon

chontúirt go mbeidh siad amhrasach ar a chéile nó ag dul in iomafocht le chéile. Tá sé rí-thábhachtach, ar mhaithle forbairt agus le caomhnú na Gaeilge, go mbeidh an comhoibriú sin ann. Tá sé riachtanach freisin go dtuigfidh an t-údarás forbartha go bhfuil níos mó i gceist le caomhnú agus leathnú phobail Ghaeilge mar lóras Aithneach ná postanna a chur ar fáil. Má chlótoir le fostáiocht a chur ar fáil trí mheán na Gaeilge, lena chinntíú go mairfidh an teanga agus cloí leis an bpolasáil sin, is é an toradh a bheas air gur daoine as ceantar lóras Aithneach ná as an nGaelacht nó daoine a tógadh le Gaeilge a bheas chun tosaigh in aon fhostáiocht a chruthófar. Níl aon amhras nach iad pobal na Gaeltachta is fearr a ghnóthfadhbh ar a leithéid de chur chuige.

Tá de bhuntáiste ag lóras Aithneach faoi láthair go bhfuil roinnt coisti gníomhacha sa phobal a chuireann mianaidhm an phobail go láidir os comhair na meáin

chumarsáide agus os comhair na n-údarás a bhfuil siad ag iarráidh tacafócta uathu. Tá sé tábhachtach go n-oibreóidh pobail le chéile lena chinntíú go dtiocfaidh na hacmhainní cuí i dtreo an phobail sin a chuirfeas ar a gcumas a mhianaidhm a bhaint amach.

Deirtear linn faoi láthair nach ganntanas airgid atá sa tír ach ganntanas smaointe maithe le húsáid cheart agus mhaith a bhaint as an airgead sin. Mar sin, nár bhéaré an rud go n-éireódh le híorrás Aithneach sa gcéad mhílaois eile a bheith ina cheannródaí tuaithe i dticneolaíochta na fairsing agus i gcúrsaí cumarsáide, i dteannta le bheith ina ionad tarraingteach turasóireachta do Ghaeilgeoirí na tire seo agus dóibh siúd ar fud an domhain gur mian leo cur lena gcumas Gaeilge agus lena gcumas léinn trí mheán na Gaeilge.

Peadar Mac an Iomaire,
Stiúrthóir Áras na hOllscoile,
Carna

Tígh Mhóráin

Teach Ósta

• Peter & Jane Fitzpatrick •

Cárna, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Teileafón: (095) 32570/32763

Off Licence - Bia, Deoch, Ceol & Craic.

Seolann muid beannachtaí na Nollaig chuig an bpobal uilig.

DEIRE RÉ AGUS TÚS RÉ I DTÍTHE ÓSTA CHARNA

- curtha i dtoll a chéile ag Roibeárd Ó hÉilí

Tígh Mhóráin, mar a bhiodh sé san aimsir a caitheadh.

Bhí Títhe Ósta Tígh Mhóráin agus Tígh Mheaic ina gcuid de shaol Charna agus de shaol an cheantair le breis agus céad bliain. D'athraigh an saol sin i 1999. Ní hiad muintir Mhéalóid agus muintir Uí Mhóráin atá i bhfeighil na dTíthe Ósta sin feasta. Ligeadh Beár agus Siopa Tígh Mhóráin amach ar léas i mbliana agus díoladh Tígh Mheaic. "An Seol Mór" a tugtar ar Tígh Mheaicanois.

Tugann muid léargas anseo ar an stair a bhain leis an dá ghnó seo i gCarna....agus ar an athrú saoilanois.

Tí Mheaic – mar a bhiodh.

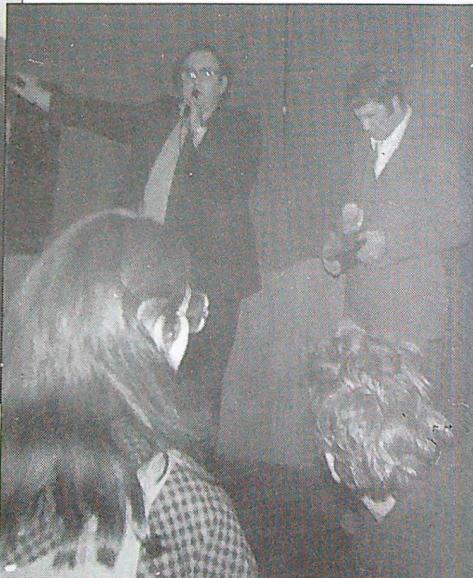
Meaic agus Eileen Milne – an lá ar phós siad.

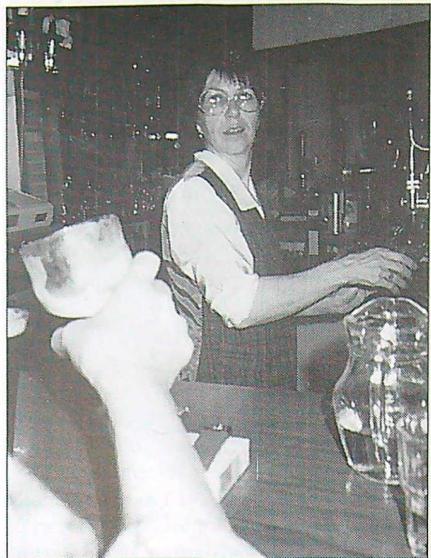
Deartháireacha – Meaic Mylotte ar chlé; John Mylotte ar dheis.

Faoi bhláth na hóige – Eileen Mylotte (Eileen Milne) agus a fearchéile, Meaic Mylotte agus iad beirt óg. B'shin iad tuismitheoirí Mháirtín, Éamoinn agus Shéaimín Mylotte.

In íochtar: Séamín Ó Mhealoid in éineacht le John Mannion as Rosmuc ar an stáitse Tigh Mheaic, an uair ar cuireadh fáilte abhaile roimh John, thíos dó troid in aghaidh Mike McCallum do Chruach Dornálaíochta an Domhain i 1984.

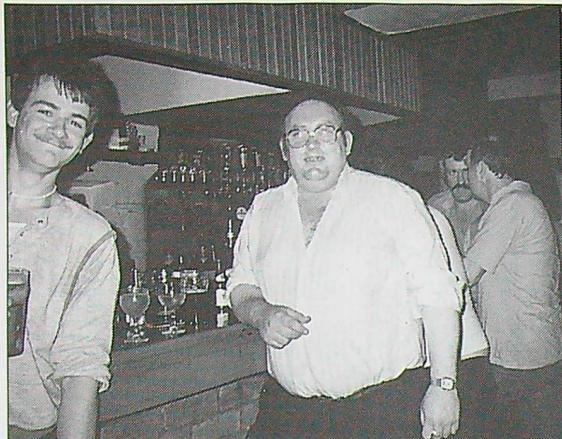
Eileen ag freastal sa mbeár.

Eileen Ó Sé agus John Mannion i gceannas Rosmuc ar an stáitse Tigh Mheicí, an uair ar cuireadh fáilte abhaile roimh John, théis dó troid in aghaidh Mike McCallum do Chraobh Dornúlaiochta an Domhain i 1984.

Úinéir nua an tigh ósta, Billy Lyons agus a intíon, Cathy i 1999. "An Seol Mór" a tugtar ar an Teach Óstaanois. Go n-éirí le muintir Ó Sé agus ann.

Séamín i mbarr a réime. Ní mhairfeadh an réim sin an-fluada, faraor. Bhásáigh Séamín agus gan é ach sna tríochaidí.

Gluin eile - Séamín Mheáic agus a bhean Eileen (Ní Mhainnín) nuair a bhí siad i bhfeighil an tigh ósta nua a bhí san áit a raibh an seán óstán. Tógaadh an pictiúr seo sna hochtóidí. Gasiúir Shéamín agus Eileen in éineacht leo - ó chlé: Aisling, Séamus agus Joe Joe.

Badóir - Meaic Mylotte i gCinn Mhara, níos deireannaigh ina shaol.

Mylotte—Milne — The wedding took place at St. Joseph's Church, Ballinafad, Co. Galway, on Wednesday, of Mr. Martin Mylotte, eldest son of Mrs. and the late Mr. Martin Mylotte, Carna, Connemara; and Miss Eileen Milne, second daughter of Mr. and Mrs. J. Milne, Toomboola, Connemara.

The ceremony, with Nuptial Mass and Papal Blessing, was celebrated by Very Rev. C. Canon Cunningham, F.P., V.F., Clifden, assisted by Very Rev. M. D. Corcoran, P.P., Carna; Rev. E. McEllin, C.C., Cásleól, Connemara; Rev. R. Horan, C.C., Ballinafad, and Rev. M. Walsh, C.C., Roundstone.

The bride wore a turquoise blue woollen frock with black pointed fox fur and black accessories with an ostrich feather halo with tulle veil and carried a spray of pink carnations. The bridesmaid was Miss Nora Mylotte, sister of the bridegroom. She wore a rust suit with hat to match and black accessories and carried a spray of pink carnations. Mr. John Mylotte, brother of the bridegroom, was best man.

A reception was given by Mrs. Milne at Glendalough House Hotel, Recess, Connemara, home of the bridegroom's aunts, the Misses Agnes and Monica Mongan. Going away the bride wore a light brown tweed suit with mustard accessories.

The bridegroom is a nephew of Mr. Joseph W. Mongan, T.D.

TÍGH MHÓRÁIN - 113 bliain i gCarna

Tháinig Bridget Ó Néill as Rinn Mhaole go Carna in 1887. Sise a d'oscaíl an siopa san áit a bhfuil Tígh Mhóráin anois. Chas sí le Martin Moran, fear óg as Paradise i gContae an Chláir, a bhí ag obair do Martin Brennan, Siopadóir Éadaigh i nGaillimh. Phós Martin Moran agus Bridget Ó Néill in 1895.

Mac leo siúd – Michael - a bhí i bhfeighil an ghnó ina dhiaidh sin. Phós seisean Nóra Ní Laoghaire as Ros a' Mhíl, i 1933.

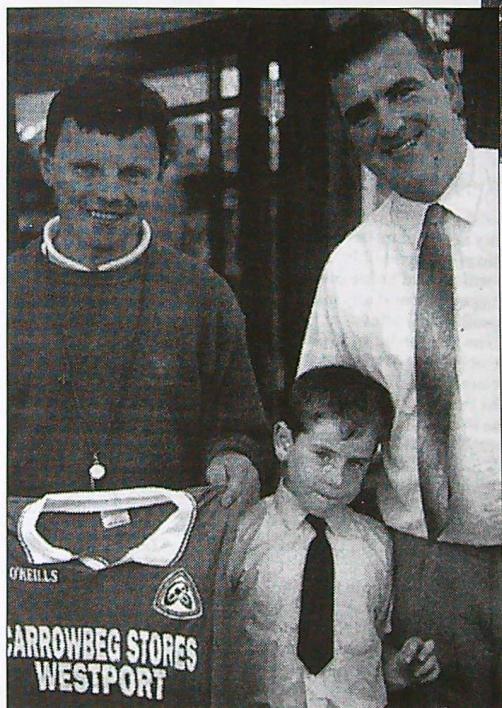
Mac leo siúd, an Comhairleoir Contae Mícheál Ó Móráin agus a bhean Margaret, a bhí i bhfeighil an ghnó ina dhiaidh sin.

Bhásaigh Martin Moran i 1959. Bhásaigh Michael Moran i 1961 agus bhí a bhean siúd, Nóra Ní Laoghaire básaithe roimhe sin (1957). Bhásaigh an Comhairleoir Contae, Mícheál Ó Móráin i 1993.

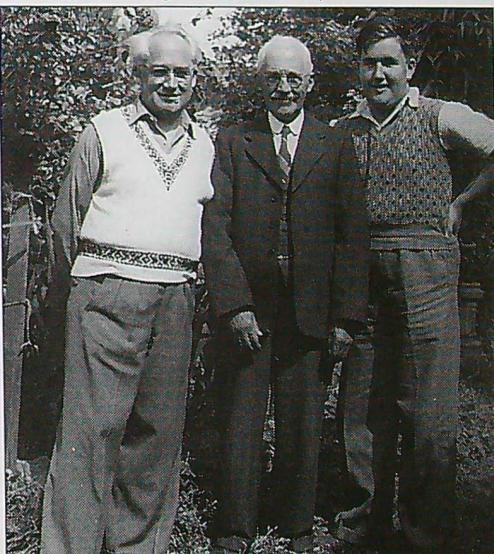
Seo cúpla pictiúr a bhaineann le Tígh Mhóráin.....

Bridget Ó Néill agus Martin Moran, a phós in 1895.

Frank Moran, (ar dheis sa bpictiúr seo) as Cathair na Mart, an fear a bhfuil léas aige ar siopa Tígh Mhóráin i gCarna anois. Sin é a mhac, Déaglán, i lár báire. Sé Martin Connolly, atá ina Bhainisteoir ar fhoireann pheile faoi-10 Chathair na Mart, an fear ar chlé.

Trí ghluáin – (ó chlé): Michael Moran, a athair Martin Moran agus Mícheál Ó Móráin (an Comhairleoir Contae ina dhiaidh sin).

Michael Moran agus Nuala Ni Laoghaire, a phós i 1933.

Máirín Úi Chualáin i Siopa Tigh Mhóráin.

Ó chlé – Máirín Úi Chualáin, atá i bhfeighil an tsíopa Tigh Mhóráin anois; Micheál (Seosamh Ó Cualáin) as Ros na Rún agus Máire Ni Oibicín, a bhíodh ag obair sa mBéal Tigh Mhóráin.

TIONSCAIL AG FÁS AR AN bhFARRAIGE

Chúig bhliana fíchead go ham seo a cuireadh bonn faoi thionscail na Feilméireachta Bradán in lóras Aithneach.

Caitheann Máirtín Ó Catháin súil ar dhá thionscail seirbhísé atá tagtha chun cinn de bharr na forbartha ar an bhfarraige.

Tá príomh oifigí an dá thionscail seo i gCill Chiaráin.

As Cill Chiaráin go Páras

le Máirtín Ó Catháin

I 1985 a bunaíodh comhlucht I.S.P.G. Teo. i gCill Chiaráin. Comhluchtaí feilméireachta bradán a tháinig le chéile - le cabhair ó Údarás na Gaeltachta leis an tseirbhís mhargaíochta seo a thosnú. Díoltar 70% de bhradáin feilme na hÉireann as Cill Chiaráin anois - sin 15,000 tonna.

Is fiú breis agus dhá scór milliún punt an méid sin éisc. Fáigheann I.S.P.G. margáí do chomhluchtaí feilméireachta bradán ar chósta an iarthair uilig. Tá Fanad i dTír Chonaill istigh leo agus tá siad ag obair do chomhlachtaí chomh fada ó dheas le Baile Chaisleán

Béara i gCorcaigh.

Is dóigh go dtéann thart ar an tríú cuid de na bradáin amach as Cill Chiaráin anseo," a deir Joe Ó Sé, Bainisteoir I.S.P.G. "Téann an chuid eile amach as na hionaid éagsúla suas agus anuas le cósta an iarthair."

Is féidir idirdhealú a dhéanamh ar an díolachán i dtrí rannóg, a deir Joe Ó Sé.

1/3 - margadh na hÉireann,
1/3 - An Fhraing
1/3 - An Eilbhéis, Sasana,
Áiteacha eile san Eorap, an tSeapáin agus na Stáit Aontaithe.
Tá 12 ag obair go buan agus 2 páirt-aimseartha in I.S.P.G.

D'oscail an comhlucht Oifig nua i bPáras i mbliana. Beidh duine amháin ansin ag obair go buan agus duine páirt-aimseartha freisin.

"Díolann muid 35% de na táirgí atá againn san bhFrainc," a deir Joe Ó Sé. "Creideann muid go bhfuil sé rí-thábhachtach anois go mbeadh ionad againn i láir an aonaigh."

Deir Joe Ó Sé gur mí-bhuntáiste é, ó thaobh Chill Chiaráin de, nach dtagann daoine a bheadh ag ceannacht éisc an bealach sin. "Ach aríst ar ais, tá buntáistí ag Cill Chiaráin mar ionad margáiochta," a deir Joe Ó Sé. "Tá foireann againn atá diograsach agus a thuigeann an tionscal agus tábhacht an tionscail," ó thaobh an phobail de.

Cill Chiaráin i gConamara. Gar don deich a chlog oíche dhórcha Shamhna. Leagan Risteárd Mac Donnchadha uaidh an teileafón póca. "Tá ceann de na leoraithe ag dul i dtír in Ostende anois - tá ceann eile ar an mbád a shroichfidh Cherbourg faoi cheann uair go leith an chloig." Beidh scíth ag an teileafón póca go ceann scattheamh ach, ní shin le rá go ndúnfar an teileafón. "Ní fios cé'n uair, de ló nó d'oíche, a mbeidh duine éicint ag iarraidh labhairt leat." Tá dualgaisí móra ar chomhlucht Transmara Teoranta anois. Siad a thugann go leor de tháigí mara chósta an iarthair uilig - ó Cheann Mhálinne go Carn Uí Néid-chomh fada le margáil na hÉireann agus na hEorpa. Tá 9 gcinn de leoraithe ag comhlucht Transmara Teoranta anois. "Artics" mhóra iad trí cinn acu sin. Tá chúig cinn eile de leoraithe acu atá 28 troigh ar fhaid agus tá feithicil eile acu a thugann iasc agus treallamh eile anonn agus anáil. Is fiú £165,000 an ceann iad na "Artics" agus is fiú £120,000 an ceann iad na leoraithe eile.

Tá cheithre dhuine dhéag ag obair ag an gcomhlucht. Is móran an t-athrú é in imeacht aon bhlain déag. "Ní raibh againn ach leorráit amháin nuair a thosaigh muid i mBealtaine na bliana 1988," a deir Risteárd Mac Donnchadha. "Bhí obair mhór ag baint leis ach tá muid sásta go bhfuil bonn an-láidir curtha faoin gcomhlucht anois."

Tá ceangal ar leith ag Transmara Teo. le I.S.P.G., an comhlucht margaochta agus diolacháin éisc in aice láthair i gCill Chiaráin. "Fágheann siadsan na margai-

Cuid de leoraithe Transmara Teo. i gCill Chiaráin.

Rothaí Móra an tSaoil

le Máirtín Ó Catháin

agus tugann muide an t-iasc chun bealaigh," a deir Risteárd Mac Donnchadha. Tugann siad bradáin feilme as Cill Chiaráin, as Fárad i dtír Chonaill, as Acaill agus as An Neidín ar chósta Chiarráif go dtí na margáil. Ach bhonn pléigh ag Transmara Teo. le cineálacha eile éisc freisin. Seo sampla de chineálacha eile oibre atá ar siúl:

Cuan Bheantraí - Diúilicíní
Fastnet - Diúilicíní
Ros a'Mhíl - iasc ó Chomharchumann
Iascairí na Gaillimhe agus Árann.
An Cloigeann - Ribe Roibeáis
Cathair na Mart - Sliogéisc

Tugtar an t-iasc sin chomh fada ó bhaile leis an Iodáil, an Ghearmáin, an Spáinn, an Fhraing agus Áiteacha eile.

Bíonn ábhair eile ar bord ag na leoraithe ag teacht ar ais go hÉirinn.

"D'fhéadfadh sé go mbeadh ualach scíniú againn ag teacht go Corcaigh, ualach fataí go dtí an Tulach Mhór nó óráistí go Baile Átha Cliath," a deir Risteárd Mac Donnchadha. As Conamara iad an chuid is mó de na hoibrithe atá ag Transmara Teo. Tá dualgaisí móra ag baint leis an obair. Tá an obair theangmhála agus riarrachán, atá a déanamh san oifig i gCill Chiaráin, casta go maith. Tá cursaí ar na bóithre sách achrannach freisin. "Cuimhnigh go bhfuil muid ag dul thír chuid mhaith tortha agus a bhfuil a gcuid rialach féin acu uilig. Cur i gcás, an Fhraing - caithfidh tú "bulb" eile de chuire chineál atá ar an leoráit a bheith ar bord agat, ar fhaitsí go gclisfeadh ceann ar bith de na soilse. Sin é líu na Fraince."

Ach, ní san Eoraip amháin atá an brú. Téann cuid den iasc ar mhargadh Bhaile Átha Cliath agus bionn pointeáilteacht mhór ag teastáil ansin. "Bíonn an t-iasc sin sna hOllmhargáí sa gcaithair ag an 7 ar maidin," a deir Risteárd Mac Donnchadha. "Dá réir sin, caithfidh muide a bheith i mBaile Átha Cliath leis ag an 4, an mhaidin sin."

An bhfuil deacrachaí ag baint le Cill Chiaráin mar ionad do sheirbhís iompair mar seo...nach mbainfeadh le háiteacha eile sa tir? "Bhuel, is mí-bhuntáiste é nach bhfuil na bóithre sách maith in iarthar na hÉireann," a deir Risteárd Mac Donnchadha, "ach, thairis sin, tá an áit seo chomh maith le áit ar bith eile sa tir le haghaidh an ghnó seo. Tá na deiseanna cumarsáide agaíne anseo chomh maith céanna le háit ar bith eile."

Cuid d'fhoireann Transmara Teo. in éineacht le Risteárd Mac Donnchadha. Ó chlé - Réamann Mac Donnchadha (mac le Risteárd), Risteárd Mac Donnchadha, Máirtín Ó Cuírrin, Mickey Donnelly as an Omáigh, Antaine Ó Máille as Doire Iorrais, Tomás Ó Cualáin as an gCeathrú Rua agus Pete McKewen as Ros a'Mhíl.

COMHARCHUMANN CHONAMARA THIAR TEO.

(Faoi scáth Údarás na Gaeltachta, cúnamh d'fhorbairt sa nGaeltacht)

CUSPÓIRÍ AN CHOMHARCHUMAINN:

- Riarachán ar mhaoin na Scarshealbhóirí •
- Stór an Fheilméara & Siopa an Phobail •
- Riarachán ar mhaoin Pobail agus Scéimeanna Fostaíochta Pobail •
- Riarachán ar iarratas ar dheontais chun feabhas agus forbairt sa bpobal •
- Riarachán ar choiste Co-Pháirtíochta Forbartha Pobail chun leas na Gaeilge, na Gaeltachta agus an Phobail •

Le chéile agus ar son a chéile is fearr muid!

Oifig Chill Chiaráin -

(Ceann Áras): (095) 33436

Bainisteoir: Criostóir

Breathnach;

Riarthóir: Máire Uí larnáin.

Fó-Oifig:

(091) 574341

Rúnaí: Áine Uí Mhainín.

Fó-Oifig, Cárná:

(095) 32587

Rúnaí: Áine-Marie Ni Fhlatharta.

Beannachtaí na Nollag agus na Mílaoise Nua
ar gach duine i gceantar Chonamara Thiar ó Chamus go Caiseal.

AUTO
TYRE
CENTRE

Camus, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Úsáid á bhaint as
treallamh nua na mílaoise:

- Computer Wheel Balancer
- Pneumatic Electric Tyre Changer
- Laser Four Wheel Alignment
- Caster & Camber

Fáigh do charr in ord i gcóir teist N.C.T.
a bheas riachtanach sa mbliain 2000

Cuir glaoch ar: (091) 574197
Mobile (087) 2871658

... Seirbhís nua do Chonamara

DIOPLÓMA

Ag ócaid bhrionta Dioplómai i gcúrsai Staidéir na mBan in Ollscoil na hÉireann i nGaillimh i mbliana. Ó chlé – Brid Nic Táibhís Mhic an Iomaire as Carna, Helen Gleeson, Cathy Seoige as an Sraith Salach agus Dolores Ní Niadh as an Leitheanchach, an Caiseal.

Taighde Mara Teo.

Taighde & Forbairt Saothrú Mara
Maricultural Research & Development

Cárna, Co. na Gaillimhe.
Fón: 095-32225. Facs: 095-32300

Má tá tú ag iarraidh tionsnaimh feilméireachta mara a thosnú,
beidh muid sásta comhairle a chur ort.

Conradh na Gaeilge

Cláraigh le
Conradh na Gaeilge
agus glac páirt inár gcuid oibre
ar son na Gaeilge

*Conradh na Gaeilge
6 Sráid Fhearchair, Baile Átha Cliath 2.
Fón: (01) 4757401*

Taibhdhearc na Gaillimhe

Amharclann Náisiúnta na Gaeilge Teo.

- 180 Suiochán • Seó Samhraidh •
- Áiseanna Cleachtaidh • Seirbhísí Riaracháin •

DRÁMAÍOCHT DO GACH DHUINE!

Má tá aon eolas uait faoi imeachtaí nó áiseanna na Taibhdheارca,
faigh i dteangbháil linn nó buail isteach:

Taibhdhearc na Gaillimhe,
An tSráid Láir, Gaillimh.

Teil: (091) 562024 (oifig); 563600 (1-6 áirithint); Faics: (091) 563195

Ceapadh Tomás Ó Nídh, as Glinn Chatha i Rosmuc ó dhúchas, ina Phríomhoide ar Phobalscoil Mhic Dara i gCarna i mbliana. Tugann sé léargas san alt seo ar na haidhmeanna atá aige ina phost nua.

SCOIL PHOBAIL MHIC DARA

sa Mhílaois nua

Is dócha gur maith an t-am é agus muid ag sleamhnu isteach sa Mhílaois, stíl a chaitheamh orainn féin mar scoil, agus ár n-aidhmeanna mar Scoil Phobail a bhréacadh sios.

Ba mhílaois linn go mbeadh an scoil mar ionad oideachais pobail, a chuirfeadh ar fáil oideachas acadúil agus nua-theicneolaíochta den chéad scoth, do scoláirí an cheantair seo agus ba mhaith linn go mbeadh muid innan freastal ar riachtanaisí Oideachais agus traenála an phobail i gcoitinne.

Siad ár scoláirí an dream is tabhactaí agus is luachmaire atá againn i Scoil Phobail Mhic Dara. Caithfidh muid díriú go h-uile agus go h-ionlán ar an dream óg seo agus gach tacaíocht agus cúnnamh a thabhairt dóibh le h-iad a réiteach do ré dúshlánoch na Mílaoise. Ní féidir leis an scoil an réiteach seo a dhéanamh go h-éifeachtach léi fhéin. Siad na tuismitheoirí na h-oideachasóirí is cumhactaí i saol a gelainne. Is uaidh na tuismitheoirí sin a thagann an saibhreas is mó. Mar sin, ní fhéadfadh muid beart níos fearr a dhéanamh, ná páirtíocht iomlán a chothú idir múinteoirí, tuismitheoirí agus daltaí. Bunaithe ar an bpáirtíocht seo a bheas an scoláire innan barr a chuid maithseas a bhaint amach.

Tá moltaí agus tuairimí láidir ag os óg an lae inniu – ní mór ardán a thabhairt dhóibh lena gcuidean tuairimí agus deacrachtá a noctú agus cinneadh neamhspleách daonlathach a dhéanamh. Ar an mbun sin, beidh Comhairle na Scoláirí á bhunú againn

go gairid leis an deis sin a thabhairt do scoláirí.

Tá stíl againn go mbeidh Scoil Phobail Mhic Dara ábalta freastal ar riachtanaisí uile an duine óig. Ba mhaith linn gur scoil gheannáil atá

againn a thugann aire agus cúram dárlaí, go n-aireoidh siad sábháilte agus sona sa scoil agus go bhfeicfidh siad go gcaithfear go "fearáilte" le cothrom na féinne le gach scoláire agus le gach tuismitheoir.

Sé ár n-aidhim ná an duine óg a ullmhú don saol mór ar gach bealach. Faraor! ní féidir dearmad a dhéanamh ar rása na bpoinntí arda. Ag an am céanna caithfidh muid féin-mheas, féin stuaim agus neamhspleáchas a chothú inár scoláirí.

Tá muid ag iarráidh dlúth-cheangal a chothú idir muid fhéin, tuismitheoirí agus an pobal. Níl aon aimhreas orainn nach bhfuil stór eolais chultúrtha agus oideachais amuigh sa bpobal a rachadh chun tairbhe dùinn uilig ach an deis a bheith againn é sin a roinnt le chéile.

Mar fhocal scoir – ba mhaith liom a rá go mbeidh céad míle fáilte anseo i Scoil Phobail Mhic Dara roimhse a thuismitheoirí agus go h-áirithe roimhse, ár n-iarr-scoláirí.

Seolaim chugaibh beannachtaí na Nollag – agus go raibh gach rath oraibh sa Mhílaois úr.

Rang na hArd Teistiméireachta – 1999

Rang na hArd Teistiméireachta i bPobalscoil Charna, 1999.

Chun tosaigh, ó chlé: Pólín Ní Cheannabháin, Sorcha de Búrca, Mairéad Ní Chualáin, Carol Ní Chualáin.

An dara líne, ó chlé – Caitlín Ní Chualáin, Suzanne de Búrca, Róisín Ní Loideáin, Áine Marie Ní Chathasaigh, Níorín Bheathnach.

An tríú líne, ó chlé – Seán Ó Cualáin, Marcus Ó Cathasaigh, Beartla Ó Cathasaigh, Áine Marie Ní Chathasaigh, Laura Ní Chlochartaigh.

Ar geil, ó chlé – Val Ó Feinidhe, Seán Ó Guairim, Seán Pól Ó Féinidhe, Áine Ní Cheoimín agus Aisling Ní Loideáin.

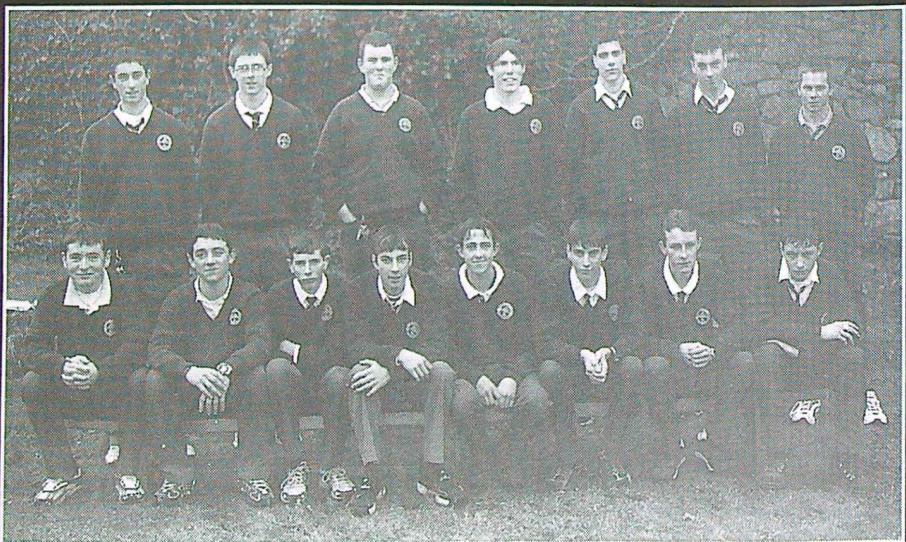
Coiste Naomh Uinsionn de Pól Scoil Phobail Mhic Dara atá ag eagrú Cóisir na Nollag do Sheanóirí an Phobail

4ú bl. Callíní. Líne tosaigh, ó chlé: Joanne Ni Fhlátharta, Máire M. Ni Chathasaigh, Caitríona Ni Chualáin, Bernadette Ni Dhonncha, Eilís Ni Cheannabhán, Erin Ni Chathasaigh, Áine Ni Choirbín, Stephanie Ni Dhúbhda, Deirdre Ni Chatháin.

Líne láir, ó chlé: Bairbre Ni Dhonnacha, Sinéad Nic an Ríogh, Caitríona Ni Mhaolchiaráin, Máirín Ni Mhaolchiaráin, Sorcha Ni Mhaoláin, Aoife Ni Ghaora, Eibhlís Ni Chualáin.

Líne cúil, ó chlé: Bairbre Ni Chathasaigh, Áine Ni Mhainnín, Wilma Ni Bhoulguldhir, Irene Ni Chuinneagáin.

4ú bl. Buachaillí. Líne tosaigh, ó chlé: Seosamh Ó Malóid, Colm Ó Dubháin, Cónall Ó Conaola, Pádraic Ó Guairim, Pádraic Ó Cathasaigh, Brian Ó Currín, Pól Ó Ceannabhán, Éamon Doorley.

Líne cúil, ó chlé: Caoimhín Ó Loideáin, Máirtín Ó Maoilchiaráin, Darren Mac Craith, Gary Mac an Iomaire, Gearóid Seoige, Brian Ó Domhnall, Micheál Ó Ceannabhán.

RANG 1A

Líne tosaigh, ó chlé: Róisín Ní Chualáin, Róisín Ní Chatháin, Bairbre Ní Mhaoilchiaráin, Fiona Ní Fhallúin, Deirdre Ní Dhonnacha, Nessa Ní Chuaiig, Máirín Ní Chonaola, Máire Ní Ghuaírim, Hannah Gleave.
Líne láir, ó chlé: Christina Ní Cheannabháin, Tomás Ó Caonáigh, Seán Ó Loideáin, Breandán Ó Dubháin, Rebecca Taqi, Irene Bheathnach, Seán Ó Maoilchiaráin, Micheál Ó Ceannabháin.
Líne cíul, ó chlé: Pádraic Ó Coirbin, Fergal Mac Domhucha, Seán Breathnach.

SCOIL PHOBAIL MHIC DARA

RANG 1B

Líne tosaigh, ó chlé: Róisín Ní Churrín, Aingeal Ní Mháille, Siobhán Ní Éignigh, Tara Ní Chathasaigh, Orla Ní Flannichadhá, Máire Ní Chuaiig, Máire Áine Ní Dhonnacha, Irene Ní Chualáin, Bróna Ní Chuinneáin, Sorcha Nic an Iomaire.
Líne cíul, ó chlé: Colm Mac an Iomaire, Pádraic Ó Droighnéanáin, Séamus Ó Flátharta, Seosainn Ó Cathasaigh, Micheál Ó Loideáin, Micheál Ó Máille, Liam de Búrca.

CUIMHNÍ CINN

Cuimhní cinn nach scarfaidh leo go brách – gasúir scoile Mhuighrois agus Corn Sam Mhic Uidhir i ndeire na bliana, 1998.

Chun tosaigh, ó chlé: Colm Ó Catháin, Gráinne Ní Chatháin, Siófán Ó Caodhna, Colm Ó Curraoin, Séamus Mac Domhachadh, Colm Ó Ceoínín, Conal Ó Caodhna, Hanna Ac' Gleeve, Nórá Ní Cheoinín, Bróna Ní Chuinneáin agus Seán Ó Conghaile.

Líne Cúil, ó chlé: Cáit Ní Churraoin, Seán Ó Catháin, Micheál Ó Domhnalláin (Peileadóir na Gaillimhe), Nuala Ní Ghuairim, Emma Platt, Sorcha Ní Churraoin, Macdara Ó Loideáin (Príomh Oide na Scoile), Bairbre Bean Uí Ghuairim (Múinteoir), Seosamh Ó Cathasaigh, Tomás Ó Caodhna, Máire Ní Ghuairim agus Micheál Ó Clochartaigh (Ball de phainéal peile na Gaillimhe).

T. Ó MÁILLE TEO.

Ros Muc, Co. na Gaillimhe.

Fón: 091-574101

- Earraí Grósaera •
- Crua-Earraí, Éadach •
- Ábhar Tithe •

Go n-éirí go geal leis an gCoiste ina gcuid oibre.

Toghcháin na Blíana seo

Bhí Toghchán Comhairle
Contae agus Toghchán
d'Údarás na Gaeltachta againn
i mbliana.

Ar an 9ú Meitheamh a bhí
Toghchán na Comhairle Contae
ann. Bhí toghcheantar nua
againn. Bhí chuile áit taobh
thiar den Choirb istigh in aon
toghcheantar amháin agus bhí
seacht gcinn de shuíocháin le
lónadh.

Mar seo a caitheadh na
bhótaí sna hionaid bhótála sa
bparóiste seo ...agus sna
ceantair is goire dúinn de réir
"Tallies".

IARRTHÓIR	PÁIRTÍ	LOCH CON AORTHA	AIRD MHÓIR	CARNA THIAR	AIRD	TUAR BEAG
Pól Ó Foighil	F.G.	4	9	4	6	24
Josie Conneely	F.F.	7	7	15	27	9
Tomás Ó Curraoin	S.F Pob.	0	12	3	5	7
Séamus Gavin	N.S.	1	1	0	0	4
J.J. Mannion	F.G.	3	7	10	9	1
Éamon McLoughlin	N.S.	0	1	1	7	0
Éamon Mylotte	F.G.	11	49	73	84	4
Eithne Nic Dhonnchadha	F.F.	57	114	43	23	29
Connie Ní Fhátharta	F.F.	7	15	33	12	24
Pearse O'Malley	F.F.	3	2	1	8	5
Seán Ó Neachtain	F.F.	0	2	2	3	2
Paul Stewart	F.G.	0	0	0	0	0
Séamus Walsh	N.S.	2	2	1	0	2
Tom Welby	N.S.	3	1	2	1	11

Ar an 4ú lá de mhí na Nollag a bhí an toghchán d'Údarás na Gaeltachta ann. Mar seo a caitheadh
na bhótaí i mbascaí an pharóiste seo agus sna ceantair is goire dúinn.

Iarrthóir	Páirtí	Loch Con Aortha	Aird Mhór	Carna	Aird Thiar	Turlach Beag	Caiseal
Pól Ó Foighil	F.G.	4	5	2	4	4	4
Seán Creaven	P.D.	0	1	0	0	0	0
Seosamh Ó Cuaig	N.S.	77	141	85	65	97	12
Tomás Ó Curraoin	S.F. Pobl.	0	3	0	1	1	0
Jack Halliday	P.D.	0	0	0	0	0	0
Mossie Joyce	N.S.	0	2	1	1	1	2
Éamon Mylotte	F.G.	6	34	49	70	0	9
Eithne Nic Dhonnchadha	F.F.	31	65	18	22	12	4
Connie Ní Fhátharta	F.F.	5	1	9	6	9	8
Pádraig Ó Biadha	F.F.	2	7	0	3	26	7
Seán Ó Loingsigh	N.S.	0	0	2	3	0	1
Seán Ó Neachtain	F.F.	0	7	3	1	1	1
Seán Ó Tuairisg	F.F.	1	2	2	0	10	5
Caroline Uí Ráinne	F.G.	0	0	1	1	0	1

Seo iad na dream a bhuaigh na suíocháin: Seán Ó Tuairisg, Seosamh Ó Cuaig, Seán Ó Neachtain, Pól Ó Foighil,
Connie Ní Fhátharta agus Pádraic Ó Biadha. San ord sin a toghadh iad.

Jackie Ó Cualáin

CONRAITHEOIR TÓGÁLA

Cárna

Réitíonn muid an teach ar fad

Bunsraitheanna

Díonta • Ballaí

Pluiméireacht • Pláistéireacht

Sreangú & Obair Adhmaid

*Cuireann muid seirbhís
ar fáil ar fud Chonamara*

Níl aon jab ró-bheag ná ró-mhór

Glaoigh orainn ag:

Fón: 095-32331 • Facs: 095-32532
Mobile Fón: 087-2249498

"MEMBER OF CONSTRUCTION INDUSTRY FEDERATION"

C.I.S.

"MEMBER OF HOME BOUND"

GRADAM – Bhí an ócáid seo i gCape Cod i mí na Bealtaine seo caite nuair a bhronn Cumann na gCeardchumann Tógála uilig i Massachusetts a nGradaim blhiantúla ar an bhFeisire Párliminte, Marty Walsh.

Ó chlé: Martin Walsh, Ceannasaí Cheardchumann na nOibríthe Tóigála (mac Phat Walsh); John Walsh (athair an Fheisire Párliminte) agus deartháir do Phat Walsh; Pat Walsh; an Feisire Párliminte Marty Walsh agus John Walsh (deartháir an Fheisire Párliminte).

50 Bliain sna Státaí

Pat Walsh faoi bhláth i gcónai

Stopann sé a charr go léim. Fógraíonn sé ar an mbuíón daoine óga atá amuigh ag ceanbhásáil don Pháirtí Poblachtánach. Tá sé ina shárú. Níl aon chion ag Pat Walsh ar na Poblachtánaigh. Cúpla nóiméad spallaíochta sul a dtéann sé síos go Castle Island – áit a dtagann comhluadar Éireannach in éindí chuile lá. Tugann siad "The Irish Riveria" ar an áit seo i mBoston. Bruach na mara, Aerphort Logan taobh thoir díot, Calaphort Bhoston buailte ort. Tagann Pat amach as an gcarr, fuadar faoina choisméig. Tá aithne ag bunáite chuile dhuine air. Caoga bliain ó shin i mbliana a tháinig sé go Meiriceá – mí an Aibreáin, 1949.

Pádraig Mháirtín Tom - fear óg as Caladh Fhidhinse ag tabhairt a aghaidh ar an Atlantach. In imeacht na mblianta, tá cál bainte amach ag Pat i Massachusetts.

Tháinig sé i gceannas ar Cheardchumann na nOibríthe Tógála i mBoston – fear an Union.

Ní hionann, go barainneach, é an leagan amach atá ar an gCeardchumann i Meiriceá agus atá anseo. Sé an Ceardchumann, nó an Union, a chuirfidh na fir ar fáil don lucht tógála i Meiriceá. Sé an Union a thabharfaidh an post duйт.

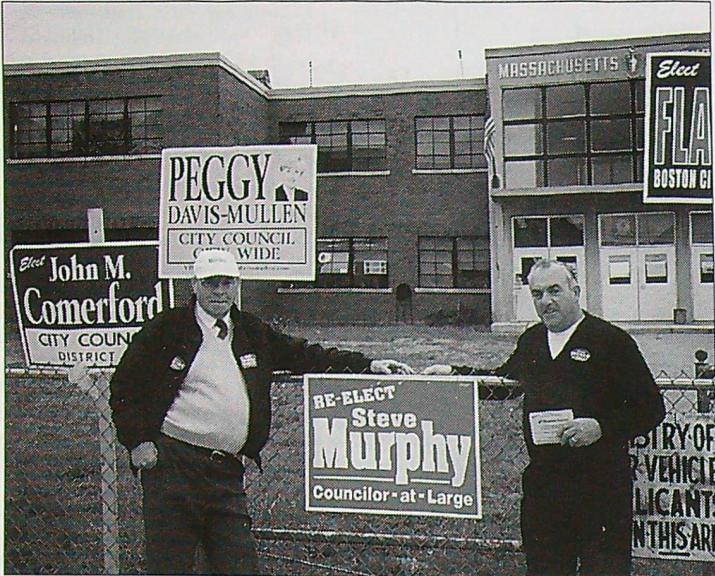
In imeacht na mblianta, sa bpost sin, bhí Pat indhon na mílte fear a chur ar bhealach a leasa. Obair mhaith, airgead maith, scéimeanna cúram sláinte agus scéimeanna pinsin.

Post anróiteach a bhí ann. Pé ar bith
bealach a ndeachaigh tú dó, bhí
daoine ann nach raibh buioch díot.
Bhí ort tacáocht na mball a fháil
chuili thír bliana leis an bpost a
choinneáil. Polaitíocht a bhí ann, an
bhealaí go leor. Bhí Pat indhon na
bhótaí a thabhairt leis i gcónai.

Bhí ceangal ag Pat le cuid de na daoine ba chumhacthaigh sa Stát. B'éisgean dó súil a choinneáil seasta ar chuile chor i gcúrsaí polaitiacha. D'fhéadfadh athruithe ar an dli stádas na n-oibríthe a chur i gcontúirt ....nó leas a dhéanamh. Chaithfí na fir a chur ag gníomhú roimh aimsir bhótála.

D'éirigh Pat as a phost seachta
mblíana ó shin. Tá sé seacht mbliana
déag agus trí fichidanois. Ach tugann
sé láimh chúnta i gcúrsaí an Union i-
gcónai. Agus ní díomhaoin a bhí sé ó
d'fhág sé an post.

Toghdach Pat Walsh ina Mhéara ar cheantar Dorchester anuraidh. Comórtas a bhí ann le hairgead a bhailíú do chúrsáí carthannacha. Bhailigh Pat níos mó, é fein, ná an cúigear eile a bhí san iomaíocht. Sé Pat a bhí ina Mhaor ag Pharáid na Féile Pádraig i Dorchester i mbliana. Is cùis iontach sásamh dó anois go bhfuil a mhac, Martin Walsh, i gceannas ar Cheardchumann na nOibrithe Tógála i mBoston. Tá na dualgasí an-trom anois. Tá an t-uafas oibre sa gcaithair agus sa Stát. Bionn sé an-deacair ag an Union a ndóthain oibríthe a fháil.

Pat Walsh (ar chlé) agus Johnny Seoige as Inis Bearrachain – Boston 1999.

Is cúis mhór mórtais do Phat Walsh, agus do na Breithnáigh uilig, go bhfuil fear acu i bpáirlimint Stáit Massachusetts – sin é an Feisire Marty Walsh. Mac le John Mháirtín Tom é Marty. As Rosmuc í a mháthair, Máire Ní Mháille, roimh phósadh di.

Bhí baint an-mhór ag Pat Walsh leis na feachtas toghchánaíochta a bhí ag mac a dhearthára. Tá Pat ar dhuine de na daoine is mó a dtugann an

Feisire Marty Walsh aird air, nuair a bhíonn ceisteanna casta le réiteach aige.

An oíche ar toghadh Marty ina Fheisire Páirliminte do Massachusetts, ghlaogh a aintín aníos as Dallas i Texas. Sin í an tSiúr Mary Walsh. Labhair sí le Máire, sin í máthair an Fheisire Páirliminte. "Nach mór an t-athrú é ón uair ar fhág muid Carna agus Rosmuc", a deir sí go mórtasach.

Dá thóigáil go réidh – Pat Walsh sa mbaile agus beirt de chlann iníon... a chlann iníon féin ... in éineacht leis.

D'fhág na Breithnáigh uilig an baile, cé's moite de dhuine amháin. Sin í Peige, atá pósta ag Francis Mac an Rí san Aird Thoir.

Feiceann Pat an pictiúr i gcónai agus é ag spaisteoireacht anois ar Chastle Island. Caladh Fhiodhínse, Finis, lóras Aithneach uilig, curracháil, feamainn, portaigh. Lagann sé ar a chuid siúil agus é ag smaoineamh ar an saol sin. Labhraonn sé níos móille anois. Caoga bliain ....caoga bliain....

Ach i ndeire báire, níl aon amhras ar Phat ach gur thóg sé an cosán ceart i dtús a shaoil. "Dhéanfainn an rud ceannan céanna dá mbéinn ag tosnú arist. Seo í an tir is fearr ar dhoimh na cruinne".

STATE HOUSE: Pat Walsh agus dealbh an Uachtaráin John Fitzgerald Kennedy, taobh thiar dó. Anseo atá an Feisire Marty Walsh ina Fheisire Páirliminte do Massachusetts.

Sa State House seo a thosaigh an Uachtaráin Kennedy amach sa bpolaítiocht, an chéad lá ariamh. Sé an dealbh seo cuimhneachán oifigiúil Phárlaimint an Stáit ar an 35ú Uachtaráin ar Stáit Aontaithe Mheiriceá.

James B. **J**oyce & **C**ómh

* Dlíodóirí *

Teach an Údaráis
gach maídin Dé hAoine
ó 9.30 r.n. — 1.00 i.n.

Sa Chraonnág, Rosmuc
Dé Céadaoin, 2.30 i.n. — 5.30 i.n.

Le haghaidh tuilleadh eolas glaoigh ar:
(095) 21034/21705
riomhphost: jamesbjoyce@ann.ie

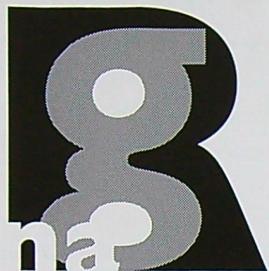
Ó Cuailán Teo.

Crumpán, Cárna, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Fón: (095) 32263

❖ Le haghaidh Tolla, Blaisteáil & Réiteach Suímh ❖

Raidió na Gaeltachta

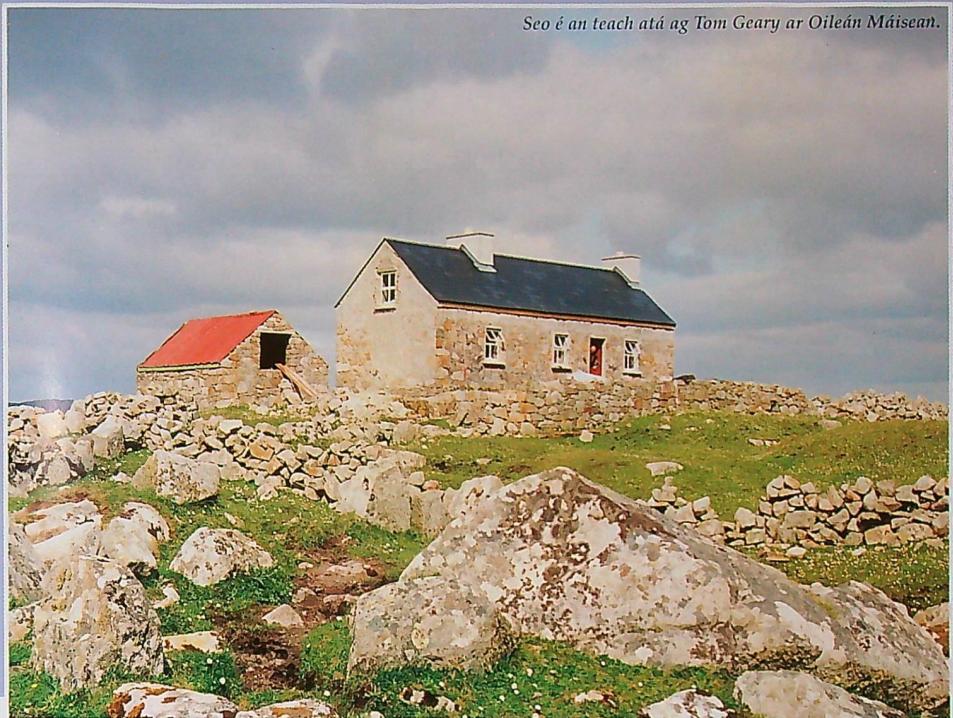

Gach lá 0800 - 1930

92.94 agus 102.7 FM/VHF

Fón: 091-506677M

Seo é an teach atá ag Tom Geary ar Oileán Máisean.

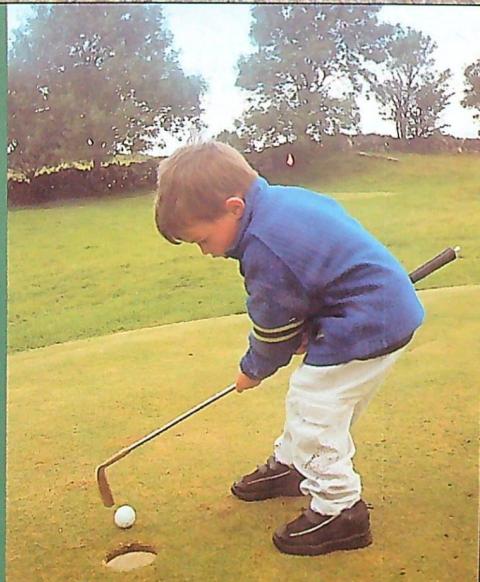
*Eileanóir Ní Chuaig, Aill na Brún, agus ceannas aici ar an asal. Pictiúr nach bhfeictear go minic, ar na saolta seo.
Tógaigh an pictiúr seo ar bhóthar Ghlinnisge anuraidh.*

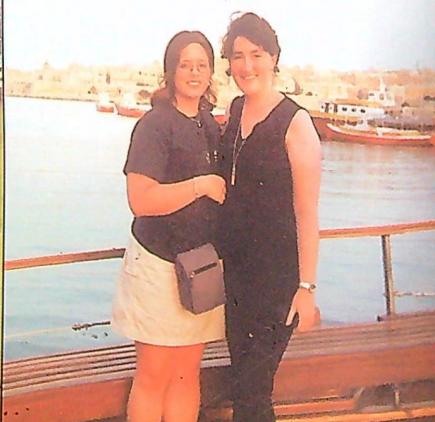
*Fear an phosta i gCill Chiaráin, Con Hynes
agus agus a iníon Gráinne, ar an Suzuki.*

Mamie Holsworth, ar chlé - as Scana Phéistín ó dhuchas – agus Eileanóir Ní Churaig as Aill na Brúin ag déanamh an turais ag Tobair Muire i Ruisín na Mainioch.

I Yorkshire atá cónai ar Mhamie Holsworth le cuid mhaith blianta.

Macdara Ó Cuinneáin as Leitir Ard agus é ag tabhairt iara mhaith faoin bpoll seo!

"Mná na Gréine" – Máire Ní Féinidh as Leitir Deiscirt agus Marion Ní Shúilleabáin ó Raidió na Gaeltachta i Malta i mbliana.

Tá stádas ard sa nGarda Síochána fáigthe ag beirt as an bparóiste seo i 1999. Sin iad Dónal Ó Cualáin as sráidbhaille Charna agus Máirtín Ó Laoi as Doire Iorrais. Tá céim Ceannfoirt bainte amach ag an mbeirt acu agus iad i mbun dualgais i gContae Mhaigh Eo agus i gContae Dhún na nGall. Sé Máirtín Ó Laoi an Ceannfort i gClár Chlainne Mhuiris agus sé Dónal Ó Cualáin an Ceannfort sna Gleanntaí i nDún na nGall.

• An Ceannfort Gárda Dónal Ó Cualáin as baile Charna.

- 1983.....Faoi oiliúint i gColáiste na nGárdai. • 1984 – 1986 ....Stáisiún Domhnach Broc i mBaile Átha Cliath. • 1986 – 1988 ....Bleachtaire Gárda sa mBiuró Teicitiúil, Baile Átha Cliath. • 1988 - 1993.....I bhfeighil Rannóna na Gaeilge i gColáiste na nGárdai. • 1990 .....Ardú céime go Sáirsint.
- 1993 .....Sáirsint i gCill Rónáin in Inis Mór. • 1993 –1994 .....Ar Diúitíte sa Scoil In-seirbhísé i Sráid an Mhuilinn i nGaillimh. • 1994.....Cigire. Béal Átha Seannaigh i nDún na nGall. • 1994 – 1996.....Rannóg Forbartha Eagrás, Ceanncheathrú na nGárdai i mBaile Átha Cliath.
- 1996 - 1999 .... In Oifig Réigiúnach na nGárdai don larthar i Sráid an Mhuilinn i nGaillimh. • 1999 ..... Ceannfort – na Gleanntaí, Contae Dhún na nGall.

• An Ceannfort Gárda Máirtín Ó Laoi as Doire Iorrais.

- 1968 ..... Faoi oiliúint i gColáiste na nGárdai.
- 1969 – 1978 ....Gárda i Sráid Mhic Ghiobúin i mBaile Átha Cliath.
- 1978 – 1980 .... Sáirsint i mBun Crannacha i nDún na nGall.
- 1980 – 1992.... Sáirsint i Stáisiún na Smachtlainne i mBaile Átha Cliath.
- 1992 – 1999.... Cigire i Sráid an Mhuilinn agus i mBóthar na Trá i nGaillimh.
- 1999..... Ceannfort i gClár Chlainne Mhuiris i gContae Mhaigh Eo.

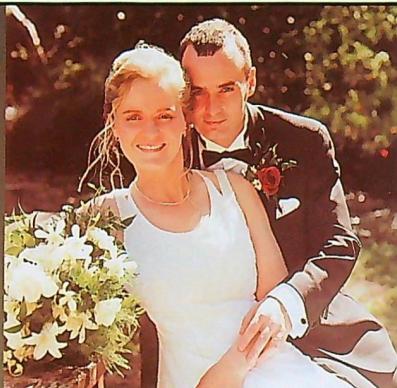
Ceangail dbeire an Chéid i gCarna agus i gCill Chiaráin.

Caitríona Ní Choibrín as Carna
agus

Anthony Sheridan as Dúin na nGall
..... 23/10/1999.

Caitríona Ní Mhadaoin as Cill Chiaráin
agus

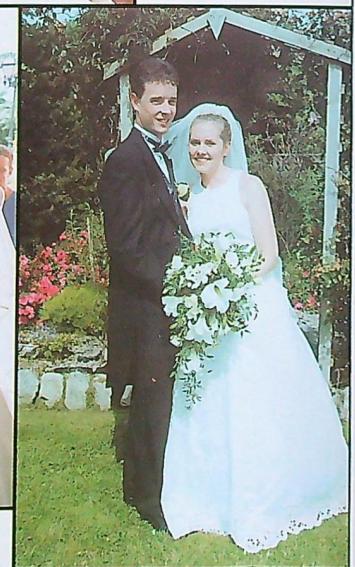
Richard McNamara as Uachtar Ard
..... 14/8/1999.

Conchita Ní Choibrín as an Leath Mháis
agus
Aodhán Ó Ruanaigh
..... 21/8/1999.

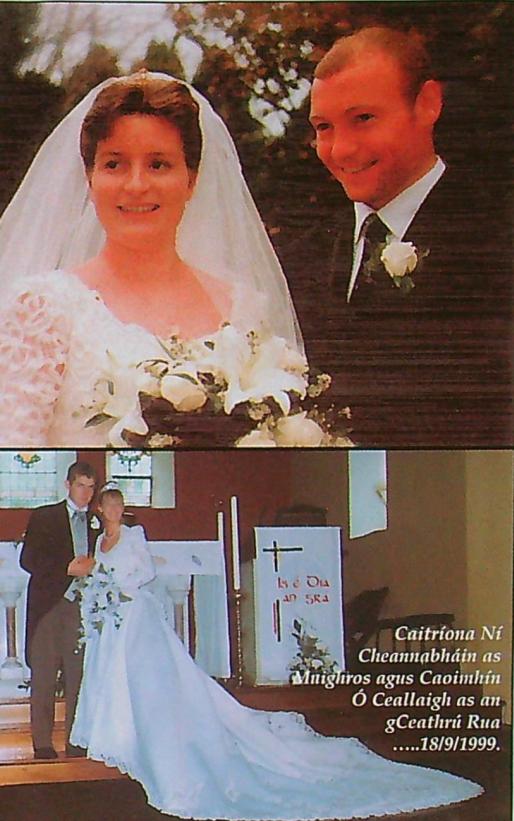
Gearóid Ó hÉilf as Carna
agus
Siobhán Haverty as Clonbeirne
..... 7/8/1999.

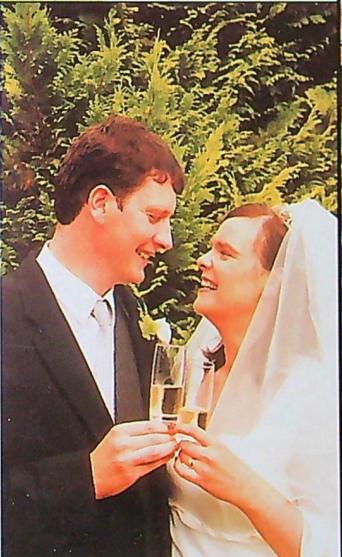
Caitlin Ní Mhaolchiaráin as (Caladh Fhidhlinse)
agus

Niall Doorhy as Uachtar Ard
..... 17/7/1999.

*Marie Ní Loideáin as Carna
agus
Dermot Leavy as an Aird Mhóir ..... 6/5/1999.*

*Sarah Seoige as Glinnse
agus
Colm Ó Clochartaigh as Muigh Inis
..... 28/8/1999.*

Moltóir

Tomás Ó Caodhma as Gabhla, ar chlé, duine de na Moltóir ag Seó Chapaillíní Chonamara i mbliana. Sa bpictiúr seo, tá Uachtaráin Chumann Chapaillíní Chonamara, John Luskin ag bronnadh gradaim ar Thomas. Tá duaiscanna go leor buaichte ag caiple Thomáis fén ag Seó Chapaillíní Chonamara agus ag Seóanna eile.

Craobh Sheó Chapaillíní Chonamara ag capall Chaladh bhFuinne ar áist

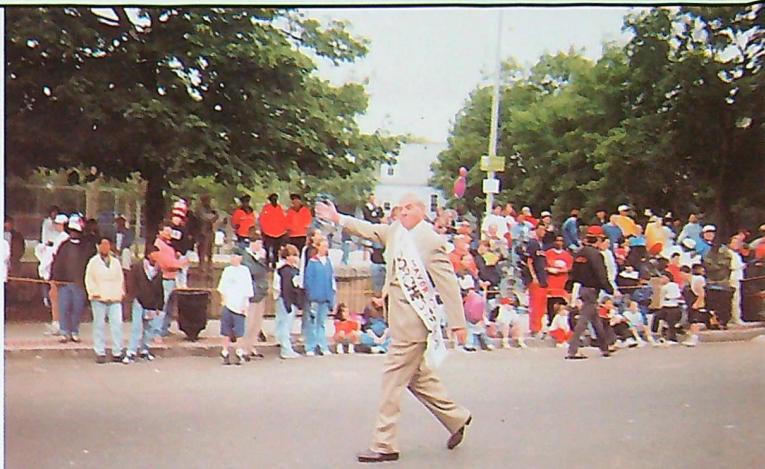
Sí Láir Bhobby Bolger, Queen Gillian a bhuaigh Craobh an tSeó ag Seó Chapaillíní, den dara bliain as a chéile. Capall de mhianach Chaladh bhFuinne i Queen Gillian agus is ansin a ceannafodh í ina searradh.

An Méara!

Páráid na Féile Pádraig i Dorchester i mBoston. Seo é Méara an cheantair, Pat Walsh as Caladh bhFuinne agus é chun tosaigh sa bPáráid. Bhuaigh Pat Comórtas an Mhéra a nuaí a bhailigh sé i bhfad níos mó ná aon nduine eile do chúrsaí pobail agus carthanachta.

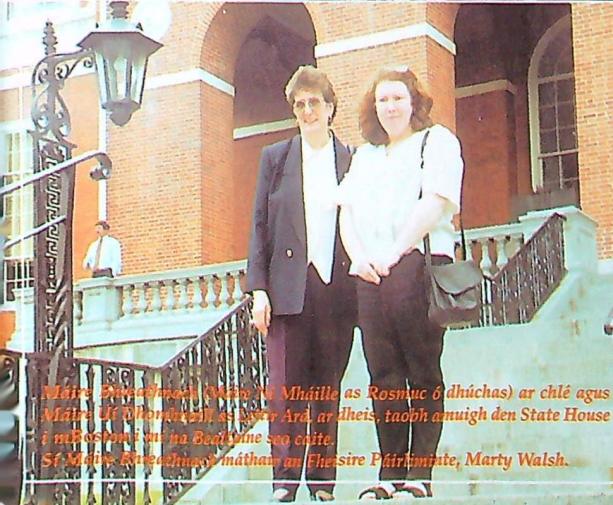
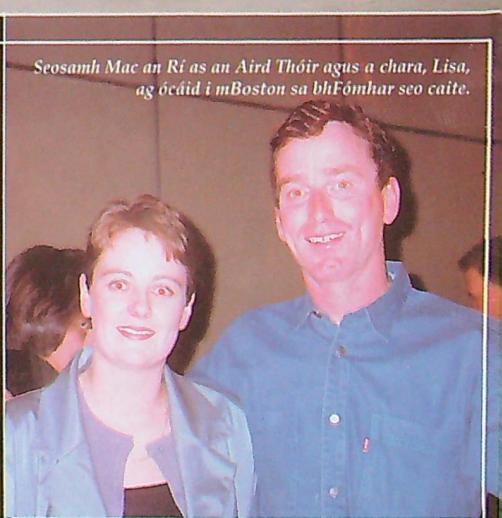
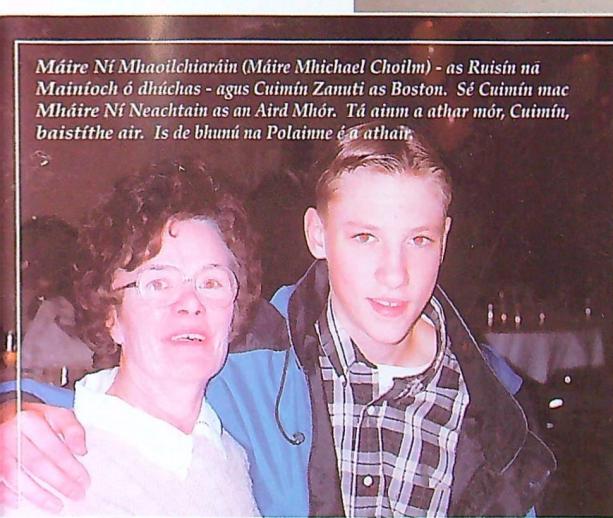

Pat Walsh.

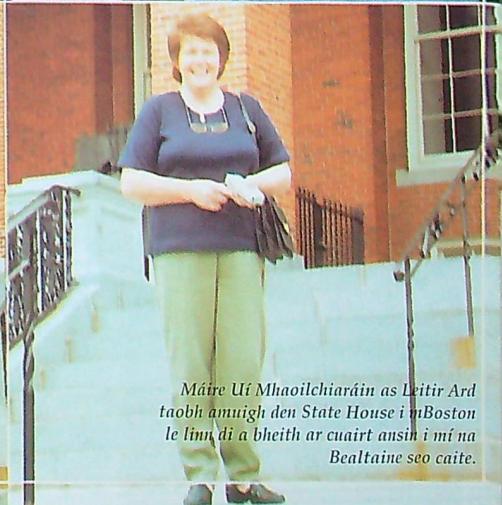
Máire Ní Mhaolchiarán (Máire Mhichael Choilm) - as Ruisín ná Mainistíoch ó dhúchas - agus Cuimín Zanuti as Boston. Sé Cuimín mac Mháire Ní Neachtain as an Aird Mhór. Tá ainm a athar móra, Cuimín, baistithe air. Is de bhunú na Polainne é a athair.

Seosamh Mac an Rí as an Aird Thóir agus a chara, Lisa, ag ócadáid i mBoston sa bhFómhar seo caite.

Máire Ó Siadhail (Máire Ní Mháille as Rosmuc ó dhúchas) ar chlé agus **Máire Ó Domhnaill** as Láir Ará, ar dheis, taobh amuigh den State House i mBoston i mí na Bealtaine seo caite.

Sí Máire Ó Siadhail, Máthair an Phoibhlimate, Marty Walsh.

Máire Ó Siadhail as Leitir Ard taobh amuigh den State House i mBoston le linn di a bheith ar cuairt ansin i mí na Bealtaine seo caite.

Béal

Máire Geohegan-Quinn, nuair a bhí sí ina hAire. Tógadh an pictiúr seo ag ócáid cheiliúrtha 21 bliain Raidió na Gaeltachta.

Joe McDonagh - Uachtaráin
Chumann Luth Chleas Gael.

Cumhacht Mhór ag muintir Charra

Tá péire de na postanna is cumhachtlaigh dá blífuil ag muintir na hÉireann anois ag beirt, ar de bhunú Charra iad.

Sin iad Joe McDonagh, Uachtaráin Chumann Luth Chleas Gael agus Máire Geoghegan-Quinn, ball de Chúirt na nIúchóirí san Eoraip.

Is as an Aird Thiar é athair Joe McDonagh – sin é Maitais Joe Phatcheen. Beidh Joe ag críochnú a théarma mar Uachtaráin ar an gCumann Luth Chleas Gael san Aibreán seo chugainn. Tá obair an-mhór déanta aige le linn a thréimhse agus tá níos mó daonu ná ariantach cheanna ag freastal ar na cluichí Gaelacha.

I gCarna a rugadh agus a tógadh Máire Geoghegan-Quinn.

Ceapadh i mbliana i ná Ball de Chúirt na nIúchóirí san Eoraip. I Lucsamburg a bheas sí lonnaithe. Beidh sí ag tosnú i mí Feabhra seo chugainn. Beidh tuairim's £140,000 tuarastail aici sa mbliain. Go n-éiri leí.

An ócáid ar
beannaitheodh an chloch
chuimhneacháin seo in
omós do Joe Éinniu i
reilg Mhuighrois.
Dara Bán ar chlé.
Johnney Joe Phaitsín ar
dheis.

Dhá shúil
Dhá chluais
Dhá láimh
Dhá chois...

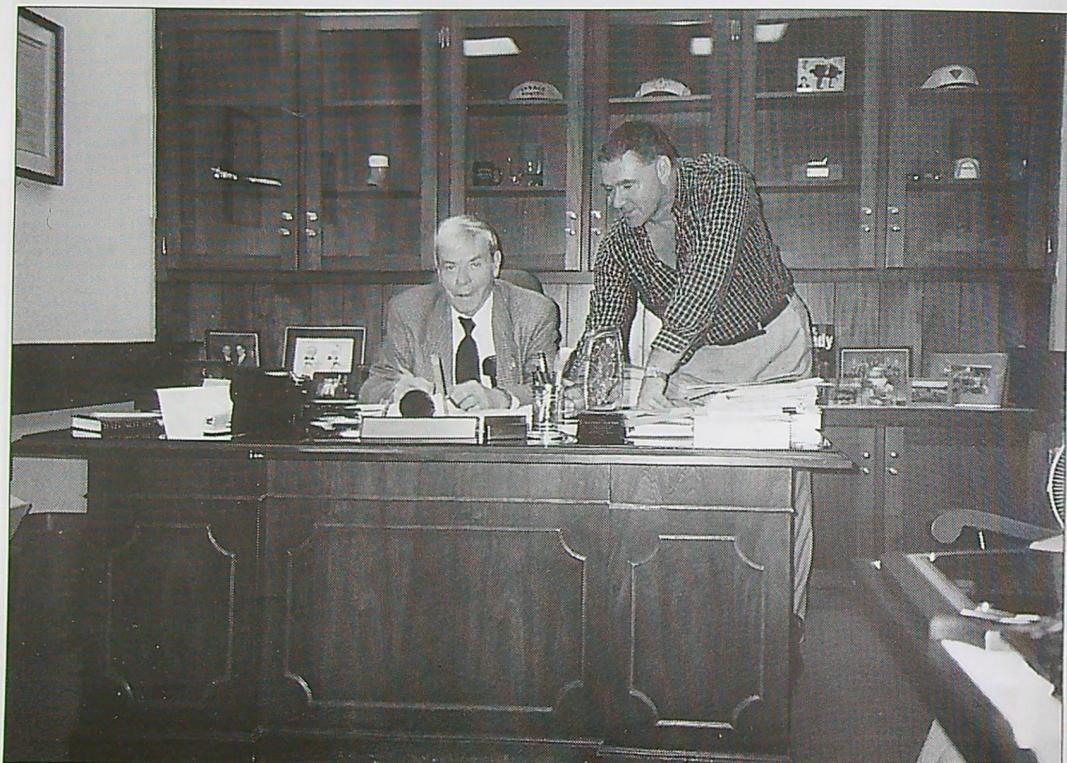
Dhá theanga
Gan amhras!

Údarás na Gaeltachta

Deirfiúr do Phat Walsh ...Katey... ag ócaid don Fheisire Páirliminte i mBoston sa bhFómhar.

Pat Walsh agus Máirtín Ó Catháin in oifig an Fheisire Páirliminte, Marty Walsh, sa State House i mBoston.

Gaelic Seafoods Ireland

PRODUCERS OF THE FINEST
ATLANTIC SALMON

IONAID OIBRE

Leitir Ard, san Aird agus i Tully Mountain

Ag tacú leis an gceantar agus ag seasamh leis an
gceantar

*Comhghairdeachas leis an gcoiste
agus guímíd gach deá-rath ar a gcuid oibre*

CÓISIR

Bhí na daoine óga ag réiteach; bhí daoine eile ag ithe; bhí daoine eile ag ceol agus bhí Johnney Mháirtín Learáí ag gabháil fhoinn!

Pictiúir ó Chóisir na Nollag anuraidh.

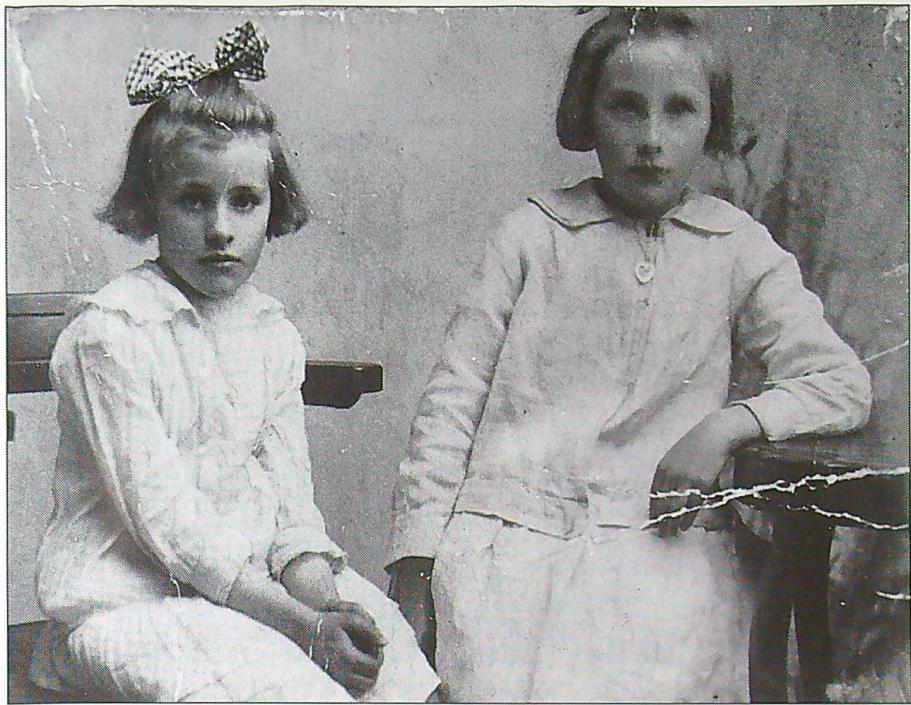

Muintir Chill Chiaráin

Seo roinnt pictiúr as ceantar Chill Chiaráin, a bhformhór tógha roinnt mhaith blianta ó shin.

Kate Ní Chlochartaigh (1868 – 1947) a bhí pósta ag Pádraig Ó hUaithnín, an bádóir as Muigh Inis. Bhí ceathair clainne acu – Kathleen, Paddy, Johney agus Darby. Bhí Kathleen Greene pósta le Peadar Ó Laoi as Áillí na Brún. Bhí deartháir ag Máire Ní Chlochartaigh – Dudley – agus iníon leis sin ba ea Kate, a bhí pósta le Teddy McCauley as Uachtar Ard. Ba col ceatharacha mar sin iad Kate agus Kathleen Greene.

Eileen Ni Chuaig, ar chlé (bean Tom Clancy) agus Nancy Ni Chuaig, ar dheis, (nach maireann). Tógaigh an pictiúr seo tuairimí's 80 bliain ó shin.

Grúpa gasúr i gCill Chiaráin. Ó chlé: Con Hynes as Áill na Brún – fear an phosta; Caitríona Ni Fhlannchadha atá sa Nua Shéalaínn anois; Chris Hynes atá i nDoire lorraí; Regina Nic Fhlannchadha atá in Inis Bófinne anois; Julie Hynes agus Seosamh Ó Cuaig as Áill na Brún. Sé Micheál Ó Cuag as Áill na Brún atá chun tosaigh.

FÁS

• AG CUR OILIÚNA AR OIBRÍTHE AN IARTHAIR •

Cuireann FÁS a mbeannachtaí ag ár n-oibríthe
uilig
ar fud phobail an iarthair.

Má tá aon cheist agat faoi chúrsaí oliúna,
cur ceist orainn.

FÁS – Cearnóg na hArdeaglaise, Gaillimh.

Teileafón : 091-534400
Faics : 091-562718

Nollaig shona
agus go n-éirí an bhliain nua libh uilig

Seo i Kathleen Greene a bhí pósta ag Peadar Ó Laoi. Tógaadh an pictiúr sna seachtoidí.

Peadar Ó Laoi as Áill na Brún, ar chlé agus Teddy McGauley as Cill Chiaráin, ar dheis. Tógaadh an pictiúr seo i 1975.

Tom Clancy, an comhairleoir talamhiaoche. Tógadh an pictíúr seo ar Inis Turbaird, an áit arbh as Tom, nuair a bhí sé fiche bliain d'aois.

SEÁN CASEY

Concretaíal • Clocha • Clocha le haghaidh obair thógála

Cill Chiaráin, Conamara, Co. na Gaillimhe.

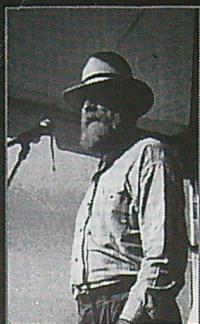
Fón: 095-33579

Fón póca: 087-2714648

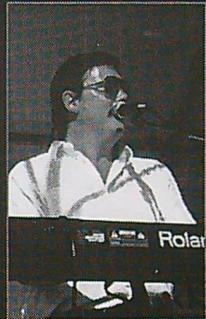

FONNADÓIR AS CILL CHIARÁIN

The Emigrants

Dublin's Martin Whelan is the consummate balladeer and crowd pleaser. As well as being the "front man," Martin also plays bodhran and harmonica.

Steve Buckner is a native of Rochester, New York. A former music teacher, Steve's vocal arrangements, keyboard embellishments and backup are the perfect complement to the sound of the Emigrants.

The strong celtic traditional influences of Syracuse native Bill Fleming have guided the group's direction since it was formed. Besides being the lead and rhythm guitarist, he also plays fiddle and mandolin.

Brian Clancy sings many of the group's featured Gaelic songs as he learned them in his native Irish-speaking Connemara. Brian also plays the five-string banjo, flute and whistles.

Connoisseurs of Irish music in the North East US will already be familiar with the music and sound of the Emigrants, mostly because the group has performed in pubs, club circuits, concerts and festivals in this area for over two decades. The Emigrants entertain fans and audiences with compelling and passionate interpretations of songs of love, freedom and humour, all punctuated with wonderfully harmonizing vocals. Additionally, the group's lively and inventive and arrangements of traditional dance music promote an infectious foot stomping and free spirited experience.

For information and bookings
Tel: 716 - 234 7081
Fax: 716 - 388 1570
E-mail: SBuc50413@AOL.COM
www.dynrec.com/emigrants

Fonnadóir agus ceoltóir – Brian Mac Fhlannchadha as Cill Chiaráin a chasann leis an mBanna Ceoil, "The Emigrants" i Meiriceá, le roinnt mhaith blianta.

Logainm nua ar
léarscáil na linne...

www.bnag.ie

...your link to the language

Bord na Gaeilge

1850 325 325
eolas@bnag.ie

"Go Sábhála Tú mé ar Muir is ar Tír"

le Seosamh Mac Con Rí

Taréis an Ghorta Mhóir (1845-1848) chuir Rialtas Shasana scéim imirce ar fáil do dhaoine as ceantracha bochta san Iarthar ar tugadh an Free Emigration, nó Saor Imirce, air. De réir na scéime seo - ach blianta difriúla - chuaigh beirt fhear as a' Más, Séamus Bolstroin agus Tomás Ó Uaithnín (nó Tomás Mhicil Liam) anonn ar a' mbád seoil go Meiriceá. Go bhfóire Dia orainn, ba bhriseadh croí do Shéamus Bolstroin an turas. Bhí a iníon, cailín 15 bhliana, aige in éineacht leis; fuair sé fiabhras, cailleadh í agus b'éigin an corp a chaitheamh i bhfarraige. B'uafásach an iara í. Ní raibh Séamus baileach an dá scór ag an am seo.

Níorbh fhada thall é go ndeacailgh sé a' saighdiúracht le arm an Tuaiscirt - arm an Union, a raibh Ulysses Grant mar cheannaire air. Blianta roimhe sin a chuaigh Tomás Mhicil Liam anonn. Bhí sé roinnt blianta níos sine ná Séamus.

Péir bith cén bealach ar thárla sé, ba isteach in arm an Deiscirt, nó na Confederates, faoi cheannasaíocht Robert E. Lee a chuaigh seisean. Cogadh fiocmháir, fulitech a bhí ann, ach an oiread le gach cogadh. Tá sé curtha síos gur maraíodh suas le 800,000 fear le linn na troda ach, dar fia! d'éirigh le beirt fhear a' Mhásá na cosa a thabhairt leo agus a mbealach a dhéanamh abhaile - agus scéal níos scéalta len' inseachta acab. Bhí poinntí go leor faoi'n gCogadh le socrú sul a dtosófaí ar na scéalta! Chuala mé Pádraic Joe Pheatsín ag rá gur chuala sé féin ón sean-dream nach raibh lá a dtagadh Tomás Mhicil Liam anuas 'un céibhe nach mbiodh Séamus Bolstroin amuigh roimhe agus thosaíodh an dhiospóireacht faoi ghnéithe den Chogadh, agus lean sé sin ar feadh blianta. Caithfidh mé an

leabhar sin "Gone With the Wind" a léamh arist go bhfeicfidh mé an piosa atá inti faoi bheirt fhear a' Mhásá!

Timpeall an ama a raibh an bheirt fhear seo a' pléascadh lena chéile thiart sna Carolinas bhí beirt fhear ar an Aird Thoir a' déanamh éacht seoltóireachta atá ionann is dochreidte lá an lae inniu. Ba le Stiofán Hughie Ó Ceannabháin an

B'iontach an mianach agus an miotal agus an mheabhair chinn a bhí sna daoine a chuaigh romhainn...agus triáileadh leo é.

bád seoil - leath-bhád a bhí inti - agus ba é Jack Ó Uaithnín, deartháir le athair-mór Joe Pheadair Uí Laidhe - a bhí ar a' stiúir. Lá amach deireadh an Aibreáin a bhí ann agus bhíodar ag iascach cnúdán amuigh ag Oileán an Dá Bhruthnóg, congáraoch den áit a bhfuil teach solais Árann. Péir bith scéal é, chuaigh an ghaoth ó thuaidh, neartaigh sí agus faoin am ar thugadar aghaidh ar a' mbaile bhí sé ina stóirm agus cuireadh le fána iad.

As an Aird Thoir i gCarna é Seosamh Mac Con Rí. Iar-mhúinteoir scoile é agus tá cónaí air i mBaile Átha Cliath.

Bádhadh báid agus daoine ar a' gcósta an tráthnóna céanna. Níor tháinig Stiofán ná Jack abhaile an tráthnóna sin, ná lá arna mháireach, ná seachtain ó lár na mháireach. Ní raibh aon tuairisc orthu na uathu. Caoineadh iad agus cuireadh beannacht Dé lena n-anam.

Tráthnóna deireannach, trí seachtainí thíos lá na stoirme, chonacthas bád seoil a' déanamh isteach Bealach na Sruthaire. Mearbhalla bhí ar chuid acab siúd in iochtar an bhaile a chonaic í, mar nach raibh aon bhád le culaithe sheoil dá sórt sna bailte. Scanradh a bhualai cui'd eile mar gur cheapadar gur bád sí a bhí inti! Bhí na seolta ab aistí

uirthi dár facthas ar aon bhád ariamh. Bhí paistí móra liatha imeasc an dath donn - gnáth-dháth na seolta. Lean an bád uirthi anfíos an cuan. Beirt fhear a bhí ar Bord. Aithníodh an bád. Ba i bád Stiofán Hughie í. Sheol an bád suas an cuan gur stríocadh seolta agus caiteadh ancaire i gCaladh na mBád, ag a' gceann ó thuaidh den bháile. Ní gá a rá gur cuireadh fáilte dheorach roimh an mbeirt mháirnéalach. Bhí a bháinín

cul-'n-tosaigh ar Jack le cumhdach is cosaint a thabhairt dá chliabhhrach. Sa bpoll tosaigh a bhí Stiofán, ach bhí sé siar 's aniar de réir mar d'fheil. Ní raibh sé diomhaoin. Bhí scéal eacúach len' inseacht. Ar dtús theastaigh scíth.

Tráthnóna deireannach, trí seachtainí thíos lá na stoirme, chonacthas bád seoil a' déanamh isteach Bealach na Sruthaire. Mearballa a bhí ar chuid acab siúd in fochar an bhaile a chonaic í, mar nach raibh aon bhád le culaithe sheoil dá sórt sna bailte. Scanradh a bhuaidh cuid eile mar gur cheapadar gur bád sí a bhí inti! Bhí na seolta ar aistí uirthi dár facthas ar aon bhád ariamh. Bhí paistí móra liatha imeasc an dath donn - gnáth-dháth na seolta. Lean an bád uirthi aníos an cuan. Beirt fhearr a bhí ar Bord. Aithníodh an bád. Ba í bád Stiofán Hughes í. Sheol an bád suas an cuan gur stríocadh seolta agus caiteadh ancaire i gCaladh na mBád, ag a' gceann ó thuaidh den bhaile. Ní gá a rá gur cuireadh fáilte dheorach roimh an mbeirt mháirnéalach. Bhí a bháinín cul-'n-tosaigh ar Jack le cumhdach is cosaint a thabhairt dá chliabhhrach. Sa bpoll tosaigh a bhí Stiofán, ach bhí sé siar 's aniar de réir mar d'fheil. Ní

raibh sé diomhaoin. Bhí scéal eacúach len' inseacht. Ar dtús theastaigh scíth.

Théis cúpla lá bhí an scéal iomlán ag muintir an bhaile. Lean an stoirm ar feadh cúpla lá ach go raibh an ghaoth a' lagadh agus ag dul siar aduaidh. Tornáil ghéar ag iarraidh fanacht glan ar chladach 's ar charraigeacha ar chósta Chontae an Chláir. Bhí Dia agus Naomh Breandán i bpáirt leo. Istigh i gcrompán faoi scáth Chnoc Bhréanainn - nó "An Brandon" mar a tugtar air anseo - a chaitheadar ancaire agus iad turiseach, traochta agus ionann's i ndeireadh na preibe.

Caitheadh go maith leo thíos ansin. Maidir leis a' mbád féin, bhí fuáil agus paisteáil le déanamh ar a' seol mór, bhí daingníu le déanamh annónn 's anall ar a' mbád féin, ach shocraíodar go ndéanfaidís le na láinnéir a bhí acab mar ní raibh an chianóig rua ag a' dá chréatúr le tada a cheannacht. Chuadar chuirg a' sagart ag iarraidh déirce bheag air, ach duírt sé nach raibh tada den rath aige féin le tabhairt dóibh, ach a dhul chuirg an Ministéir Protastúnach - rud a rinne, agus ní thuras in aisce dóibh é. Thug sé an oiread dóibh is go rabhadar in ann caoi mhaith a chur ar a mbád

agus ar a gcuid éadaigh agus ó bhí agfhaidh tagtha ar an aimsir, a mbealach a dhéanamh arais go dtí an taobh seo chomh maith is b'fhéidir leo. Ar a' turas aníos - 's dóigh go raibh sé spionta, traochta, agus gaimh na gaoithe a' cur isteach air - d'iarr Jack ar Stiofán cúnamh a thabhairt dó an báinin a chur air cíul nó droim - untosaigh agus é 'cheangal, rud a rinne Stiofán. Tháinigearad arais go'n Aird Thoir gan cabhair cloig ná compáis taréis eacú farraige a bheadh deacair a shár. Tháinig a gcomharsana sa Más slán as an troid i Meiriceá ach b'iontas ní ba mhór gur tháinig Stiofán Hughes agus Jack Ó Uaithnín slán as an ngábh a rabhadar féin ann.

B'iontach an mianach agus an miotal agus an mheabhair chinn a bhí sna daoine a chuaigh romhainn...agus triáileadh leo é.

Ceann d'iontaisí móra an tsaoil go dtáinig fir seo an Mhása agus na hAirdé Móire slán abhaile agus gur mhair siad i measc a muintire thíos na gcontúirtí duaibhseacha a ndeachadar thríothú. Ina dhiaidh sin agus uile, bhí fear amháin den cheathair fear sin ...agus caithfear a adhmhachtáil...gur fhág an harraige mhór gág gan creasú ina intinn.

Solas na bhFlathas dóibh, ar fad.

CRIÚ AN MHAIGHEAN MHARA

Ag Dinnéar na mBádóirí ag an ócaid, "An Seol Mór" i gCarraig, ó chlé - Pádraig Ó Tuathail, Réamonn Loftus, Pádraig Mac Donnchadha agus Seán Mac Donnchadha as an gCéathair Rua.

Pictiúir Mhícheál Geraghty

Is nós le Mícheál Geraghty as Carna pictiúir a thógáil agus tá bailiúchán breá curtha i dtoll a chéile aige – idir phictiúir a thóg sé féin agus sean-phictiúir eile.

Thug Mícheál na pictiúir atá ar an dá leathanach seo dúinn.

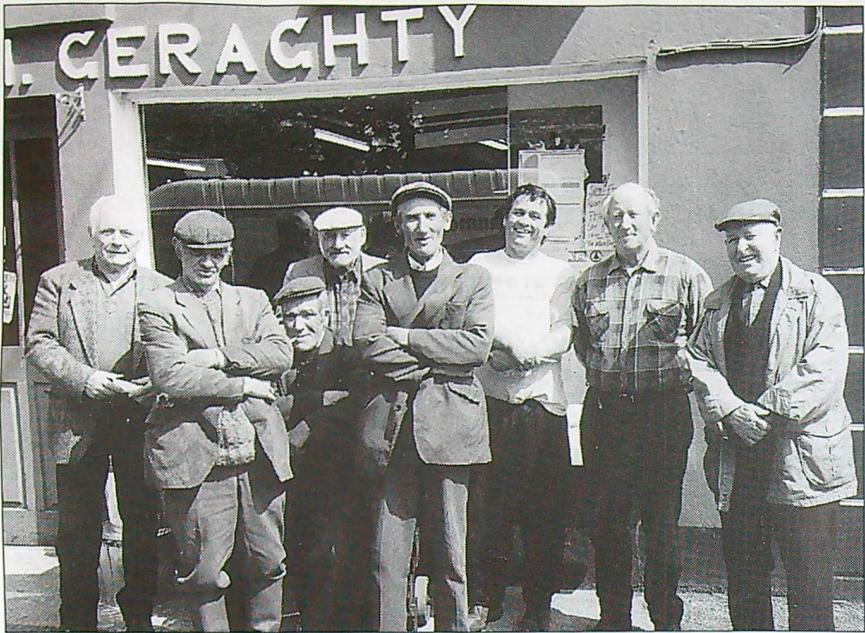

An cruinniú deire a bhí ag Comhairle Chontae na Gaillimhe i mí an Mheithimh, 1974
– roimh thoghchán na bliana sin

Tá an Comhairleoir Contae, Mícheál Geraghty é féin sa tríú líne siar. Níor bhac sé leis an toghchán, ina dhiaidh sin.

Tá an Comhairleoir Contae, John M. Mannion as an gClochán (fear na gruaige duibhe) díreach amach chun tosaigh ar Mhícheál. Sé sean Fintan Coogan atá ar dheis sa líne tosaigh agus tá Mark Killilea díreach taobh thiar dó.

Tabhair faoi deara sa gceathrú líne siar ...ar chlé ...tá John Donnellan (ar an imseall) agus gar dó ansin tá a dheartháir, Pat Donnellan. B' shin iad peileadóirí móra na Gaillimhe agus bhí an bheirt acu ina gComhairleoirí Contae san am.

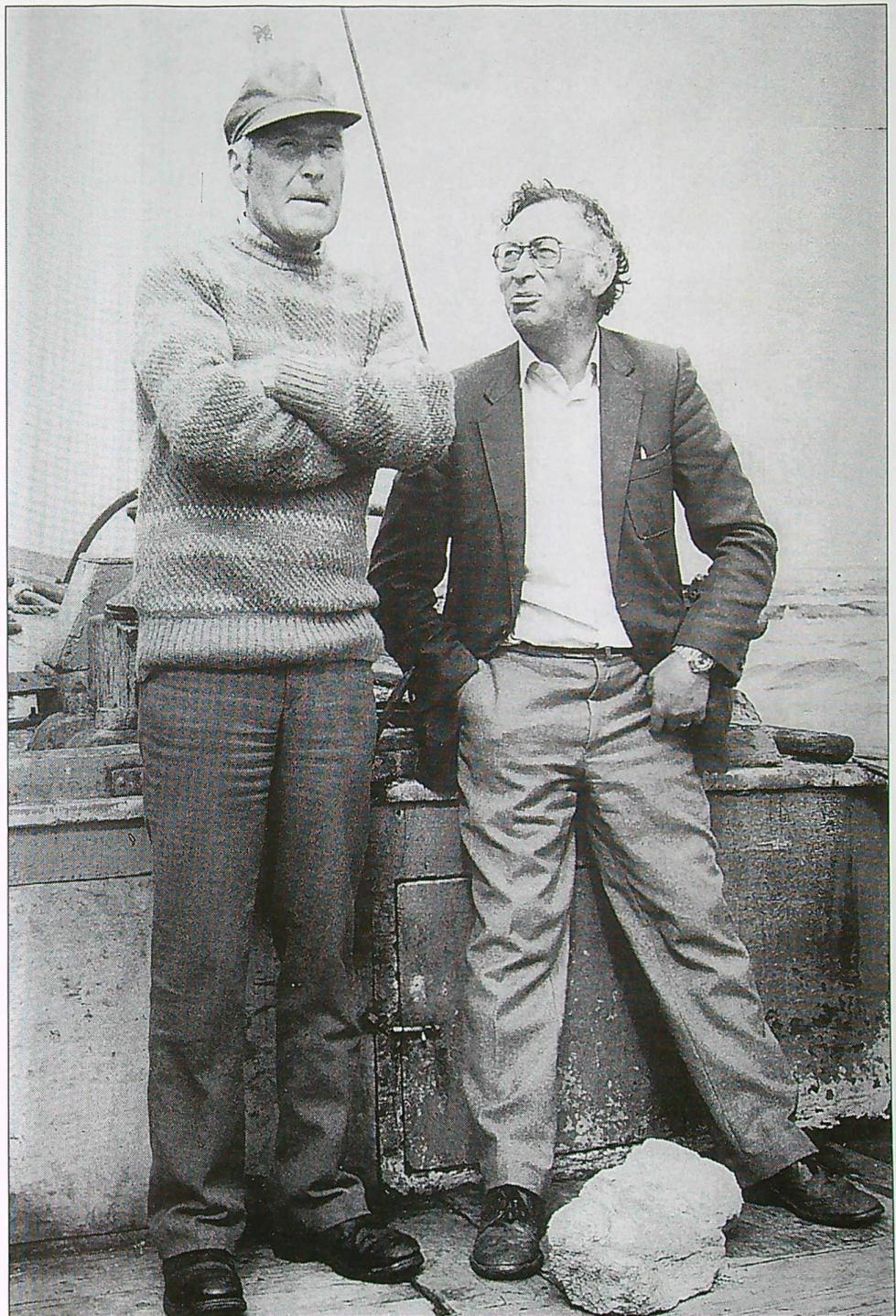

PICTIÚR A TÓGADH AG TÍGH GHERAGHTY AR AN 6Ú BEALTAINE, 1993

Ó chlé: Máirtín de Courcy as Cloch na Rón; Seán Sheáin Mhicil Uí Ghaoora as Muigh Inis; Michael 'an tSeainipín' Mac Domhchadha as Ruisín na Mainioch; Tom Taimín de Búrca as Ruisín na Mainioch; Pat Khaté Ac'Conghaile as Leitir Ard; Máirtín Mac Domhchadha (tiománaí an bhainne san am) as an gCeathairú Rua; Colm Bheartla Mac Domhchadha as an Aird Thiar agus Macdara Hughie Mac Craith as Glinsce.

CARNA, 1904 Patch Mac Oireachtaigh (Geraghty) ar an gcarr ar dheis. Bhiodh sé ag dul thart ag ceannacht uibheacha agus tá boscaí uibheacha ar an gcarr seo aige. Tá Seán Ó Maoilchiarán ar an "Side Car" agus sé an Canónach Willie Moran an gasúr beag.

Johnney Sheáin Jeaic (ar chlé) agus Johnney Simon Ó Ceoinín.

Pictiúr a téigadh ar shnáid Charna i 1936. Sin é Tígh John Mylotte (ar chlé) agus sin i blinn Tighe Ghernaghly (ar dheis).

G. Stanley & Sons

An Clochán 095-21039 Faics: 21721

Togha Siopa Éadaigh

Earraí Olna, Línéadach agus Criostal Éireannach
Earraí lascaireachta agus Spóirt agus neart eile freisin

Is cairde linn muintir phobal Chárna le fada an lá
Nollaig mhaithe dhíbh uile

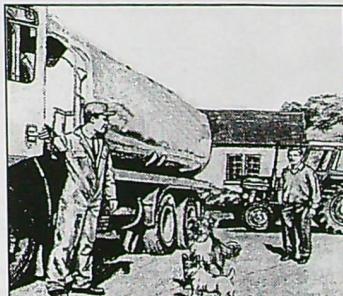
Sé *STATOIL* an t-aon chomhlacht ola a fuair an príomh-ghradam
as a gcaighdeán feabhasí sa tír seo.

Siad muintir **Sweeney** a dhíolann an branda *STATOIL* i gConamara.
Tabharfaidh Tí Sweeney seirbhís mhaithe dhuit agus ní bheith aon mhoill ort.

Tá siad éifeachtach agus tá siad suálceach.

Ná téigh thar dhoras Tí Sweeney, An Clochán.

Tá muid anseo ar mhaithe leatsa.

Sweeney Oil Ltd.

AN CLOCHÁN. FÓN: 095-21777

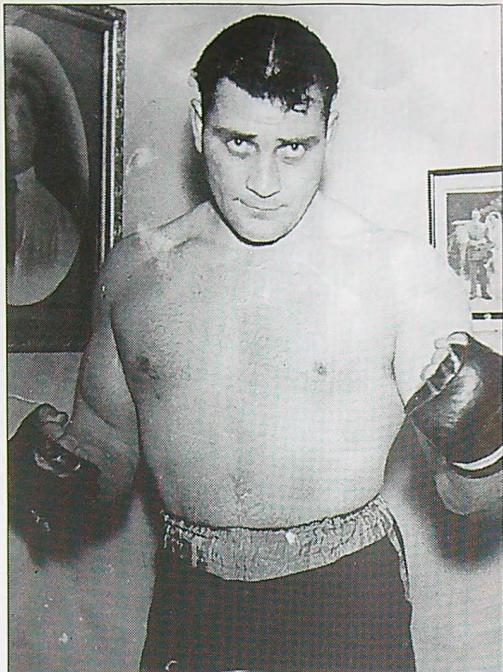
Is beag nach raibh sé curtha i gcomórtas leis an Bonnie Prince acu in Albain – Alf Barker dornálaí trom mheacháin den scoth. Ard, ligthe agus ábalta. Thosódh an teilifís ag ‘speáint na troda i nGlaschú ag túis an dara babhta. Ach bhí dul amu orthu. Nuair a chuathas anonn go dtí an fáinne i nGlaschú, bhí Alf Barker criogaite. Leagtha amach. Níor chuimhnigh duine ar bith ar an dara fear a bhí sa bhfáinne. Ba as Ruisín na Mainíoch i gCarna é an fear sin – Cólín Ó hlarnáin.

“Thóg mé tomhais mhaith air sa gcéad nóiméad”, a deir Cólín. “Chonaic mé ag teannadh isteach é agus scaoil mé ar mo láimh dheas, chomh maith agus a bhí mé indhon.” Bhí 10 ...agus cuid mhaith lena chois sin... comhairithe ag an réiteoir nuair a dhúisigh Alf Barker. Thárla an eachtra seo ag comórtas idirnáisiúnta idir Éirinn agus Albain sna caogaidi.

Dúirt Alf Barker blianta ina dhiaidh sin nár buaileadh a leithéide d'íara ariamh air ina shaol roimh sin, nó ina dhiaidh sin. Bhí an toirt agus an téagar i gCólín Ó hlarnáin. Aithníonn tú inniu féin air é. Na lámha móra. Beagnach cheithre clocha déag i gconaí, fiú agus go bhfuil sé i ndiaidh babbha tannis a chur de.

I 1947 a chur Cólín na miotóga ar a dhá láimh, an chéad uair. “Bhíodh Johnney Greene as Muigh Inis ag dornálaiocht an uair sin. Bhí troid socruithe dó i gCamus agus theastaigh roinnt cleachtadh uaidh. Thug sé cúpla duine againn go Muigh Inis. Sa seomra oibre a bhíodh ag Pádraig Ó Cathasaigh a bhíodh Johnney ag traeneáil. Bhí sé cumasach.” Chuir Cólín suim mhór sa dornálaiocht ach ní raibh aon deis cheart acu le troideanna a eagrú. Bhíodh an LDF – cíltaca an Airm – gníomhnach i gCarna, an uair sin. Shocraigh an buion a bhí san LDF go mbunófá Cumann Dornálaiochta sa gceantar. Bunaíodh an Cumann sin i 1947.

Chuaigh Cólín go Sasana, ar feadh tamall, i 1948. I 1949 a thosaigh sé an ghairm lenar chaith sé a shaol – ina altra sa tseirbhís siciatrach in Ospidéal Naomh Bríde. Chaith sé

darach. Níor chaith sé tabac agus níor ól sé. Níor leagadh dá chois ariamh é sa bhfáinne. Ní raibh mórán dornálaithe in iarthar na hÉireann a bhacfadh leis. Beag beann ar sin uilig, d'éirigh go maith le Cólín. Roghnaíodh é trí huaire ar fhloireann na hÉireann. Bhuaign sé faoi dhó; chaill sé ar phoinntí sa gceann eile. Bhí leithéide Johnney Cauldwell, seaimpín an domhain níos deireannaigh, ar na foíne sin.

Tá cuimhní cinn ag Cólín anois ar na laetheanta sin. Bhain sé an-sásamh as a shaol sa bhfáinne. Iarradh air i Sasana – tráth a raibh sé ann – an rachfadh sé leis an dornálaiocht ghairmiúil. Ba fhacthas dó an uair sin - bhí sé 25 – go raibh sé ró-shean le tonsú ar an gceird sin. Dá mbeadh sé ag tonsú

DORNÁLAI IDIRNÁISIÚNTA AS CARNA

CÓILÍN Ó hLIARNÁIN

tréimhse fada ag dul ar fud an iarthair ag tacú le daoine ina gcuind tithe féin.

Ach, choinnigh sé leis an dornálaiocht, cé nach raibh mórrán deiseanna traenála féin. “Bhí tú ag brath ort féin”, a deir Cólín. “Rithfinn sé mhile ar maidin. Chaithfinn uaireannta an chloig ag gabhaált ar an mala. Ach, thairis sin, ní raibh fáil agat ar mhórán comhairle, ná ar mhórán oiliúna.”

Bhí Cólín ina chónaí i mBéal Átha na Sluaighe ach, bhíodh air a dhul go Gaillimh ag traenáil. Rud eile a chur as dó ná go mbiodh sé deacair daone a fháil a throidfeadh ina aghaidh, sa taobh seo thíre. Ní raibh Cólín an-ard – 5' 10” – ach bhí sé os cionn 15 cloch mheáchain. Chomh déá-dhéanta le crann

arést agus deiseanna níos fearr aige, an dtriailfeadh sé an dornálaiocht ghairmiúil? “Cá bhfios ...bhfeidir ...”

Bhí an tAlbanach, Dick McTaggart, ar an dornálaí a b'fhearr a chonaic sé lena linn, a deir Cólín. Tuige nach raibh tuilleadh dornálaithe i gCarna? “Ní thuigim é, ar chaoi éicint”, a deir Cólín. “Níor mhair an Cumann a thosaigh i 1947 mórán achair”.

Ach, mar ar mhair féin, tháinig dornálaí trom-mheáchain den scoth as an gCumann sin, nár leagadh dá chois ariamh sa bhfáinne...agus a thug onóir d'Éirinn i bhfad ó seomra oibe Phádraig Uí Chathasaigh i Muigh Inis.

CÓILÍN Ó hIARNÁIN

Dornálaí cumasach as Ruisín na Mainíoch

Bhí Cóilín Ó hIarnáin as Ruisín na Mainíoch i gCarna ar dhuine de fhíorbheagán daoine as Conamara ...nó as Gaillimh... a bhí ina mbaill d'fhoireann sinsir dornálaiochta na hÉireann. Tháinig Cóilín aniar as Conamara ina fhear óg sna caogaídí agus bhain sé cáil mhór amach ar fud na tíre de bharr a chumas sa bhffáinne.

Altra Síciatrach a bhí ann. Tá sé éirithe as a chuid oibre anois agus tá cónaí air i mBéal Átha na Slua.

Seo roinnt pictiúr agus altanna as páipéir nuachta a thugann beagán léargais ar chumas Chóilín mar dhornálaí agus ar an gceangal a bhí aige leis an spórt sin, théis dó féin eíri as.

Tá sé tugtha síos dó i gcúpla áit anseo go raibh sé ag troid do chumainn i mBaile Átha Cliath. Rinneadh na socruithe seo san am de bharr nach raibh Cumann gar dó féin sa mbaile.

AG CROCHADH BEIRT GHEARMÁNACH

Auch vor dem Frühstück reicht Schwergewichtler-Modellathlet Colm Hernan solche „Fliegen“ wie Joseph Gaffney und William Cullen spielend „herum“.

Toirt agus léagar – sa rannóg throm mheáchan a throid Cóilín.

Hernon's Successful International Debut

Scotland Beat Ireland 7-3 In Kuttner Shield

BY "IRISH INDEPENDENT" STAFF REPORTER

DESPITE a rather unexpected heavyweight victory when Colm Hernon made a successful international debut by scoring a k.o. win over A. Barker in the second round, the Irish Amateur boxing team, without several regulars, failed to retain the Kuttner Shield at Glasgow last night when Scotland scored a 7-3 triumph.

A grand come-back by Willie

HEAVY-C. Hernon (I.) bt. A. Barker (S.), k.o., Rd. 2.
C. Hernon, another of the Irish newcomers, battered his way to a second-round knock-out against Alec Barker, who also was representing his country for the first time. This was a welcome and an unexpected victory for Ireland. Through the first round and for the next four rounds, the honours had been evenly divided. If anything, Barker looked more likely to land a telling punch.

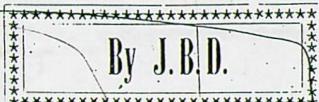
Then, out of the blue, Hernon slammed a right cross against Barker's jaw and the Scot dropped to the canvas. He stayed there for a delayed count of nine, the referee halting his toll while he waved Hernon to a neutral corner.

Barker was hardly back on his feet when he dropped like a stone from another right cross that had all Hernon's weight behind it.

Once more Hernon took some time to get to a neutral corner, the Scot thus gained more than the usual ten seconds, but there was never a chance of his beating the count and he was still grovelling on the floor, when the referee waved him out.

Connacht's 'Top Ten'

The bands of another sport...
the year have sped swiftly
through the glass of time and
we prepare to greet the
Year, western sports
can look back with
pride on 1958—a year which
brought them an abundance
of triumphs, thrills, heart-

Connacht Tribune, 10/1/1959

ABC-Boxer aus Dublin trainierten wie Berserker — Sie spartten . . .

... daß die Funken sprühten

Alt i bpáipear nuachta sa nGearmáin faoi Chóilín nuair a throid sé d'fhoireann na hÉireann ansin. Ní bhfuair sé mórán meáchain sa mbeirt dhornálaithe éadrom-mheáchain, ach an oiread!

The Ten Stars

- 1-WILLIE MORRIS Athletics.
- 2-CHRISTY O'CONNOR GOLF.
- 3-PACKY McGARTY Gaelic Football.
- 4-SEAN PURCELL Gaelic Football.
- 5-COLIN HERNON Boxing.
- 6-JOE SALMON Hurling.
- 7-TONY OSULLIVAN Rugby.
- 8-EAMON QUINN Athletics.
- 9-FRANK STOCKWELL Gaelic Football.
- 10-AIDAN BRADY Gaelic Football.

CORRIB BOXING TOURNAMENT

THE Corrib Boxing Club have arranged an attractive bill for their annual tourney in Salthill, on Sunday.

The competitors will include Scottish and Irish internationals. The following is a list of the major bouts:

Heavy: J. Casey (Arbour Hill), Irish Champion v C. Hernon (Corrib B.C.), Irish International.

Feather: J. Morrison (Scotland), Scottish Champion v Ando Reddy (Sandymount), Irish Champion.

C. Dunne (Ranelagh), Irish

C. Dunne (Ranelagh), Irish International v Tommy Reddy (Sandymount), Irish International.

Welter: E. Kelly (Sandymount) Irish International v J. Dormer Scottish International.

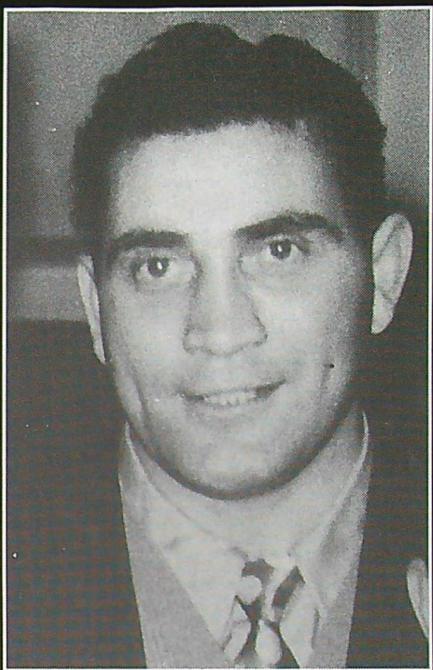
Middle: P. Byrne (Sandymount) v E. Fitzpatrick (Corrib).

Light/Welter: M. Basquill (Castlebar), Connacht Champion v S. Harty (Corrib).

Light: S. Corley (Castlebar), Irish Jun. Champion v T. Cooley (Corinthians).

There will be seven other supporting bouts.

CÓILÍN Ó HIARNÁIN INA FHEAR ÓG

NÍOS
DEIREANNAIGH I
A SHAOL

Seo pictiúr de Chóilín agus
é ag tabhairt láimh chúnta
do dhornálaithe óga i
mBéal Átha na Sluaighe.

Grúpa lucht tithe ósta as Conamara ar cuairt chuig Guinness i mBaile Átha Cliath, san aimsir a caitheamh.
Tá Micheál Ó Móráin agus Mairéad ar dheis sa dara líne siar.
Tá Dermot Leavy agus Winnie ar chlé uilig sa líne sin.
Tá Maidhcó Breathnach agus Lulu Breathnach ar an dara duine agus an tríú duine ó chlé sa líne tosaigh.

Paddy Keane

Ó Catháin Teoranta

CONRAITHEOIR TÓGÁLA

Gabhla

Teileafón agus Facs: 095-31017

"HALL OF FAME"

Sé Johnny Mháirtín Larry a fuair an gradam "Hall of Fame" ag Féile Ealaíona an Chlocháin i mbliana.
Sa bpictiúr seo, tá Éamonn Mc Loughlin (ar dheis) ag bronnadh an Ghradaim ar Johnny.

Éisc Uí Fhlatharta Teo.

An Aird Mhóir, Cill Chiaráin, Co. na Gaillimhe
Teil: 095-32208 Fax: 095-32504

FEILMÉIREACHT ÉISC

An Bradán

STIÚRTHÓIRÍ:
DARA BEAG Ó FLÁTHARTA, LIAM Ó FLÁTHARTA

Bád Chóilín Lydon á deasú. Cóilín ar dheis sa bpictiúr seo, a tógadh i mí na Samhna 1999, agus Johnney Joyce ar chlé. Tá an currach á deasú ar chúl Tigh Johnney. Seo é an Johnney Seoighe céanna a thosaigh Cumann na gCurraichi í mBoston.

"Currach mo Chroí"

Is gearranois go mbeidh slacht uirthi aríst. Tabharfar síos í go Cuan Savin Hill i mBoston ach a mbeidh sí réitithe amach. Tá Cóilín Lydon as Ruisín na Mainíoch ag iarraidh a bheith ag cuimhniú ar ainm don churrach. Beidh an-bhród ar Chóilín an lá a n-ainmneófar agus a seolfar an currach. Tá scéal mór ag baint leí. I 1943 a cheannaigh na Loideáin (muintir Joe Choilm Liam) an currach ó Josie Phaddy Risteáird (De Búrca) as Duibh Ithir. Sé Máirtín Woods in Inis Leácaín i gCloch na Rón a rinne an currach. Ceapann Cóilín Lydon go raibh sí déanta roimh thus an chéid seo.

Tá cuimhne ag Cóilín ar an obair uilg a rinne an currach i gcuanta iarthar Chonamara agus é ina fhear óg. Go deimhin, chuaigh sé féin agus Johnney Shéamuis Dhíarmuid as Muigh Inis ag iomra go Sceirde agus ar ais sa gcurrach sin cúpla uair.

D'imir Cóilín go Meiriceá i 1948 agus is ansin a d'fhan sé. Bhásáigh a athair go toibeann i dtús na gcaogaídi.

Díoladh an currach le fear as lorrás Mór.

D'fhan an currach in intinn Chóilín i Meiriceá agus d'éirigh leis cuntas a fháil uirthi i 1992 le linn dó a bheith ar cuairt go hÉirinn. Thíos ag Beartla Ó Ráinne i Leitir Caladh a bhí sí faoin am sin.

D'éirigh le Cóilín socrú a dhéanamh le Beartla i 1995 go

gceannódh sé an currach ar ais uaidh. Bhí sé ag cuimhniú go dtabharfaí ar ais arist i go Céibh Bhun an tSruadháin i Ruisín na Mainíoch.

Bhí ar Chóilín scaitheamh a chaithreamh san Ospidéal i mBoston i 1996 agus nuair a tháinig sé amach bhí an currach ar chúl an tigh i mBoston ag a mhac Colm! Is ar éigin go raibh Cóilín in ann an scéal a chreidiúint. Bhí an currach ceannaithe agus tugtha go Meiriceá ar bord loinge chuns a bhí Cóilín ar an bhfoscadh! Tá an currach thíos sa gclós ar chúl an tigh i Dorchester a nois ag Johnney Seoighe as Inis Bearrachain. Tá Johnney ag socrú an bháid anois. Is fada le Cóilín Lydon go rachfaidh sé chun farraige sa gcurrach aríst – 3,000 míle ón áit a dtug sé go Sceirde í le dhá mhaide rámha agus níos mó ná 50 bliain ó shuí sé inti go deireannach.

Nioclás Ó Conchubhair Teo.

HOMEVALUE
HARDWARE

Rogha & Seirbhís den Scoth

Leitirmóir, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Fón: (091) 551114

Facs: (091) 551258

PRÍOMH STÓRTHA CRUA EARRÁÍ NA hÉIREANN

Péint •

Soirn •

Leictreach •

Crua Earraí •

Pluiméireact •

Ábhar Tithíochta •

Meaisín Níochán •

Irish Seafood Producers Group Limited

Cill Chiaráin, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Fón: 095-33501 Facs: 095-33453

An príomh chomhlacht margaíochta
don tionscal feirmeoireacht éisc in Éirinn.

Comhghairdeachas leis an bhFóram Pobail as a bhfuil déanta acu.

AN CHÉAD CHURRACH I MEIRICEÁ

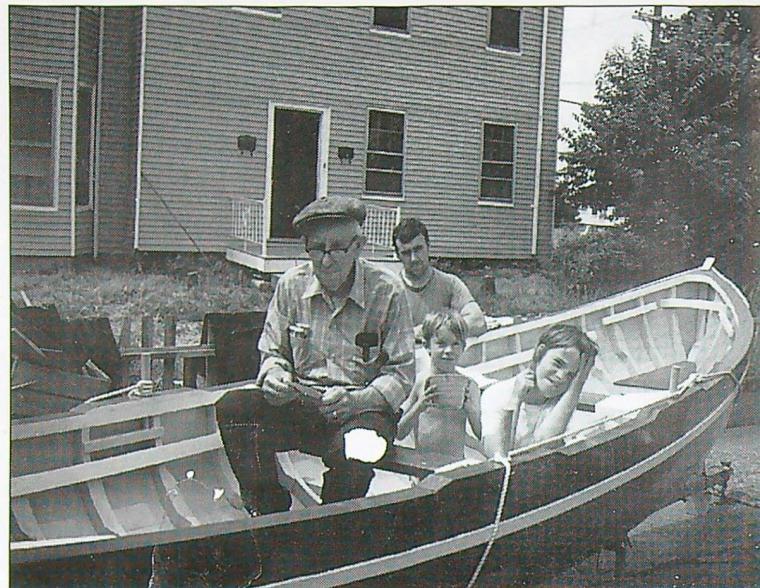
Déanta ag fear as an Oileán Máisean

Cuireadh túis le Cumainn Currachaí agus rásái currach i Meiriceá i 1971. I mBoston, faoi mar a bheifeá ag súil leis a thosaigh an obair sin. Mar ba dual dó, ba Seoigeach as Inis Bearrachain a chuaigh ina chionn - Johney Chóilín Choilimín Seoige. Johney Joyce a tugtar air tháll. Fear as an taobh seo thíre a rinne an chéad churrach do Chumann Currachaí Bhoston.

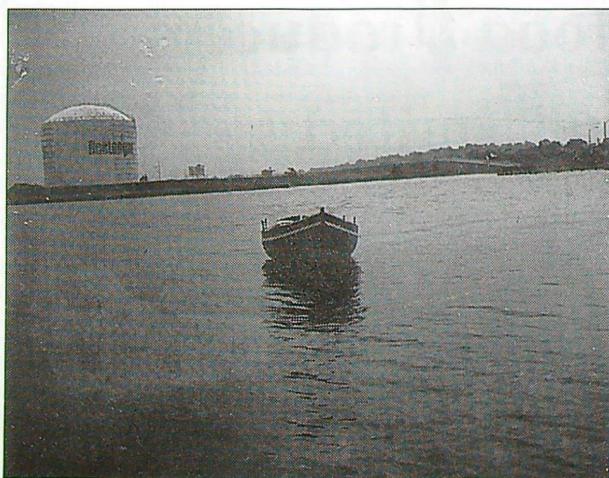
Ba as an Oileán Máisean é Cóilín Mhichael Chualáin. Fear cumasach ceirde a bhí ann. Ag déanamh conarthaí a bhíodh sé i mBoston.

Dhéanfadh sé obair shiúinéireachta eile freisin.

Nuir a chuimhnigh Johney Joyce go dtosnódh sé Cumann Currachaí i mBoston, d'fhiagraigh sé do Chóilín Mhichael Chualáin an ndéanfadh sé currach. Rinne Cóilín an currach sin. Chuile sheans gur b'shin í an chéad churrach ariamh, ar mhúnlá na hÉireann, a rinneadh i Meiriceá.

An chéad churrach i Meiriceá. Cóilín Mhichael Chualáin (ar chlé), Johney Joyce taobh thiar dó...agus na gasiúir sa gcurrach i 1971.

Currach Chóilín agus an Taiscumár mór atá ag Bostongas taobh thiar di.

Pictiúr a tógadh do Chóilín Mhichael Chualáin i Meiriceá.

An currach ar an bhfarraige, gar do Chastle Island i mBoston – an chéad churrach i Meiriceá.

A
D
H
M
A
D
T
E
O.

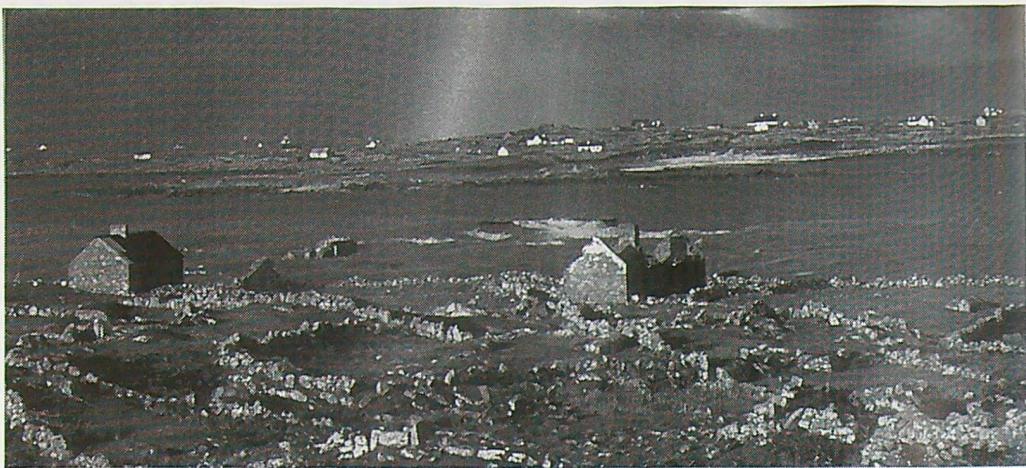
Casla, Conamara, Co. na Gaillimhe.

KITCHEN UNITS • CÓFRAÍ

Troscán de chineálacha eile

Togha na hoibre

Fón : 091-572290

ONE FOOT IN THE PEAT

CATHY GALVIN JOURNEYS INTO HER FAMILY'S PAST ON AN ISLAND OFF CONNEMARA

A motorised currach takes you from the Connemara coast to Mason Island, where Kate Connolly, my maternal grandmother, grew up. The Connollys, it was said, could mutate into seals. If so, what kept them here? The island is a wind-battered fist, defying Atlantic storms, and hers was a hard life — eking a living from rocky bog and the sea. One cottage, overlooking her ruined home, is rented to visitors. The other dwellings are gaunt skeletons, most without their roofs — here the school, there the harbour, built after the potato famine. The only living reminders of the Connollys are the cattle my uncle still grazes on the island. But there are invisible presences, benign hauntings. Stones mark the site of an ancient chapel and children's burial ground.

I remember meeting my grandmother when I was a child. She was stooped, wrapped in dark clothes and shawl. Her cottage had no electricity or running water. The milk stood in a bucket on the floor, warm from the cow. There was a table, a few chairs, a dresser and a blackened, ancient turf hearth. Since she couldn't speak English with any confidence, she couldn't tell me about her life. All I have of her are memories of old women smoking pipes by the fire, of giant framed pictures of ugly saints above my bed. And versions of the truth, fragments of the past. I was too young to see it then, but my eyes repaid her only with fear and shame.

It feels now as though she has welcomed me and my four children back to a place where she was happy growing up with her brothers, and where, for a while, she lived with her own seven children. We are unprepared for the

Kate Connolly with her daughter Brigid and granddaughter Cathv. Mason Island

bogginess of the place. Though the island can be no more than a quarter of a mile wide at any point, some parts are impenetrable. Trips from the safety of our cottage are mini-epics — the short walk to the beaches can begin lashing rain with us all in oilskins and end with the children taking their clothes off to sunbathe on white, endless sand. When the tide is out in the harbour, we stand ankle-deep in seaweed, catching shrimp, little creatures nibbling our toes. Tom Geary, who owns the cottage, brings us salmon and sea fish, which we store in his gas fridge. Conversations with him via the radio link

to the mainland have a surreal edge: "Isn't the fridge working? Well, I'll come over and we'll turn it upside down and give it a shake." Which is just what he does.

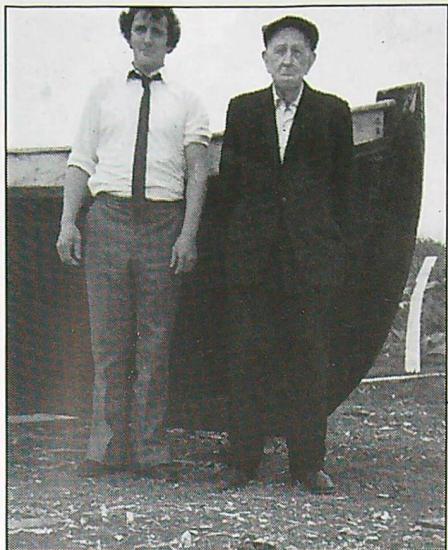
At night, when the diesel generator is turned off, the modern world is dislodged; there are strange mutations beyond the cottage walls. It is then that the stoicism of the people who once lived here seems far from simple, and I understand the Celtic fear of the dark.

Cathy Galvin travelled to Ireland with Seacat ferries, tel: 0990-523523. To book the cottage, contact Shamrock Cottages, tel: 01823-660126

An tOileán Máisean

Bhí 72 duine ina gcónai ar Oileán Máisean i dtús an Chéid seo agus bhí 15 teach ar an oileán. Níl aon nduine ina chónai go buan ar an oileán anois, ach tagann cuairteoirí ann go rialta.

Seo alt a foilsíodh sa Sunday Times i dtús na bliana seo:

B'as Oileán Máisean é Cóilín Mhichael Chualáin. Fear ceirde a bhí ann agus ba é an chéad flear ariamh é a rinne currach i Meiriceá. Tá tuilleadh faoin geurrach i gcuideáil eile den Irisleabhar. Sa bpictiúr seo – Cóilín Mhichael Chualáin, thíos dó a theacht abhaile as Meiriceá agus Pádraig Seoige as Glinsge, ar chlé.

An radharc ó Tigh Tom Geary siar i dtreoir Oileán Mhic Dara.

Cóilín Bairéad, scribhneoir an dráma 'Poitin' agus Mairéad Úi Chuaiig.

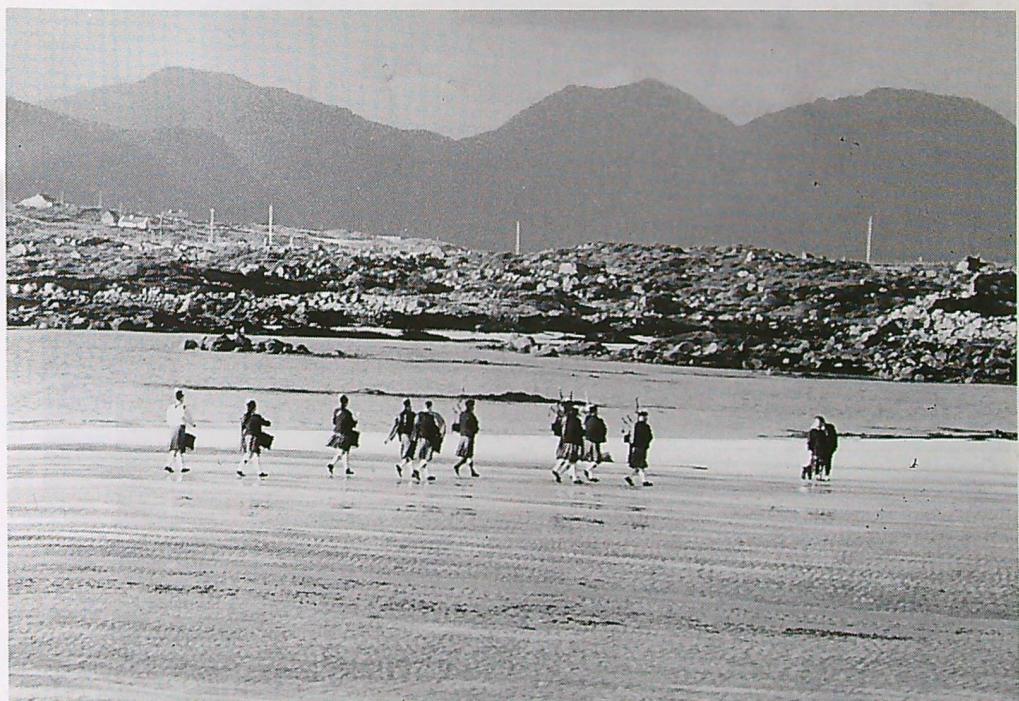
Níos deireannaigh sa mbliain – an TRUELIGHT á tógáil.

Ag Leagan na Cíle

Is gearr go mbeidh Bád Mór eile ag seoladh ar chuanta Chonamara. An TRUELIGHT an t-ainm a bheas uirthi. Tá sí á tógáil i Muighros. Siad Emer Joyce as an gClochán, Pádraig Ó Cualáin, an fear gnó as Carna agus Dónal Ó hUaithnín, Saor Bád as Leitir hArd, na scarshealbhóirí atá faoin mBád Mór nua.

Pádraig Ó Cualáin (i láir bhíre) agus Dónal Ó hUaithnín (ar dheis) ag cóimhreacha leis an Athair Éamon Ó Conghaile ag an ócáid i Muighros.

Píobairí ag casadh ar an trá i Muighros ag an ócáid. Na Beanna Beola ó thuaidh.

Béibéin Pháidín Bn. Uí Ghuairim as Ruisín na Mainioch.

Slat Iascaireacht in Iorras Aithneach

Cuireadh túis leis an gcumann slat-iascaireachta 'sna caogaíd nuair a fuair an coiste léas ar chuid de na lochanna sa gceantar. Tá an coiste ag ioc cíos agus rátaí ar na lochanna sin, ó shin.

Thosaigh an cumann ag pléigh le slat-iascaireacht farraige 'sna seachtóidí.

Socraíodh ag an gcruiinniú cinn bhliana i 1999 go roinntí an cumann ina dhá chuid – dream amháin ag pléigh le cúrsaí slat-iascaireacht locha agus dream eile ag pléigh le slat-iascaireacht farraige.

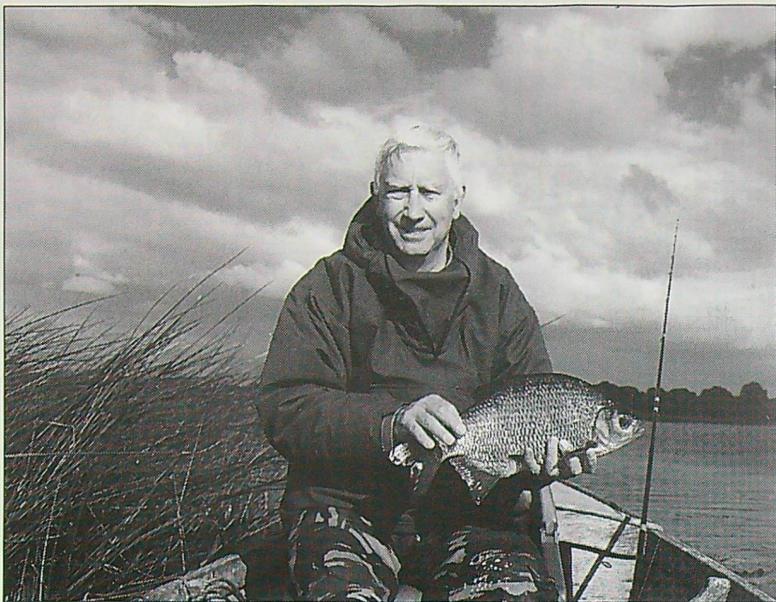

Syed M. Taqi ar dheis agus Pádraig Keane as Cill Chiaráin leis an bhfathach de bhreac seo a tugadh as Loch Eileabhrach i Rosmuc ar an 12ú Bealtaine, 1998. Bhí an breac 13 punt agus 14 únsa meáchain.

Sé Seán Ó Cualáin as Loch Con Aortha atá ina Chathaoirleach ar an gcumann slat-iascaireacht locha agus sé Roibeárd Ó hÉilí as Carna atá ina Rúnaí/Cisteoir.

Sé Pádraig Ó Nídh as Rosmuc atá ina Chathaoirleach ar an gcumann slat-iascaireacht farraige agus sé Duncan de Brún as Muigh Inis atá ina Rúnaí/Cisteoir.

Ba mhaith leis an gcumann locha forbairt agus athstocáil a dhéanamh ar chuid de na lochanna agus ar ndóigh, tá an dá chumann ag iarraídh an ballraíocht a mhéadú. Má tá suim ag aon nduine i gcúrsaí slat-iascaireachta, féadfaidh sé/sí teangmháil a dhéanamh le duine ar bith den cheathrar atá luithe san alt seo.

Duncan de Brún agus 'rudd beam' cuibhríthe aige.

Pádraic Ó Niadh as Rosmuc.

Seán Ó Cualáin, Cathaoirleach an Chumann Slat lascaireacht Lochá.

Máirtín Pól as Caladh Fhídhinse (fear an hata) a bhí in Arm Mheiriceá agus a dheardháir, Pádraig , a chaith seal in Arm Shasana.

Coláiste Sheosaimh Teoranta

Cill Chiaráin, Cárna, Conamara, Co. na Gaillimhe.

Eolas iomlán ar fáil :

RÚNAÍ ÁITIÚIL

Rita Mhic an Iomaire
Cill Chiaráin
Conamara
Fón: 095-33412

STIÚRTHÓIR

Dónall Mac Mathúna
Inis Bheag
Cill Mháille
Inis, Co. an Chláir
Fón: 065-39670

Athruithe ar an airgead in imeacht an Chéid seo

Tá an t-athrú is mó uilig ar chúrsaí airgid an-ghar dúinnanois. Sé an Euro an t-aonad airgeadais a bheas agaínn sa gCéad seo chugainn.

Ach tá athruithe móra curtha ar an airgead freisin i rith an Chéid atá ag críochnúanois.

Sé Áine Máire Ní Fhlátharta a chuir an bailiúchán seo i dtoll a chéile agus tugann sé léargas ar chuid de na notaí airgid a bhí ann sna blianta a caitheadh.

LÁMH CHÚNTA Ó AIB

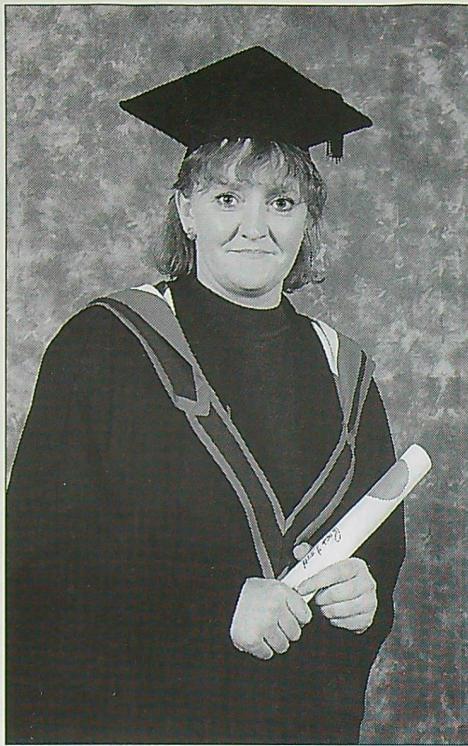
Téann diograis agus comhoibriú le chéile chun comhleas pobail a chothú. Glacann AIB go hiomlán leis seo agus táimid toilteanach ár gcion a dhéanamh i do phobal.

Mar cheann de phriomh institiúidí airgeadais na hÉireann, tuigimid an tábhacht atá le cabhrú le daoine chun na cuspóirí atá acu a chomhlónadh agus chun na cuspóirí seo a thabhairt chun críche tá raon cuimsitheach de sheirbhísí agus de tháirgí á chur ar fáil againn. Mar teastaíonn lámh chúnta ó gach duine ó am go ham.

An Clochán 095-21129/21120

Gineann tú an bhuaic ionainn

Máire Úi Mhaoláin as Cill Chiaráin a fuair an chéim
Mháistreachta i bhForbairt na Tuaithe in Ollscoil na hÉireann i
nGaillimh.

MEITHEAL FORBARTHA NA GAELTACHTA TEO.

Na hAille, Indreabhán, Co. na Gaillimhe.

Fón: 091-593410, Faics: 091-593728

e-mail: mfsgaillimh@tinet.ie

Comhgháirdeachas le Iris Iorras Aithneach

CRAOBH SHEÓ CHAPAILLÍNÍ CHONAMARA AG CAPALL CHALADH bhFUÍNNSE ARÍST

Sí Láir Bhobby Bolger, 'Queen Gillian' a bhuaigh Craobh an tSeó ag Seó Chapaillíní Chonamara, den dara bliain as a chéile. Capall de miliúnaí Chaladh bhFuinnse i Queen Gillian agus is ansin a ceannáodh i ina searrach.

CRAOBH AN TÍGH DHÓITE AG PÁDRAIG Ó hEIDHIN

Sí Láir Phádraig Úi Eidhin, 'Bunowen Beauty', a bhuaigh Craobh Sheó an Tígh Dhóite i mbliana. Sa bpictiúr seo .... Treasa Bean Mhíic Eochaidh ag broinadh an ghradaim ar Phádraig Ó hEidhin.

CURRACHAÍ LEITIR ARD

Ar chlé: Micheál Ó
Domhnaill agus Dónal Ó
hUaithnín ag caitheamh
súil ghéar ar an gcurrach
seo.

STUAIM

Ar dheis: Currach geall le bheith réitithe annach ag Dónal Ó hUaithnín as Leitir Ard.

NA MAIDÍ RÁMHA

Ar chlé: Pádraig Ó hUaithnín, Pat Chóil as Leitir Ard.

ARRAMARA TEO.

Cill Chiaráin, Conamara

Teil: 095-33404/33417

Facs: 095-33494

e mail: info@arramara.ie

web: http://www.arramara.ie

Tigh Dan O'Hara

LEITIRSEATH, AN CLOCHÁN, CONAMARA

Teileafón: 095-21246/21808

Facs: 095-21246

IONAD OIDHREACHTA AGUS STAIRE CHONAMARA

1992 - Duais Náisiúnta - Small Farm Enterprise Award.

1994 - Duais Náisiúnta - A.I.B. Agri-Tourism Award

1998 - Duais Náisiúnta - A.I.B. Agri-Tourism Award

Feilm mar a bhí in 1845 *Crannóg *Dolmán *Leac Uaigh 5,000 bliain d'aois *Seomra Staire * seandaiseanna oibre *seomra scannáin i nGaeilge, Béarla, Fraincis agus Gearmánais.

Siopa Ceardaíochta agus seomra tae - suíocháin do 60 duine. Ar oscailt ón 1ú Aibreán - 30 Deireadh Fómhair. Is féidir freisin an áit a oscailt amanna eile ach socrú a dhéanamh le Nóra nó le Máirtín Breathnach, na húinéirí.

Tá fáil freisin ar Leaba agus Brífeasta

AITHEANTAS Ó BHORD FÁILTE AGUS AN IRISH FARMHOUSE ASSOC.

Tithe le ligean freisin agus iad aitheanta ag Bord Fáilte.

Teileafón: 095-21246 nó 095-21808   Facs: 095-22098

NEW BRIDGE OPENED IN CONNEMARA

Minister At Ceremony
In Heart Of Gaeltacht

THE IRISH PRESS, WEDNESDAY, APRIL 7, 1954

A NEW £27,000 bridge was opened by the Minister for Local Government, Mr. Smith, and blessed by Very Rev. P. Donohoe, P.P., Carna, in the heart of the Connemara Gaeltacht yesterday.

The bridge—26 feet wide, with a single span of 180 feet—carries the South Connemara coast road over an inlet of the sea near Kilkerrin, an area of importance in tourism.

Galway County Council raised £22,000 of the cost by loan and the balance was met by Government grant.

The Minister, at the opening ceremony, said that nowadays there was a growing realisation of the need for work of this kind. The day was gone when farmers complained because roads were tarred.

Very Rev. Father O'Donohoe said the bridge would be a great amenity to the area and congratulated the County Council on their foresight.

Letter From Bishop

Mr. G. Bartley, Parliamentary Secretary to the Minister for Agriculture; Mr. C. I. O'Flynn,

Galway County Manager; Rev. M. Tobin, C.C., Kilkerrin; Mr. M. O'Donnell, County Councillor, also spoke.

A letter from the Archbishop of Tuam, Most Rev. Dr. Walsh, expressing regret at his inability to attend, was read.

Mr. P. O'Herrity, Director of Ross Quarry Co. Ltd., Dublin, contractors for the bridge, presided at a luncheon, later in Oughterard, at which the Minister was guest of honour.

The bridge is a "rigid frame" structure which has sixty miles of high strength steel and nine hundred cubic yards of concrete. The consulting engineer was Mr. Nicholas O'Dwyer, Dublin, in conjunction with British Reinforced Concrete. The resident engineer was Mr. P. Clune and the contractors' engineer was Mr. C. Murphy, B.E.

Alt as Scéala Éireann

Droichead Flannery

Oscailodh Droichead nua Flannery i gCill Chiaráin i mí Mheán Fómhair. Chosain an obair ar an droichead nua os cionn milliún punt. Tá stair fhada ag an droichead seo.

Tóghadh an droichead a thug uaidh cúpla bliain ó shin, i dtús na gcaogaídi.

Ní raibh an ócáid oifigiúil acu fós d'oscailt an droichid nua agus muid ag scríobh an phíosa seo.

Ach seo é an cuntas a bhí sa nuachtán "Scéala Éireann" ar an ócáid oifigiúil a bhí ann sna caogaídi.

Comhalta

Údaráis as Cill Chiaráin

D'íarr Máirtín orm cuntas a thabhairt i dtrí chéad focal ar an gcineál oibre a fheicim romham ar Udarás na Gaeltachtaanois. Is deacair é a chur chomh gonta sin ach tá rudaí áithrid an-soiléir i m'intinn. Sílim go gcaithfear an tUdarás a athrú ó bhun go barr ionas go mbeidh sé ag freastal mar is cóir ar chuile ghné de shaol na ndaoine. Deontais a thabhairt do mhonarchana is mó a bhí i gceist go dtí seo. Beidh tábhacht mhór leo sin i geónaí ach is iomaí cineál tionscail eile freisin ann. Gan a ghoil thar an bparóiste seo againn féin is tionscail an teach altranais a bheas againn go gairid. Thóg sé tamall fada orainn a chur ina luí ar an Udarás agus ar Roinn na Gaeltachta gur amhlaidh atá ach rinne muid sa deireadh é.

Déanfaidh muid le cineálacha eile oibre freisin é, go háithrid le tionscail na ríomhaireachta agus le fostaiocht a bhunófar ar Ionad Oideachais Shorcha Ní Ghuairim i Roisin na Mainíoch. (Tá súil agam gurb shin é an t-ainm a thabharfar air ...). Beidh an fheilméireacht éisc i gceist , an turasóireacht, an fheamainn, seirbhísí eile atá ag teastáil, srl. srl. Fiú amháin capaillíní Chonamara ní dhéanfar dearmad orthu --- féachaidh mé le scéim a chur chun cinn le margadh níos fearr a fháil dóibh ...

An dara rud a chaithfear a dhéanamh, léargas níos fearr a thabhairt don phobal ar obair an Udarás agus ar an diospóireacht a bhíonn istigh ag na cruinnithe. Tá sé ag luí le réasún nach bhféadfar plé

oscailte a dhéanamh ar thograí príobháideacha ach níl cùis ar bith nach mbeadh cruiinnithe poiblí ann

Theilifis na Gaeilge --- dá mb'fhiú leo aondúine a chur ann... .

Tá mé imithe thar na 300 focal, a Mháirtín, ach sula gcríochnóidh mé ba mhaith liom mile buiochas a chur in iúl do chuile dhuine a chuidigh liom; bhí sé ar fheachtas chomh maith agus a ritheadh i gConamara riámh.

Maidir le Éamonn Ó Méalóid agus le Eithne Nic Dhonnchadha, níor tháinig oiread agus focal gangaideach amháin eadrainn ó thus go deireadh; tá súil agam nach dtiocfaidh ná go deo."

Seosamh Ó Cuaig

**Toghadh Seosamh Ó Cuaig
as Áill na Brún, ina
Chomhalta ar Bhord Údarás
na Gaeltachta sa toghchán a
bhí ann ar an 4ú lá de mhí na
Nollag, 1999.**

**D'fhiagraigh muid do
Sheosaimh an dtabharfad
sé léargas ar na
haidhmeanna atá aige
...agus an Iris seo díreach ag
dul i gcló.**

Seo mar a scríobh sé .....

faoi cheisteanna polasaí. Bheadh iriseoirí ó na nuachtáin agus ó Raidió na Gaeltachta ann. Sea agus ó

BLIANTA IN ARRAMARA

25 BLIAIN

Bronnadh uaireadóirí ór ar an triúr seo ag ócáid Arramara le gairid. Ó chlé: Gearóid Ó Griallais, Seán Ó Féinnidh agus Máirtín Ó Máille. Tá 25 bliain caite ag ch'aon nduine acu in Arramara i gCill Chiaráin.

Ag ócáid Arramara le gairid. Ó chlé: Máire Úi Fhlatharta, Áine Úi Ghriallais, Cáitín McDonagh agus Mary Catherine Conneely.

AG ÓCÁID ARRAMARA

Ó chlé: Rita Mhic an Iomaire, Johnny Ó Clochartaigh, Gearóidín Úi Chlochartaigh, Colm Ó Cadhain agus Bríd Úi Chadhain.

FOCAL ÓN EAGARTHÓIR

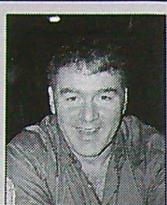
Deich mbliana ó shin a cuireadh tú le Irisleabhar Iorras Aithneach. Mar Eagarthóir ar na foilsíocháin, glacaim buíochas le chuireadh dhuine a thug tacáiocht dúinn in imeacht na mblianta sin.

Tharraing Irisleabhar Iorras Aithneach aird ar ábhair go leor sa bpobal le deich mbliana agus is cinnte go raibh baint aige le cuid thábachtach den fhorbairt atá ar siúlanois.

Ba mhór an chúis sásaimh dúinn gurbain an pobal an-taithneamh as an Irisleabhar. Ní h'é amháin go raibh suim mhór sna foilseacháin anseo sa gceantar, ach bhí go leor cóipeanna d'irisleabhar "Iorras Aithneach" ag dul thar sáile freisin.

Is leor é sin mar luach saothair ag an dream a d'oibrigh ar Irisleabhar Iorras Aithneach, le deich mbliana anuas.

Máirtín Ó Catháin

AN CLÚDACH TAOBH ISTIGH

Ar barr (ó chlé go deis):

Scoil Mhuighrois
Gráinne Ní Chatháin.

Scoil Mhuigh Inse
Marion Ni Ghaora (ar chlé) agus Pádraig Ó Maoilchiaráin (ar dheis). An Príomh Oide, Mícheál Ó Curraoin in éineacht leo.

Scoil na hÁirde
Ó chlé – Aoife Ní Phoghlú, Tara Nic an Bháird, Gavin Mac an Bháird, Pádraig Mac Donnchadha, Triona Ní Chualáin.

Scoil na hÁirde Móire
An chéad líne, ó chlé – Martina Ní Fhlátharta, Róisín Ní Dhubháin agus Sorcha Nic an lomaire.

An dara líne, ó chlé – William Ó Dubháin, Máirtín Óg Mac Donnchadha, Aindriú Mac Donnchadha, Seán Seosamh Ó Cuírrín, Alan Ó Flatharta.

Ar gcuil – an tAthair Prionsias Ó Maolalla as Cill Chiaráin agus Marie Leavy, múinteoir.

Scoil na Chill Chiaráin
Chun tosaigh, ó chlé – Maebh Seoige, Alannah Nic an Airchinnigh, Katie Ní Cheannabháin, Colm Ó Neasa.

Ar gcuil, ó chlé – Seán Ó Neasa, Catherine Ní Fhlátharta, Anna Nic Dhonnchadha.

Sé Peadar Ó Ráinne an fear atá ina sheasamh taobh thiar do na gasúir.

Sa gciormal: Seán Ó Máille, a ghlac an Chéad Chomaoineach i gCill Chiaráin freisin.

MÉADÚ MÓR AR LÍON NA dTEILEAFÓN

Tá méadú an-mhór tagtha ar líon na dteileafón sa bparóiste seo le fiche bliain anuas.
Seo hiad na figiúirí a thug foireann Eircom sa gClochán dúinn.

Ceantar Oifig an Phoist i gCarna-sin as Caladh an Chloig go Caladh Fhidhinse:

1980	50 teileafón
1999	424 teileafón

Caiseal:

1980	22 teileafón
1999	207 teileafón

Ceantar Oifig an Phoist i gCill Chiaráin:

1980	34 teileafó
1999	220 teileafón

Sraith Salach:

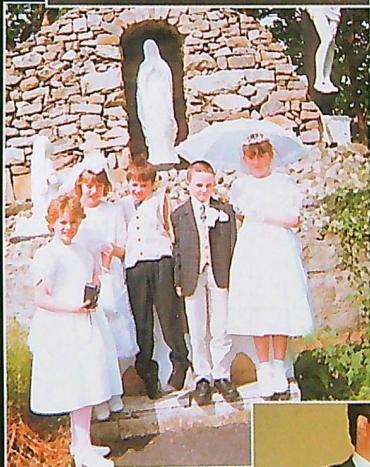
1980	19
1999	136

Figiúirí do roinnt ceantar eile in iarthar
Chonamara

Cloch na Rón:

1980	52
1999	290

An Chéad Chomaoineach

An Chéad Chomaoineach, 1999

Gasúir Scoil Mhuire i gCarna

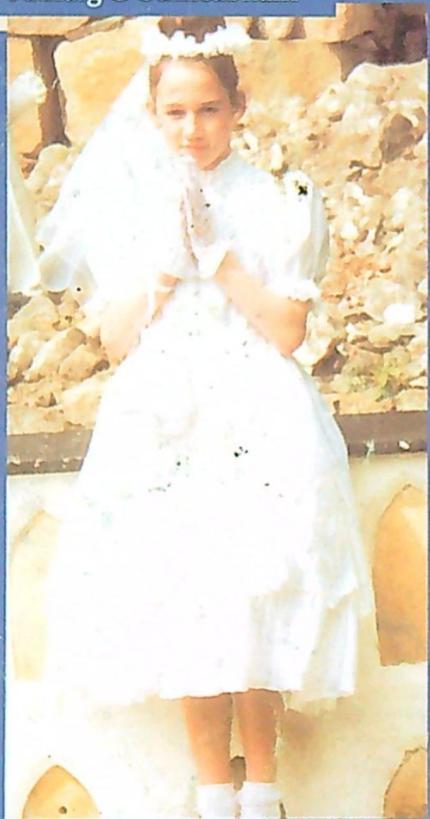
Pádraig Ó Súilleabháin

Michelle Ní Chuaig

Sarah Ní Chlochartaigh

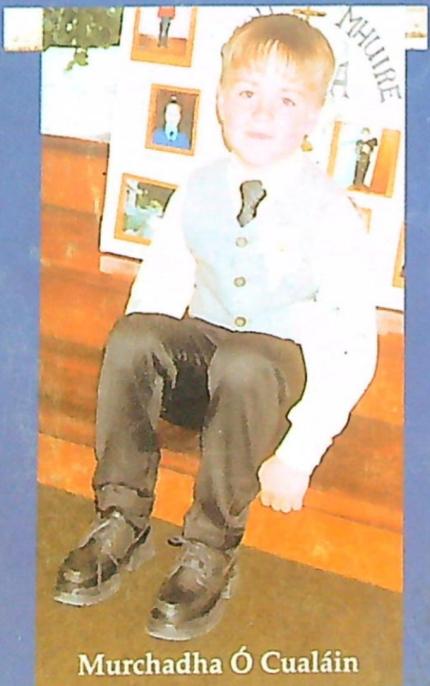
Eileanóir Ní Chatháin

Conor Ó Catháin

Edel Ní Dhúbhda agus a haintín, an tSiúr Betty Ní Dhúbhda.

Murchadha Ó Cualáin

Cathal Ó Loideáin